

Marcel Loubens
Barlangkutató Egyesület

Évkönyv
2000.

Szerkesztette: Kovács Attila

Írták: Bátori Károly, Böszörményi Péter, dr. Gyurkó Péter,
Kovács Attila, Kovács Zsolt, Örkényi Levente, Scheffer János,
Vadász István

A fényképeket készítették: "Bobry" (Zagan), Geller Tibor, Gyúró Lehel, Kovács Attila,
Örkényi Levente, Vadász István

A térképeket rajzolták: Bátori Károly, Kiss János, Kovács Zsolt

Karikatúrák: "Bobry" (Zagan), Oláh Sándor

Kapják: Bükki Nemzeti Park
Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
Környezetvédelmi Minisztérium Természet-
védelmi Hivatal - Barlangtani és Földtani Osztály
Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület
Szerkesztő

1. Bevezetés	Az Évkönyv a http://go.to/mlbe/ vagy a http://sodexho-pass.hu/mlbe/ címeken az Interneten is megtalálható.	72
2. Délmagyarország		83
2.1. A Magyarországi-óceán-terület		83
területi és területi		83
területi		83
2.2. A Magyarországi-óceán-terület		83
területi és területi		83
területi		83
2.3. Kiegészítő a Magyarországi-óceán-terület		83
területi és területi		83
területi		83
2.4. Kiegészítő az Anna-terület		83
területi és területi		83
területi		83
2.5. Kiegészítő a László-terület		83
területi és területi		83
területi		83
3. Zsebkönyv		72

Magyarországi-óceán-terület

E dokumentumban szereplő adatok, ábrák, képek és térképek kifejezett hozzájárulásunk nélkül máshol nem használhatók fel!

1. Összefoglalás - beszámoló 2000-ről	1	3.1. Túrák itthon	22
2. Dokumentációs munkák	7	3.1.1. Első élményem a Béke-	
2.1. A Nagykőmázsa-oldali-zsomboly		barlangban	22
térképezése, természeti		3.2. Túrák külföldön	23
állapotértékelése	7	3.2.1. Wojcieszów - "Złoty Karabinek"	23
2.2. A Nagymedve-barlang	11	3.2.2. Alpok - Mont Blanc	25
2.3. Kiegészítés a Balekina-barlang		3.2.3. Horvátország - Mamet-szakadék	30
természeti állapotfelvételi		3.2.4. Szlovák túra	32
nyilvántartólapjához	13	3.3. Versenyek	34
2.4. Kiegészítés az Anna-barlang		3.3.1. Hágó kupa - "Fair-play díj"	34
természeti állapotfelvételi		3.4. Tanfolyam	35
nyilvántartólapjához	17	3.4.1. Alapfokú barlangász tanfolyam	35
2.5. Kiegészítés a Létrási-Vizes-			
barlang természeti állapotfelvételi			
nyilvántartólapjához	18		
3. Csoportélet	22		

Marcel Loubens
Barlangkutató Egyesület

Miskolc - Hungary

1. Összefoglalás - beszámoló 2000-ről

(Kovács Attila)

Feltárások

Tavaly, 1999-ben, a többszöri próbálkozás ellenére is csak egyszer sikerült merülni a Szepesi-barlang Keleti-ágának szifontavában. A feltárást és térképezést is tervező merüléssorozat 2000. január 15-re kítűzött következő akciója sajnos ismét elmaradt a kulcsembert - Tomesz László bűvár - családi problémái miatt.

Kiss János kezdeményezésére kutatási engedélyt kértünk a Forrás-völgy egyik víznyelőjére. A nyelési pont a Büdöspeszt-zsomboly alatti völgyszakasz felső részén található, amelyben a patak általában teljes egészében el is nyelődik. A jelentős eredményt nem hozó, mindössze néhány bontási akció során a munkát a befolyó víz tette kellemetlenné és az omladékony patakfordalék veszélyessé.

A Magas-kői Egyenes-barlang feltárását követően Galán Mihály a környező sziklafalak tövében további üregek átvizsgálását kezdte meg, de néhány órás bontás után valamennyi befulladt vagy szálkőben elszűkült.

Várszegi Sándor további próbabontásokat végzett Kis-fennsíkon a Kovács-kő környékén és a Magos-kő alatti sziklás vonulatban. Munkájának eredménye számos kisebb üreg feltárása, amelyek nagyobb létszámú bontó-brigádokkal jelentősebb barlangokká léphetnének elő. A Kovács-kő kőfülkéjének régészeti jelentősége is nagy. A tervezett kutatási kérélmeket végül egyik objektumra semadtuk be (Kristálykapus-barlang, Rókavári-barlang, Kovács-kő fülkéje).

Az Iker-tebri-barlang újrafeltáráshoz az év egyetlen dokumentált bontása nem volt elegendő.

Kiss János októberben a Kecse-lyuk nyelője közelében, a barlanghoz közelebbi idős víznyelőtöbör DK-i sziklás oldalában feltárt egy 10 méter mélységű barlangot. A barlang helyzete, mérete és formakincse alapján a Kecse-lyuk korábbi víznyelője lehetett. Az eddigi felmérés szerint elvileg össze kellett volna lyukadni a Kecse-lyuk végpontjával, ehelyett azonban az új barlang szálkőben elszűkült. A feltárás még indokoltabbá teszi az ismert időszakosan aktív nyelési pont, az új (Kecse-lyuk III.-nak elnevezett) feltárás és a Kecse-lyuk bejáratának felszíni összemérését.

Barlangvédelem

Valószínűleg augusztus folyamán (a pontos dátumot nem ismerjük) feltörték a Jáspis-barlangot. Emiatt hosszabb ideig nyitva állt a barlang. A nyomozásnál sajnos sem a BNP taktikája, sem a feltárók igyekezete nem vezetett eredményre, a tetteseknek nem sikerült a nyomára akadnunk. A BNP megbízásából Bátori Károly szeptemberben ismét lezárta a bejáratot.

A Nagykőmázsa-oldali-zsomboly (Danó-lyuk) térképezését és állapotértékelését követően került sor a bejárat alatti törmelékben az alsó terembe vezető átjáró járatbiztosítására, melyet a BNP megbízásából, Bátori Károly vezetésével az egyesület tagjai végeztek.

Immár rendszeressé vált a vízellátásban jelentős szerepű barlangok és a karsztvíz tisztaságát legjobban veszélyeztető víznyelők év végi felmérése, takarítása, megbízásos munka keretében, azonban a Láner-Szepesi-barlangrendszerből a szemét (műanyag cső, műa.palackok, vödrök, kamionponyva, drótkötél) kihordása elmaradt.

A Kovács-kő kőfülkéje mögött
nagyobb barlang is rejtőzhet

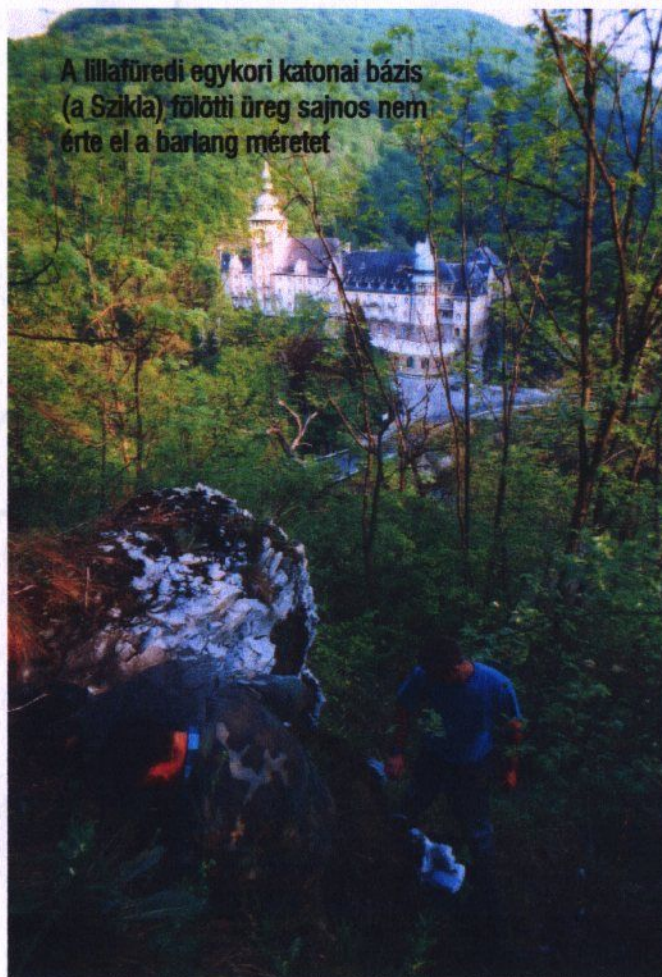
Feltárások

A kis-fennsíki Nagy-béka-barlang feltárásán

A Manócska-barlang folyosója

A lillafüredi egykori katonai bázis
(a Szikla) fölötti üreg sajnos nem
érte el a barlang méretet

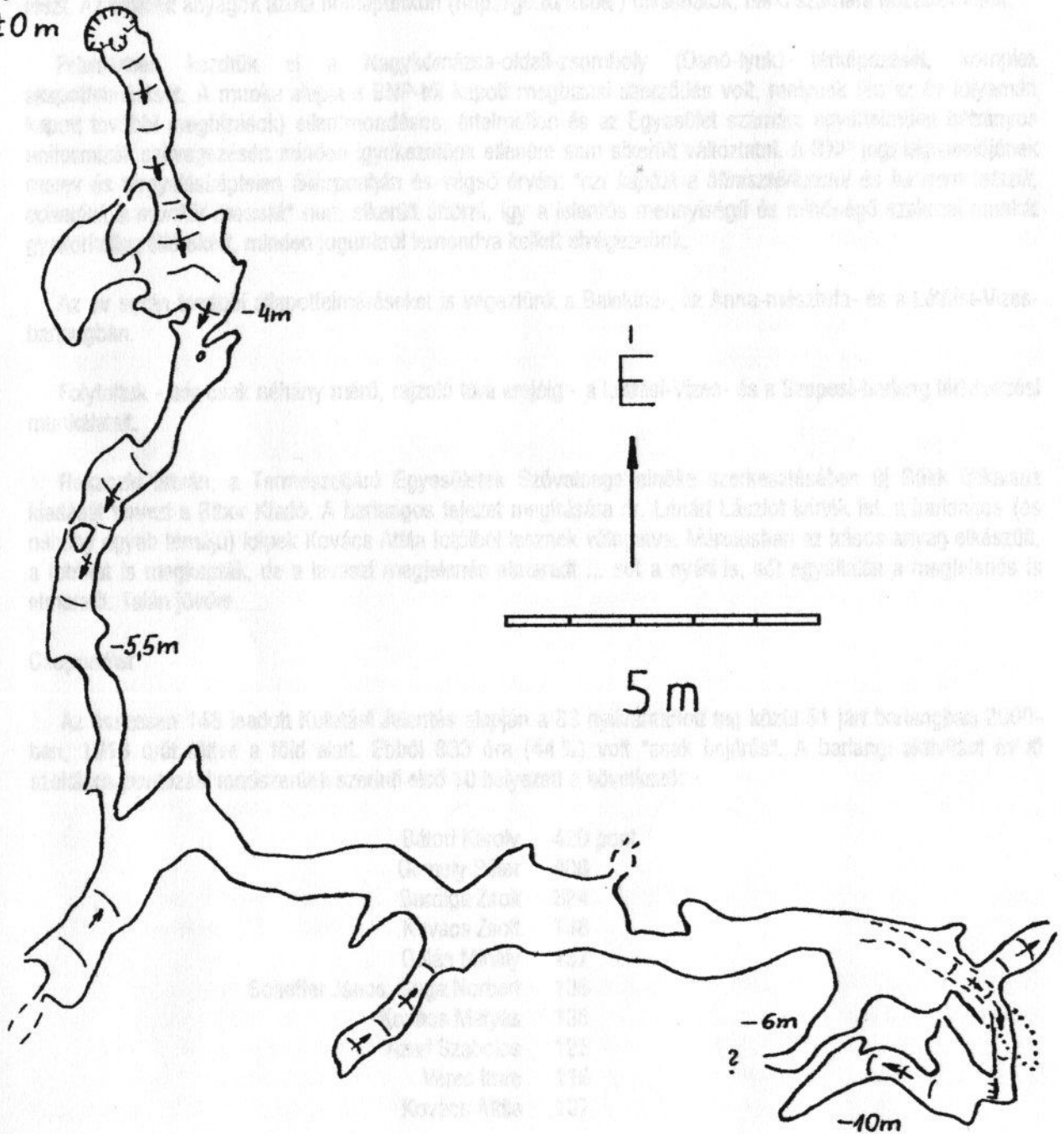

KECSKE-LYUK III.

Alaprajz vázlata

Bejárat

±0 m

Felmérte: Kiss János
M.L.B.E. 2000. 10. 28.

Dokumentációs munkák

Az egyesület 50 éves évfordulójára tervezett kiadvány előkészítő munkálataiként Kovács Attila hozzáfogott néhány, évtizedekkel korábban született - csak papíron létező - kiadvány elektronikus feldolgozásához. E munkában, amelyben először az Iker-tebri-, a Savósi-hasadék- és a Vártetői-barlang leírása került sorra, valamint a 25. éves évfordulóra kiadott "A Zombolyosoktól a Marcel Loubens csoportig" című könyv és jónéhány régebbi Évkönyv szerepel, Ónodi László a képek, ábrák és térképek digitalizálásával, Scheffer János gépeléssel, Kovács Gergely és Kovács Zsolt pedig a gépellt szövegek beolvasásával és feldolgozásával vett részt. Az említett anyagok azóta honlapunkon (<http://go.to/mlbe/>) olvashatók, bárki számára hozzáférhetőek.

Februárban kezdtük el a Nagykőmázsa-oldali-zsomboly (Danó-lyuk) térképezését, komplex állapotfelmérését. A munka alapja a BNP-től kapott megbízási szerződés volt, melynek (és az év folyamán kapott további megbízások) ellentmondásos, értelmetlen és az Egyesület számára egyértelműen hátrányos uniformizált szövegezésén minden igyekezetünk ellenére sem sikerült változtatni. A BNP jogi képviselőjének merev és tárgyalásképtelen álláspontján és végső érvén: "ezt kaptuk a Minisztériumtól és ha nem tetszik, odaadjuk a munkát másnak" nem sikerült áttörni, így a jelentős mennyiségű és minőségű szakmai munkát gyakorlatilag fillérekért, minden jogunkról lemondva kellett elvégeznünk.

Az év során további állapotfelméréseket is végeztünk a Balekina-, az Anna-mésztufa- és a Létrási-Vizes-barlangban.

Folytattuk - bár csak néhány mérő, rajzoló túra erejéig - a Létrási-Vizes- és a Szepesi-barlang térképezési munkálatait.

Rakaczki István, a Természetjáró Egyesületek Szövetsége elnöke szerkesztésében új Bükk útikalauz kiadását tervezi a Bíbor Kiadó. A barlangos fejezet megírására dr. Lénárt Lászlót kérték fel, a barlangos (és néhány egyéb témájú) képek Kovács Attila fotóiból lesznek válogatva. Márciusban az írásos anyag elkészült, a fotókat is megkapták, de a tavaszi megjelenés elmaradt ... sőt a nyári is, sőt egyáltalán a megjelenés is elmaradt. Talán jövőre.

Csoportélet

Az összesen 148 leadott Kutatási Jelentés alapján a 83 nyilvántartott tag közül 51 járt barlangban 2000-ben, 1913 órát töltve a föld alatt. Ebből 833 óra (44 %) volt "csak bejárás". A barlangi aktivitást mérő szokásos pontozási rendszerünk szerinti első 10 helyezett a következő:

Bátori Károly	420 pont
Gergely Péter	408
Burdiga Zsolt	324
Kovács Zsolt	148
Galán Mihály	137
Scheffer János, Suga Norbert	136
Kovács Mátyás	135
Azari Szabolcs	125
Veres Imre	116
Kovács Attila	107

Megjegyzésként ide kívánkozik, hogy a barlangi leszállások száma alapján kialakított sorrend szerinti táblázatban nagyjából ugyanezek a nevek szerepelnek, holtverseny miatt kiegészülve a következőkkel: Ónodi László, Veres Imre, Geller Tibor, Kiss László, Sipos Máté, File Ferenc, Ferenczy Gergely és Vadász István.

Azonban ezen felül is ki kell emelni **Várszegi Sándort**, akinek évi **86 leszállásos első helyezését** meg sem közelíti a második helyezett **Bátori Károly**, 21 leszállással.

Leglátogatottabb barlangjaink a túrák száma sorrendjében:

Vizes	54
Szepesi	18
Láner	14
Fekete	6
Speizi	5

A február 25-én megtartott tisztújító Közgyűlésnek komoly gondot jelentett az elnök személyének megválasztása, mert bár jelölt akadt, de olyat, aki el is vállalta volna ezt a tisztséget, csak nehezen sikerült találni. Végül megválasztotta a baleseti sérüléséből lábadozó, csak lélekben jelen levő Botos Zsoltot, aki (telefonon) ideiglenesen 1 évre elvállalta az egyesület elnöki tisztségét. Alelnöknek Bátori Károlyt, titkárnak Suga Norbertet, ellenőrző bizottság elnökének File Ferencet, tagjainak Oláh Sándort és Ónodi Lászlót választották meg a jelenlevők. Az összevont gazdasági vezető/pénztáros feladatát Ducsay Gergely vállalta el, a könyvelést pedig (a jelenleg nem tag, "csak" szimpatizáns) Burdiga Ottó fogja végezni.

Január végétől Bátori Károly vette át a vendégszoba rendelés/foglalás nyilvántartását. A kulcs hivatalosan a Miskolc-belvárosi TNS Zenezalonban (Suga Norbert munkahelyén) vehető át ... vagy egyeztetés után bárhol.

Balogh Anikó és Ducsay Gergely a nyár elejétől túravezetőként dolgozik a lillafüredi idegenforgalmi barlangokban. Sajnos a barlangi óráik nyilvántartását nem sikerült megoldaniuk, ami a radon okozta sugárterhelés megállapítását segíthette volna elő.

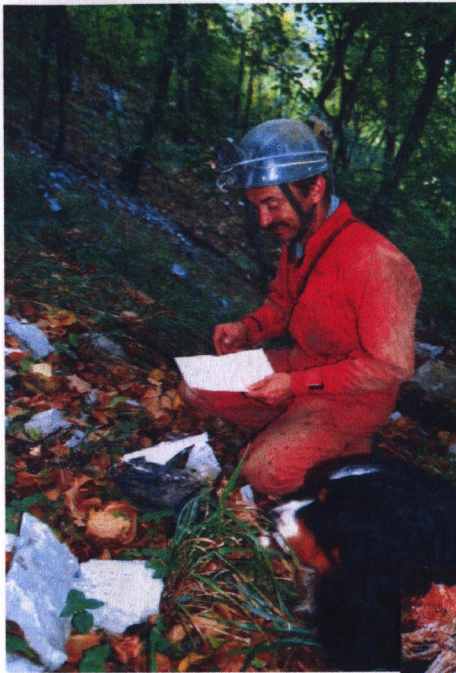
A Budapesten megtartott, a Pál-völgyi-barlang új részeinek bemutatására épülő Barlangnap az idén az MLBE részvétele nélkül zajlott le. Hegedűs Norbert is csak "véletlenül" tévedt be Francia-bányában megtartott találkozóra.

Augusztusban végleg eltűnt a "Béla" a Létrási Kutatóházból. A vaskályhák sokadik generációjának utolsó tagját is felváltotta az a kandalló-kályha, amit "A Bükki Barlangkutatásért" Alapítvány maradék vagyonából vásároltunk 135.000,-Ft-ért. Bár az eltérő cső és egyéb méretei miatt beépítése nem ment egyszerűen, de a ház közönsége által azóta csak TV-nek becézett hatalmas üvegajtajú alkotmány hamar népszerű lett. Használatával lényegesen kevesebb fával sokkal egyenletesebb és kellemesebb meleg "varázsolható" a házba.

Decemberben a meglehetősen elhasználódott ágyakat is felújítottuk a Kutatóházban. Ennek költségeit (60.000,-Ft) is "A Bükki Barlangkutatásért" Alapítvány állta.

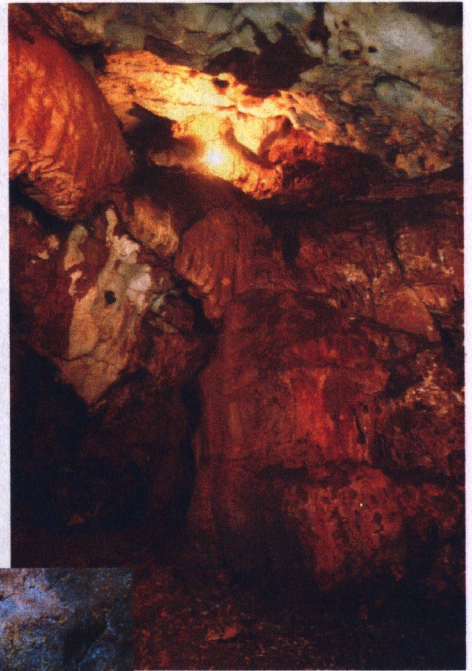
A '98-ban a Kutatóház mellé épített, és a ritka ürítés miatt dugig telítődött szeméttároló lebontása a BNP határozott kérése ellenére elmaradt. Kétségtelen, hogy a tároló elhelyezése és kivitele nem felel meg minden higiéniai és természetvédelmi követelménynek, de tájba illő külleme és állatokat távol tartó megoldása tette lehetővé az utóbbi néhány évben a ház körüli állandó szemét elkerülését. A jövőben igyekszünk mindkét fél (a házgondnok MLBE és a tulajdonos BNP) érdekeit is figyelembe vevő megoldást megvalósítani.

Időnként a vendégszoba lakói is gondoskodnak arról, hogy ne unatkozzunk. Április vége felé egy kissé zavaros szobafoglalást követően, a hideg éjszakában vacogó vendégeket kénytelenek voltunk az Egyesület helyiségében elhelyezni, az ajtó-zár-lakatok-kulcsok körüli "összeférhetetlenségi" problémák miatt.

A Kőlyuk-tető névadó barlangjának feldolgozását végül nem mi végeztük, de néhányan bejártuk az üreget.

Belső részeiben denevér-guanótól barna öreg cseppkövek (jobbra), a bejárati akna alján érdekes sugaras kalcitképződmények (lent) láthatók.

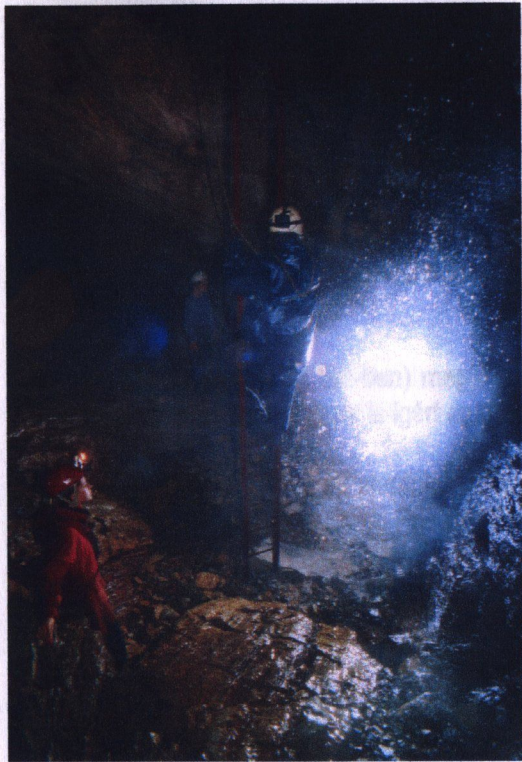
A Lillafüred feletti meredek hegyoldalban található Nagymedve-barlang felmérése közben

A Nyári Tábor jelentős eseménye volt a Kutatóház melletti szemetes kiürítése

Maxi Kupa 2000 - START!

Nyílt
Nap
2000

ragi (Jagor) Bobry barangásztól fogva lényegesen el Lőrincz-
től távolabbak Madarcskára.
szedték, hogy megismerjék kaptak-e területeket, barlangokat
együnk az ott megismerzett országos barlangász ügyességi
Gergely S. helyezésre is figyelemre méltó az "idegen pályán",
yérei úgy hagyták valójában meg-

Alsószolcái iskolásokkal a
Pongor-lyuknál

Vendégeink ezt azzal "hálálták meg", hogy sáros cipővel rohagáltak az ágyakon, fizetés nélkül megléptek és ellopták a Dart-táblánkat. Szerencsére nyomukra akadtunk, és mindent töredelmesen bevallottak, kifizettek, visszaadtak.

A vezetőség döntése értelmében a jövőben részletes vendégnyilvántartást kell vezetnünk a hasonló esetek elkerülése érdekében.

A házgondnoki poszt megürülése után Csorba János jelentkezett gondnoknak, azonban végül a polgári szolgálatos Bodolai Mártont választotta a vezetőség erre a feladatra.

Az idén a július 29. és augusztus 12. között megtartott Nyári Kutatótábor sem dolgozott túl nagy intenzitással, az 1993. óta folyamatosan megrendezett Természetismereti gyermektábor viszont egyáltalán nem lett megtartva.

A Nyári tábor évek óta elmaradhatatlan záróeseménye, a tábortúznél szokásos Láner-kupa szavazás az idén elmaradt, sőt, a szokásos zárótábortúz is elmaradt, a nyári külföldi túrákról tartott diavetítés elhúzóódása miatt. Ennek kapcsán a Maxi-kupa hivatalos átadása is elmaradt, bár maga a Kupa az idén megújult - Botos Zsolt és Ónodi László felajánlása révén új kupát vihetett (volna) haza a első helyezett. A második alkalommal megrendezett verseny a tavalyihoz hasonló sikerrel zajlott. A győztes az Ónodi László - Ferenczy Gergely páros lett 21' 34" idővel, de Juhász Bélának is sikerült egy másodpercet lefaragnia a tavalyi eredményéből: az idén 14' 33"(!) időt futott.

A júniusban (a Miskolci Est-ben) megjelent hirdetés szerinti "Extrém Sport Tábor", amely egyebek mellett sziklamászást és barlangászatot is ígért az "MLBE munkatársai" vezetésével, a valóságban NEM a mi akciónk.

Az Egyesület által rendezett alapfokú barlangász tanfolyamon Szőnyi András Viktor, Hock Gábor, Scheffer János, Gergely Péter, Sípos Máté, Prieszol Eszter, Guzi István, Kiss Gábor, Gedeon Péter és Sűrű Péter tett sikeres vizsgát.

Az MKBT februártól októberig tartó Kutatás- és túravezetői tanfolyamára eredetileg négyen jelentkeztek az egyesületünkben, azonban végül csak Bátorfi Károly és Kovács Zsolt bírta idővel, pénzzel és energiával, májusban sikeres vizsgát téve túravezetésből, majd novemberben kutatásvezetésből. A tanfolyam hallgatóinak és oktatóinak egyaránt megterhelő, hosszan elnyúló tanfolyam vizsgamunkájaként a Nagymedve-barlang és a Danó-lyuk feldolgozását választották tagjaink. Mindkettőt közöljük.

Április 29. és május 1. között a lengyelországi (zagani) Bobry barlangászklub tagjai látogattak el Létras-tetőre, papot is hozva magukkal, hogy gyászmisét tartsanak Maxi emlékére.

Május 21. és 25. között mi látogattunk el hozzájuk, hogy megismerjük kutatási területüket, barlangjaikat és házukat Wojcieszówban, valamint részt vegyünk az ott megrendezett országos barlangász ügyességi versenyükön. A versenyen elinduló Ferenczy Gergely 5. helyezése is figyelemre méltó az "idegen pályán", Bátorfi Károly azonban "tarolt": fölényes első helyével alig hagyott valami megnyerni való díjat a hazaiaknak.

Április 11-én Kovács Attila a szombathelyi Berzsényi Dániel Tanárképző Főiskola Diáknapján tartott barlangos témájú diavetítést.

Április 15-én nagyszerű Nyílt Napot tartottunk Létras-tetőn. A sikerhez nagyban hozzásegített, hogy az esemény a Föld Napja 2000. rendezvénysorozat részeként szerepelt, a korábbiaknál jóval nagyobb nyilvánosságot kapva így. A miskolci környezet- és természetvédő civil szervezetek által szervezett rendezvénysorozat "Minden nap Föld Napja!" jelszóval és számos programmal várta Miskolc (és környéke) lakosságát.

A Létras-tetőn rendezett barlangtúrát április 13-án megelőzte egy diavetítés a Technika Házában, nagy létszámú nézők előtt.

Egy korábbi diavetítést folytatásaként május 24-én Kovács Attila az Alsózsolcai Általános Iskola hatodik osztályos diákjainak vezetett barlangos túrát a Déli-Bükkben. Az útvonal Rejtek, Köves-várad, Balla-völgy, Csúnya-völgy, Rejtek volt.

Az idén tagjaink több külföldi túrán vettek részt. A már említett lengyelországi útra Bátori Károly, Ferenczy Gergely, Kovács Attila és Vadász István ment el. Ozsvári Fruzsina és Veres Imre a Garda-tónál, Riskó Ágnes és File Ferenc Törökországban, Vadász István és Kovács Attila Szlovákiában, Geller Tibor, Ozsvári Fruzsina, Örkényi Levente és Veres Imre Horvátországban (Mamet-szakadék), 12-en pedig az Alpokban (Grossglockner, Mont Blanc) jártak. Ez utóbbi három útról az Évkönyvben részletesen is beszámolunk. A Mont Blanc túra után, már itthon, két résztvevővel (Ducsai Gergely, Kovács Mátyás) riportfilm is készült.

Hazai túráink közül említésre méltó a 13 fős február 19-i István-lápai túra, amelyet elsősorban a barlangban még nem járt fiatalabb korosztálynak szerveztünk. Az április 12-i Béke-barlang túra hasonló célból zajlott 20 résztvevővel. Ugyancsak említésre "méltó" a hasonlóan jelentős - csak negatív előjelű - eredménnyel végződött az Almási/Vecsem túra, amelyen végül SENKI nem vett részt.

Az utóbbi évek tendenciájának megfelelően továbbra is számos nem-barlangos rendezvényt szerveznek tagjaink, mint a már hagyományosnak tekinthető novemberi zenés/táncos eseményt a Nyír-bérci vadászházban, vagy az áprilisi Bodrog-ártéri vízitúrát.

November 20-án meghalt Sebestyén István alias Sebi, aki bár csak néhány évig volt aktív barlangász a Bükkben a '70-es években, kitörölhetetlenül beírta nevét a barlangász-történelembe azzal, hogy ő a szerzője a Barlangász Himnusz. A ma már az egész barlangász-társadalom által ismert dal az általunk kiírt barlangász dalpályázat győztes dala volt 1973-ban. Kottája és szövege néhány jelentősebb évforduló kiadványában megjelent már pár alkalommal, most azonban - hála a számítástechnika és az Internet rohamos fejlődésének és a szerzőtől kapott amatőr-hangfelvételnek - az Egyesület honlapján meg is hallgatható.

In memoriam Sebi

Barátom, ha kérded, hol vagyok?
Elmentem a zúgó fenyvesekkel
A büszke tölgyek és szürke bükkfák közé
S egy őszi estén köddé váltam ott!

Barátom, ha kérded, hol vagyok?
Elmentem a Hold sugarán
Egy nyári éjszakán, s a ragyogó fényben
Szellemem csillaggá változott.

Barátom, ha kérded, hol vagyok?
Elmentem a szellővel a rétek fölött
S hegyek, erdők között szállva, egy haragos
Nyári napon, lelkem viharrá változott.

Barátom, ha kérded, hol vagyok?
Elmentem a csobogó patakka
A hideg sziklák között sötétben, lámpa nélkül,
S testem végül barlanggá változott.

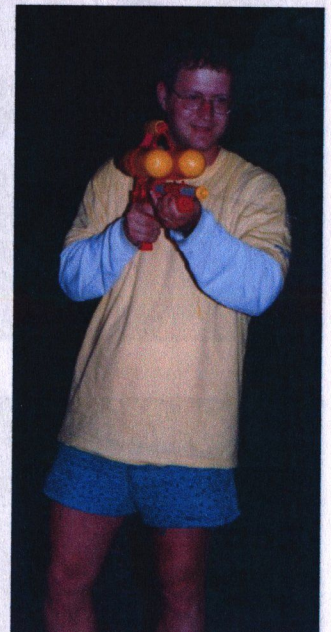
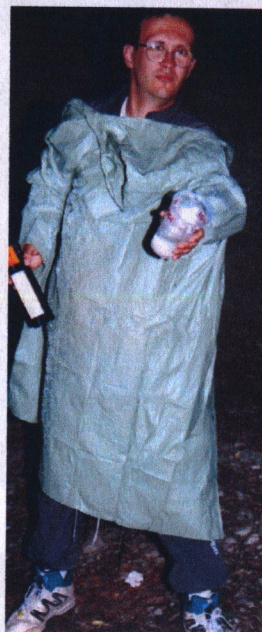
Barátom, ha jársz a réten s letépsz egy szál virágot
Vagy megfogsz a barlangban egy követ,
Ülsz a tábortűznél bor mellett dalokat fújva,
Gondolj rám néha, mert én is veled vagyok!

dr. Gyurkó Péter
2001. január 6.

Az év során több versenyen is részt vettünk. A május 27-i "Kinizsi 100", amin Suga Norbert Montvai Zsolt és Veres Imre indult el, nem barlangos verseny, (bár 100 kilométeres, de) "csak" gyalogtúra volt, a Borsodi Sörgyár hagyományos éjszakai futóversenyén pedig hagyományosan "csak" rendezők voltunk. A Lakatos Kupa barlangos versenyén azonban már versenyzőként indult a végül 12. helyezést elért Suga Norbert, Geller Tibor, Gergely Péter összetételű társaság, a Hágó Kupán pedig a Böszörményi Péter sérülése után visszatérő és a hátralévő szakaszt teljesítő Burdiga Zsolt, Veres Imre összetételű csonka-csapat "Fair play" díjat kapott, amit egy üveg Unicum "testesített meg".

Októberben Ducsai Gergely Sopronba ment dolgozni, emiatt gazdasági vezetői és pénztárosi tisztségét Böszörményi Péter vette át.

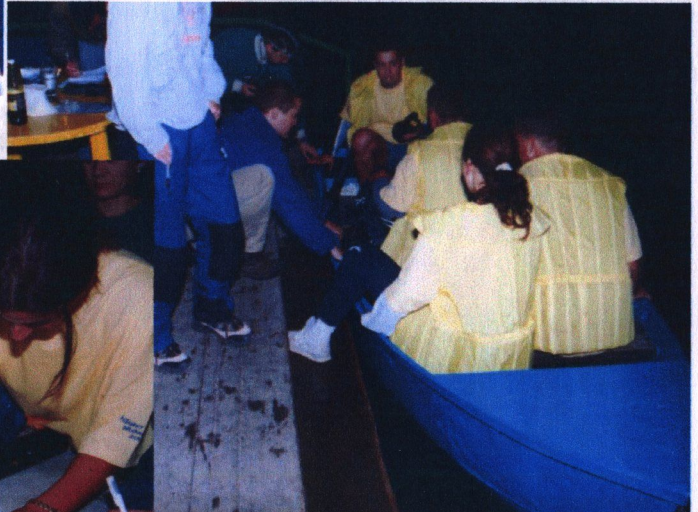
A decemberben vadászat közben Kis-kút-lápán talált emberi csontok, amelyek a szakértő szerint kb. 10 éve meghalt fiatal férfi csontjai, felvetették a lehetőségét, hogy fény derüljön az 1996-ban eltűnt, akkor nagy erővel (általunk is) keresett Encs Péter ügyére. A pár nap múlva kivezényelt kb. 70 rendőr-iskolás több csontot is talált a környéken, jellemző dolgot azonban (ruhadarab, csóvázás hátizsák) nem. A további csontok szakértői vizsgálatának eredményéről azóta sincs információnk.

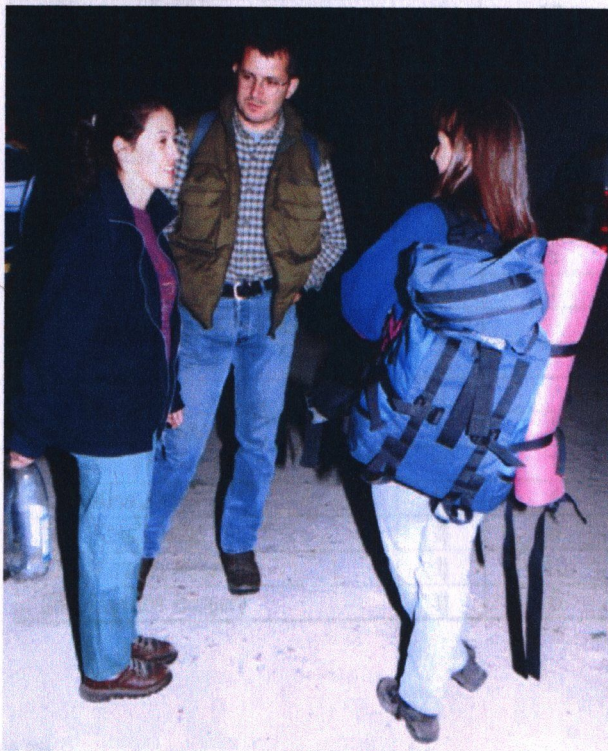
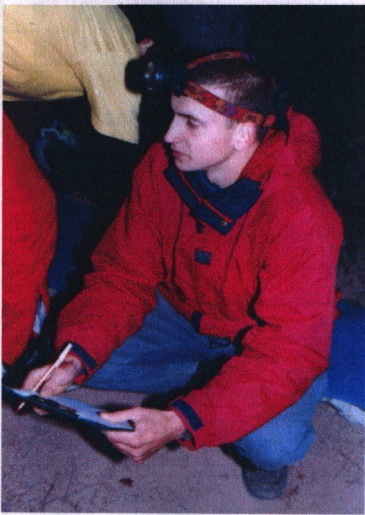
Night
Fever
2000

Night Fever - 2000

Night
Fever
2000

Az MLBE tagjainak és tagjelöltjeinek barlangi aktivitása 2000-ben

Ssz.	Név	Tag	Alkalom	Óra	Pont	Bejáró alk.	Bej. óra
1	Albert László	p	3	16	45	2	7
2	Apró Zoltán	p					
3	Azari Szabolcs	ifj	16	79	125	13	55
4	Bagi Tímea	tj	4	28	49	4	28
5	Balogh Anikó	tj					
6	Balogh Tamás	tb					
7	Bátori Károly	tj	21	98	420	8	14
8	Bóta Nándor	tj	1	5	22		
9	Botos Zsolt	tj	1	3	5	1	3
10	Böszörményi Péter	tj	4	28	52	3	13
11	Burdiga Zsolt	tj	14	71	324	6	17
12	Csorba János	p					
13	Dajka Zoltán	tj					
14	Debreczeni Gábor	tj					
15	Ducsai Gergely	tj	5	25	46	4	24
16	F. Nagy Zsuzsanna	tj					
17	Ferenczy Gergely	tj	7	15	24	6	14
18	File Ferenc	tj	7	26	51	6	24
19	File Gergely	tj	5	21	32	3	23
20	Furdi Péter	tj					
21	Galán Mihály	tj	13	65	137	6	30
22	Gedeon Boglárka	tj	6	47	74	5	32
23	Geller Tibor	tj	8	46	100	7	38
24	Gergely Péter	ifj	20	115	408	8	40
25	Gonda Gyula	tb					
26	Guzi István	tj	5	23	49	3	19
27	Gyurkó Péter dr.	tj	2	5	5	2	5
28	Hegedűs Norbert	tj	6	32	88	4	20
29	Horn István	tj	1	2	10	1	4
30	Hornné Kun Éva Erika	p					
31	Horváth Zsuzsa	tj					
32	Jáborcsik László	tj					
33	Juhász Béla	tj	3	20	39	1	11
34	Kertész Gábor	tj	1	3	6	1	3
35	Kiss János	tj	4	11	19	4	11
36	Kiss László	tj	8	44	72	7	41
37	Kovács Attila	tj	16	52	107	7	24
38	Kovács Gergely	tj	5	22	42	1	7

Az MLBE tagjainak és tagjelöltjeinek barlangi aktivitása 2000-ben

39	Kovács Mátyás	tj	11	59	135	7	38
40	Kovács Zsolt	tj	10	51	148	1	1
41	Kovácsné Révész Rita	tj	1	1	1		
42	Kozma György	p					
43	Kuchta Gyula	tb					
44	Láner Olivér	ötbe †					
45	László Róbert	tj					
46	Lénárt László dr.	tj					
47	Lénárt Lászlóné	p					
48	Lipták Roland	tj	2	9	22	1	4
49	Majoros Zsuzsanna	tj					
50	Mihalov Csaba	p	1	3	6	1	3
51	Oláh Sándor	tj					
52	Ónodi László	tj	11	33	91	6	18
53	Ónodiné Mocsári Ildikó	p					
54	Ozsvári Fruzsina	tj	2	6	13	1	3
55	Örkényi Levente	tj	4	20	44	3	17
56	Papp Gergely	tj	1	11	22		
57	Pándi Ágnes	p					
58	Riskó Ágnes dr.	tj	4	14	21	4	14
59	Román Péter	tj	3	13	33	1	5
60	Suga Norbert	tj	14	66	136	11	56
61	Szabó Tamás	p					
62	Szeremley Szabolcs	tb					
63	Tapasztó György dr.	tb					
64	Tari Edit	tj					
65	Timkó Attila	tj					
66	Vadász István	tj	7	12	17	6	7
67	Várszegi Sándor	tb	86	430	?		
68	Veit István	tb					
69	Veit Sándor	tb					
70	Veres Imre	tj	8	47	116	2	10
71	Vincze Ferencné	p					
72	Vincze Klára	tj					
73	Virág Ágnes	p					
74	Fogarasi Marina	j	6	23	69	2	9
75	Gedeon Péter	j	1	5	5	1	5
76	Hock Gábor	j	4	20	47	3	11
77	Krajnyák Erika	j	3	11	29	1	5
78	Nemes Krisztián	j	5	19	41	3	9
79	Prieszol Eszter	j	2	8	12	2	8
80	Scheffer János	j	19	78	136	13	61
81	Sipos Máté	j	7	31	84	2	5
82	Sűrű Péter	j	6	30	55	5	26
83	Szónyi András Viktor	j	3	11	11	3	11

Bartlangok, amelyekben az MLBE tagjai és vendégei 2000-ben előfordultak

Ssz.	A barlang neve	Alkalom	Óra	Létszám	
1	Almási-zs.	1	3	4	35 barlangban 144 alkalommal 809 fő 654 órát töltött.
2	Anna	2	2	3	
3	Baglyok szakadéka	1	5	3	
4	Bányász	2	5	9	
5	Béke	1	7	18	
6	Bolhási-vny.	2	13	9	
7	Borókás 2.	4	32	12	
8	Botka (Len.)	1	1	5	
9	Cubákos	2	3	8	
10	Egyenes	3	14	5	
11	Egyenes-bg. melletti	1	8	1	
12	Fekete	6	28	35	
13	Ikertebri	1	5	3	
14	István-lápai	4	43	32	
15	Jávorkúti-vny.	1	6	4	
16	Királykúti-Büdöspest	1	3	3	
17	Kis-Kőhádi-zs.	2	16	13	
18	Kisgyőri Kőlyuk	1	2	2	
19	Láner	14	53	75	
20	Mamet (Horv.)	1	3	4	
21	Manócska	1	3	4	
22	Mátyás-hegyi	1	15	23	
23	Nad Potokiern (Len.)	1	1	4	
24	Nagykőmázsai-zs.	2	10	7	
25	Nowa (Len)	1	1	7	
26	Pajecza (Pók) (Len.)	1	1	7	
27	Speizi	5	17	25	
28	Szeleta-zs.	1	9	3	
29	Szemlőhegyi	2	7	26	
30	Szepesi	18	88	99	
31	Szirén	2	6	6	
32	Szivárvány	1	1	9	
33	Vártetői	2	8	3	
34	Vizes	54	234	331	
35	Zimowak (Len.)	1	1	7	

"Kutatási- és túrajelentés" 2000.

Kivonat a kitélt "Jelentés ..." rovatú lapokról

Dátum	Barlang	Kutatásvezető	Jelentés a kutatásról ...
01.15	Láner	Boros Csaba	A bg. bejárati ajtót nagyon nehezen sikerült kinyitni, de a túra végén 3/4 óra alatt sem sikerült visszazárni, mivel az ajtó szorul, a zár bemegy a helyére, de a kulcs nem jön ki a zárból. Így a barlangot bezárni nem tudtuk, a zárszerkezetet és a kulcsot a kutatóházban leadtam.
01.16	Láner	Csapó Zsolt	Az ajtó szorult, szét van esve. Megpróbáltuk megjavítani.
01.21	Szepesi	Horn István	Barlang kulcs - visszaadva.
01.22	Fekete	Suga Norbert	A barlang első akna aljában két denevért láttunk aludni. Karez megflekszelte az ajtót. Most már király.
01.23	Vizes	Csapó Zsolt	A Létrási 1-est nyitva találtuk (mellé volt zárva), a 4-esen jöttünk ki. Nincs meg a lakat.
01.29	Cubákos	Kiss János	A barlang nagy termében egy közönséges és négy kispatkósorrú denevért láttunk.
01.29	Sziren	Kiss János	A barlangban egy közönséges denevért láttunk.
01.29	Szepesi	Geller Tibor	Láce oldaláról lerobbant a tartály és nagyon hideg volt. Mire kiértünk, valaki elvitte a lakatot kulccsal együtt!!
01.31	Vizes	Albert László	7 db védősisak kölcsön 2 db barlangkulcs kölcsön A túrát a tervezett idő alatt teljesítették. Az I. bejárat lefagyva. A IV. bejáratot nyitva találták. Különös esemény nem történt.
02.05	Vizes		Király, mértünk, oszt szétfagyunk. Matyi a mérőszalaggal lődözött. Lili meg rajzolt. Imi csak durrogott. Pico tartotta a madzagot. Én meg csak rosáltam.
02.12	Nagykőmázsai- zs.	Kovács Zsolt	A lebányászásra ítélt barlang megmentésére irányuló akció keretében Kova, Sári és Imi (a Sáriék által korábban felvett bejárati-résszel együtt) felmérték a barlangot. Én elfotóztam 3 tekercs filmet a mérésről, cseppkövekről, kalcitokról, fagyókerekről és a guanóról. <p align="right">(Kovács Attila)</p>
02.13	Speizi	Csapó Zsolt	Bontást nem lehetett a víz miatt a szifonban folytatni.
02.19	István-lapai	Kovács Attila	Egyes, kettes szifon zárva, hármast nyitva, a négyesben sok a víz.
02.26	Nagykőmázsai- zs.	Kovács Zsolt	Szőnyű-vizes, sáros időjárást találtunk odalent. Fent olvad a hó, lent minden csöpög. A fotózással talán végeztem, Kova és Imi a rajzolással nem. A denevérek nagyon aktívak! (15-20 körül lehettek összesen) <p align="right">(Kovács Attila)</p>
02.26	Láner		Sok-sok denevér van.
03.04	Vizes	Apró Gergely	4-es - Tó - 4-es, patak folyt
03.12	Szepesi	Gyúró Lehel	Karbid volt a Rom-terem padlóján. Zacskóba szedtünk amennyit tudtunk, de nem volt elég hely a bag-ben. Nejlonszatyorbant ott hagytuk. A víz dől be ezerrel, az egész barlang úszik.

03.18	Vizes	Suga Norbert	A Patakos-ágban folyik a víz.
03.19	Szírén	Kiss János	Valakik előttünk jártak a barlangban, erről elszórt felszerelésmaradványuk tanúskodott, amit összeszedtünk. A bejárat alján jeges csúszdán jutottunk le a "jégverembe". Mindjárt egy fagyott közönséges denevért láttunk. Később, távolabb egy újabb közönséges denevért találtunk, aminek a bundáját a vízcseppek teljesen beborították, majd egy szárazabb helyen egy újabb közönséges denevért. A barlang északi részén és a bejárat szakasz alatt intenzív csepegést tapasztaltunk. A felszínre érve hózápor és négy centiméteres friss hó fogadott.
03.19	Kisgyőri Kőlyuk	Kovács Attila	Ebben a kevesek által ismert, kataszterben NEM szereplő barlangban meglepetésre felmérést sejtető karcolt keresztet láttunk. Meglepően nagy, elágazó, több kürtővel, oldalággal, vízszintes menyezettel, rengeteg denevérguanóval, elszórtan 4-5 patkósorrú, kis gömbfülkében szorongó 20 egyéb és egy pázásba belefeledkezett denevérpárral, rengeteg kalcitréeggel, gyönyörű sugaras és köríves formákkal. A bejárat 6m-nyi aknához kapaszkodó kötél ajánlott.
03.31	Mátyás-hegyi	Nyerges Attila	Bivakfelszerelésünket cipelve jártuk be a Tűzoltó-ágot és a Színház-terem-Tó közötti részeket, majd kis felszíni pihenő után a barlangban aludtunk. (Kb. 20-an.) Minden eshetőségre felkészülve egy közepes méretű műanyag hordót is levittünk tábori WC céljaira, de senki nem szorult rá. (Kovács Zsolt)
03.31	Szemlőhegyi	Balázs Béla	A beszerelt liftaknában volt kötéltechnikai gyakorlat, a szabadidőben sétálhattunk egy kört a barlangban a kivilágított szakaszon. (Kovács Zsolt)
04.01	Fekete	Geller Tibor	Elindulnánk-é a barlangba, amit a pestiek beszereltek. Folyt a víz dögivel, a húszméteres akna aljában találtunk egy elkorrodált Ikaruszt. A söfőr melegen üdvözölt bennünket, majdan meghívott egy pohár borra. (Én nem vótam!)
04.21	Mamet	Ozsvári Fruzsina	A barlang nagyon pitec. Mindenki menjen el oda min. 1-szer!
04.29	Vizes	Azari Szabolcs	Ó! Jó volt a túra, csak a barlangban sötét volt.
05.06	Vizes (Hágó kupa)	Gergely Péter	Mi az "MLBE Kisinás" néven indultunk (Szabi, Bogi, Pico). A legfiatalabb csapat voltunk és az utolsó előtti helyet szereztük meg, mivel az utolsó csapat nem bírt reggel felébredni.
05.06	Vizes (Hágó kupa)	Veres Imre	A mi csapatunk a "Kaland Férgék" nevet kapta. Becsületesen teljesítve a 9. helyet szereztük meg. Az egyik csapattársunk megsérült, de mi a kimentése után teljesítettük a verseny utolsó szakaszát. A "Fair-play" díjat megkaptuk, ami 0,5 l Unicum volt. (Imi, Zsola, Böszi)
06.03	Vizes	Azari Szabolcs	Már nem folyik a víz a Tó előtt.

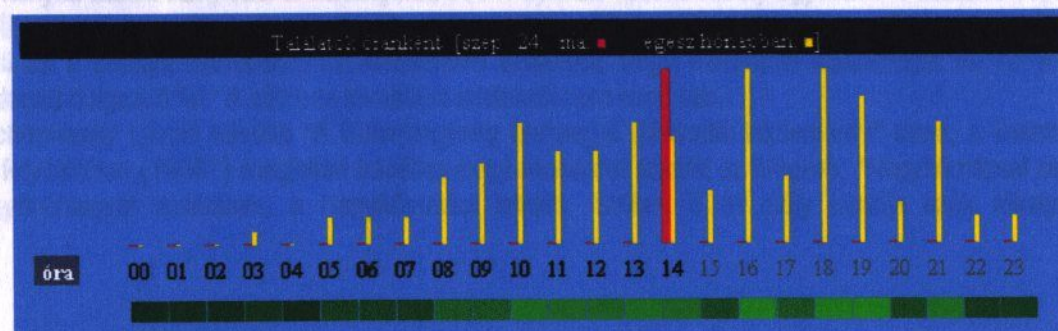
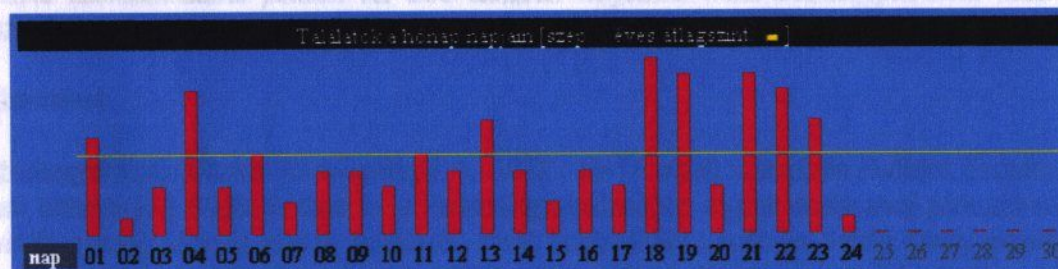
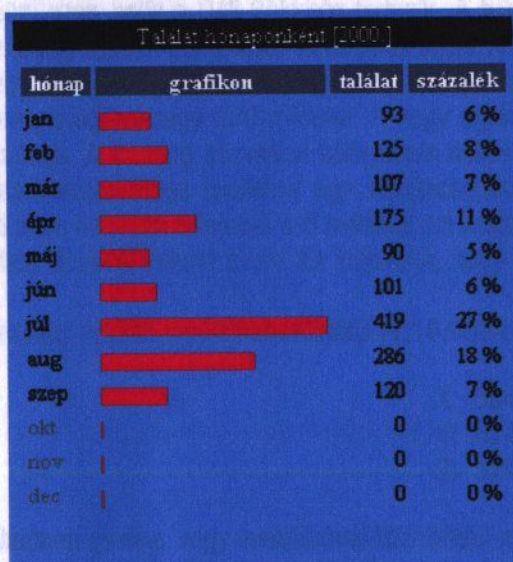
07.08	Vizes	Burdiga Zsolt	1-es helyett és 4-es helyett Rókalyuk.
07.22	Vizes	Suga Norbert	Nagyon fáj a térd mindenkinnek, de főleg nekem és Máténak. A négyesen akartunk kijönni, de be volt ragadva. Máténak Pico fullra bekente a fejét sárral, de Máté Piconak a szemét töltötte fel.
07.29	Ikertebri	Bátori Károly	Elkezdjük bontani a töbör alján levő repedést, ahol a barlang nyel, de Karesz azt mondta, hogy nem jó. Ezután a töbör szélén levő beszakadt földet szedtük ki (kb. 0,872 m ³), aztán Karesz rájött, hogy rossz helyen bontunk, így visszatértünk az eredeti lyukba és Karesz eltörte a csákány nyelét, de még bontott vele ... Elfogyott a sor ... de van még sör.
08.05			Maxi kupa Juhász Béla (14' 33") - Gyúró Lehel: 25' 45" Suga Norbert - Gergely Péter: 29' 09" Kovács Attila - Burdiga Ottó: 28' 29" Ónodi László - Ferenczy Gergely: 21' 34" Kovács Zsolt - Kovácsné Révész Rita: 51' 06"
08.08	Egyenes	Galán Mihály	Bontás a barlang legmélyebb pontján. A repedés elszűkült, így további előrehaladás nem lehetséges.
08.26	Vizes	Galán Mihály	A tó mögötti szifon le van száradva. Egy vödörrel és pár emberrel könnyen be lehetne jutni mögé. A barlang szinte porzik, a tó szintje jó másfél méterrel alacsonyabban van a megszokott szintnél.
10.14	Vizes	Ónodi László	1-4 A jávorkúti vendéglátóipari egység dolgozóinak szervezett túra.
10.28	Speizi	Bátori Károly	A barlang jó volt, sokan voltunk. Én fáztam, Karcsi mérges volt és fent hagyta a csákánynyelet.
11.04	Vizes	Gyurkó Péter dr.	A barlang igen száraz volt. Hőmérséklet a bejáratnál 5,5°, beljebb 7°C. Bejárati teremben (Létrás-terem) 9 denevér volt. A Tó 50 cm szinten volt. A Búvártavi ág el volt tömődve, nem folyik a víz. Sehol nincs számottevő csepegés.
11.25	István-lápai	Romhányi Balázs	Ákoska elfáradt -> káromkodott. A kedvenc autóját (Trabantját) szűkületnek nézte és pezsgőt is ivott!
12.02	Vizes	Kovács Mátyás	A barlang száraz, mint a por. Sok a denevér, gereblyével kedvezően befoghatók.
12.16	Vizes	Kovács Attila	Feltűnően sok denevér volt. Különösen egy viszonylag nagy testű, kis fülű fajta példányai csimpaszkodtak 6-8 egyedből álló kis csoportokban sok helyen, de leginkább a Hágcsós-teremben.
12.16	Szepesi	Veres Imre	Ny.-i ág, filmezés
12.28	Szepesi	Kovács Zsolt	A Nyugati-ágban a Nagy-Baldachintól a szifon felé indulva alaprajzot, oldalnézetet rajzoltunk. Az alaprajzot én (K.Zs.) az oldalnézetet Hegedűs Norbi csinálta a többiek aktív segítségével. A barlang elég száraz, patak nem folyt. Denevért nem láttunk. Hőmérséklet 7,5°C a Nagy-Baldachin alatt is és az Aknarendszerben is.

12.28	Szepesi	Kovács Zsolt	A Nyugati-ágban a Nagy-Baldachintól a szifon felé indulva alaprajzot, oldalnézetet rajzoltunk. Az alaprajzot én (K.Zs.) az oldalnézetet Hegedűs Norbi csinálta a többiek aktív segítségével. A barlang elég száraz, patak nem folyt. Denevért nem láttunk. Hőmérséklet 7,5°C a Nagy-Baldachin alatt is és az Aknarendszerben is.
12.29	Vizes	Bátori Károly	Jávorkúti vendégek és dolgozók csapata. 1 - Tó - 4-es

mlbe lapjának statisztikája

Regisztráció időpontja:	1999.10.05.
Találatok száma:	1799
Idén mért napok száma:	267
30 találattal maximális találatu nap:	2000.07.18.
Találatok száma ebben az évben:	1516
Találatok száma ebben a hónapban:	120
Találatok száma a mai napon:	1

Dátum	Idő	Host	IP cím	Böngésző	OS
2000.09.23.	16:01:19	Ismeretlen	145.236.193.72	Microsoft Explorer	WinNT
2000.09.23.	16:01:35	Ismeretlen	145.236.193.72	Microsoft Explorer	WinNT
2000.09.23.	16:05:30	Ismeretlen	145.236.193.72	Microsoft Explorer	WinNT
2000.09.23.	18:45:21	line-192-12.dial.mata.v.net	145.236.192.12	Microsoft Explorer	Win98
2000.09.24.	14:04:42	Ismeretlen	145.236.193.136	Netscape Navigator	WinNT

2. Dokumentációs munkák

2.1. A Nagykőmázsa-oldali-zsomboly térképezése, természeti állapotértékelése

(Kovács Zsolt)

Bevezetés

A Miskolc határában fekvő Nagykőmázσαι Mészköbánya bányatelkén nyíló, természeti értékekben gazdag, védett denevér és bükki specifikus rovarfaunát (*Duvalius gebhardti*) rejtő Nagykőmázsa-oldali-zsombolyt a lebányászás veszélyezteti. A barlangbejárat és környezete bányatelekből való kivételének indoklásához a Bükki Nemzeti Park Igazgatóságának szüksége volt a barlang teljes dokumentációjára. A barlang és környezete térképezését, természeti állapotértékelését 2000. tavaszán kezdte meg a szerző vezetésével a Marcel Loubens Barlangkutató Egyesületet.

A helyszín

A Nagykőmázsa-oldali-zsomboly (Nagykőmázσαι-zsomboly, Danó-lyuk) Miskolc-város közigazgatási területén található. A földrajzi tájbeosztás (Magyarország Nemzeti Atlasza) szerint a terület a Központi-Bükkhöz, ezen belül a Déli-Bükkhöz tartozik. A földtani szakirodalom (Csontos L., 2000) a Nagykőmázsait szerkezetileg a Bükk-fennsíkhöz tartozónak tartja. A barlang bejárata a Miskolc-Tapolca fölött magasodó, attól nyugatra fekvő Nagykőmázsa-hegy déli oldalában nyílik, a mészkőbánya legfelső szintje falvonulatának magaspontjától mintegy 200 méterre. A hegy egykori csúcsát mára lefejtették, így ez a magaspont a hegy mai csúcsa. A barlang közvetlen környezete délies kitétségű, enyhén lejtő, szórványosan sziklakibúvásos. Bejárata cserjés-füves területen egy cserjecsoportban nyílik, 327 m tengerszint fölötti magasságban. A lejárati akna nehezen fellelhető 4-5 méteres átmérőjű bemélyedésben kb. 2x1 méteres bejárattal nyílik és csak közvetlen közlelről vehető észre. Ez indokolja, hogy a barlang sokáig feledésbe merült, majd lebányásztottnak hitték.

A bejárat sztereo vetületi koordinátái (1:10.000-es méretarányú térképről leolvasva):

X: 564 410 m

Y: 624 160 m

Z: 327 mBtszf.

A barlang gyalog, vagy terepjárával közelíthető meg. Bejárása barlangász alapfelszereléssel lehetséges, az első akna kötéltechnikával járható. Az alsó aknában helyszűke miatt mászógépek nem használhatók, kapaszkodókötélre szükség van.

Kutatástörténet

A barlangról Kadic Ottokár (Barlangvilág II. 1., 1932., 10-17. oldal) számolt be elsőként. Eszerint a m. kir. Földtani Intézetnek a Bűdöspestben és a Forrásvölgyi-barlangban végzett ásatásaival párhuzamosan más bükkvidéki barlangokban is folytak kutatások, mivel Schönviszky László és Sebős Károly expedíószerű körülmények között vizsgálták át barlangokat 1931. nyarán. "Sebős Károly egyedül 1-1 munkás segítségével a Királykúti sziklaüreget, a Szeleta, a Nagykőmázσαι, a Fényeskői, a Nagyárki, a Gulicskai, a Bodzási, a Létrási és a Bolhási zsombolyt, az Alabástrom barlangot, négy háromkúti sziklaüreget és két háromkúti sziklakaput dolgozott fel." A cikkben további részletekről nem esett szó.

Schönviszky László később "A Bükk-hegység barlangjai (Második közlemény)" című, a Turisták Lapja nevű folyóiratban (1938?) megjelent írásában négy mondatot szentel az üregnek: "Nagykőmázσαι zsomboly. Diósgyőr-Vasgyár határában, a Nagykőmázsa tetején. Széles, 8 m mély kűrtője szűk rókalukon át

alacsonyabb terembe vezet. Ennek tetején nagyszámú vékony, a csepp vastagságának megfelelő stalaktit csüng, míg vele szemben a talapzaton már vastag stalagmitok állnak."

A későbbiekben az 1990-es évek közepéig folyt gyér kutatás részleteiről kevés információnk van. Bontásos kutatás folyt a barlangterem délkeleti elvégződésénél, innen kb. 1 m³-nyi kitértést szedtek ki számunkra ismeretlen kutatók.

A '90-es évek közepén egy felszíni terepbejáráson Vadász István, a Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület tagja figyelt fel a zombolyásra, s azt az addigra feledésbe merült, lebányászottnak hitt barlanggal azonosította. 1997. márciusában társaival felmérte a bejárati aknát a teremig, majd a bejárásokat követően a munka abbamaradt.

A Bükk Nemzeti Park Igazgatósága 2000. márciusában megbízta a miskolci Marcel Loubens Barlangkutató Egyesületet a barlang teljes térkép- és fotódokumentációjának, barlangtani, földtani leírásának elkészítésével. Erre a Nagykőmázsi Mészakőbánya művelési tervének elbírálásához, illetve a barlang és környezete bányatelekből való kivételéhez van szükség. Az elkészült anyag feldolgozása folyamatban van.

A barlang geodéziai felmérése, térképezése

A geodéziai felmérést 1997. március 1-én kezdte el a Vadász István vezette csoport, majd 2000. február 12-én folytatódott és fejeződött be a poligonhálózat felvétele. A mérés túlnyomórészt állandósított mérési pontok (falba fúrt 5 mm-es átmérőjű, 3 cm-es rézcsavarok) elhelyezése után függőkompassz, fokív és acél mérőszalag használatával történt. A térképrajzolás külön fázisban, a bemért pontok koordinátáinak számítása után mérethelyes helyszínrajzi vázlatok készítésével folytatódott. Ennek során Kovács Zsolt és Veres Imre alaprajzot, két teljes vetületi oldalnézetet és keresztmetsvényeket vett fel. A tisztázati rajzok elkészítése - miként a koordinátaszámítás és a helyszínvázlati poligonkirajzolás is - digitális technikával, számítógéppel történt. Az elkészült vektor-rajzok vonalai így szükség esetén módosíthatók, a térkép bármikor kiegészíthető, vagy arról részletek (például kitértés) elhagyhatók. A térképek tetszés szerint színezhetők, nagyíthatók/kicsinyíthetők, különböző méretarányokban nyomtathatók, arra digitális fényképek illeszthetők.

A barlang felmért hossza 76,4 méter, becsült teljes hossza 90 méter. Bejárati kezdőpont alatti bemért mélysége -31,1 méter, becsült teljes mélység: 32 méter. A bejárati kezdőpont a környező terepszint alatt van 1-1,5 méterrel.

A Nagykőmázsa-oldali-zomboly szpeleológiai értékelése

Befoglaló kőzet, tektonika

A barlang világosszürke, mikrokristályos tiszta **mészakőben** alakult ki, amelyet a hivatalos litosztratigráfiai beosztás jelenleg a **Bükkfennsík Mészakő Formációba (középső-triász ladini - felső-triász)** sorol. A régebbi Balogh Kálmán (1964.) féle nomenklátúra répáshutatai mészakőfáciesként különítette el az összletet (nem tévesztendő össze az újabban kialakított Répáshutai Formációval). A nagykőmázsi-tapolcai terület mészakője ellentétben a Fennsík nyugati részével - nem mutat metamorf bélyegeket, ezért helyenként nagykőmázsi mészakőnek nevezik. A mészakő minősége az indoka a közeli bánya létesítésének is. Szerkezeti szempontból Csontos L. a Fennsík antiklinális déli szárnyához tartozónak véli. Makroszkóposan a mészakő a Nagykőmázsián gyüredezettséget nem mutat, viszont **erősen tektonizált, törésekkel, litoklázisokkal sűrűn átjárt**. Általában blokkosan, három fő irány mentén paralelepipedon tömbökre tagolódik. A barlang környékén két egymásra közel merőleges, függőlegeshez közeli és egy lapos törési felületsor ismerhető fel. A közel függőleges törések szabják meg a barlangjáratok irányítottságát, e törések a barlangban és külszínen mérve durván ÉNy-DK és erre merőleges irányok. Terepi mérések szerint a két fő törésirány a 140°/65-85° és 220°/60-85° (50-230° és 130-310° csapású, délies dőlésű felületek). A barlangkörnyéki területen ezek a törések szabják meg a 10-50 cm magas tereplépcsők irányítottságát.

Genetika

A barlangjáratok kialakulásának kezdeti időpontjára pontos adattal nem rendelkezünk, de a regionális geológia ismeretében nem lehet idősebb a felső-kréta-paleogén átmenetnél. A Miskolc-Tapolca Várhegyi felhagyott kőbányában ismertek alsó-miocén paleokarsztos jelenségek. Itt a mészkőösszletre közvetlenül alsó-miocén ostreas homokkő és lumasella települ, ezen időpont előtt a mészkőösszlet kiemelkedhetett és karsztosodhatott. A barlangüregesedés tehát a befoglaló kőzethez képest **posztgenetikus**, a kialakulást **erős tektonikai hatások** kontrollálják.

A barlang kialakulása a Miskolc-Tapolca környéki termálkarsztos működéshez kapcsolható. A barlang alsó aknája típusos forráskürtő, felső részén kristálypincékben 3-6 cm-es fennőtt romboéderes (szkalenoéderes?) kristálycsoportok láthatók. A barlangterem falait szintén tömegesen borítják fennőtt kristályok, a barlang kitöltése is igen hasonló a Barlangfürdő és a Fecske-lyuk üledékeihez. Ezek alapján állítható fel rokonság a **felszálló, langyos-meleg karsztvíz által kialakított** üregekkel. Később a barlang felszínre szakadása után kapcsolatba kerülhetett **befolyó vizekkel**, bár erre konkrét bizonyíték (patakmeder, kavicsok) nincs. **Leszálló szivárgó vizek** cseppkövesedést, lefolyásokat eredményeztek a barlangban. Genetikája és morfológiája, kitöltése alapján sem sorolható a barlang a tipikus zombolyok közé, bár ilyen jellegű elemeket (aknasor, egykori törmelékes áfienék) is magán visel.

Morfológia

A barlang egy bejáratú aknából, egy lapos, szabálytalan alaprajzú teremből és egy ebből lefelé tartó aknából (forráskürtő) áll. A teremből és az alsó akna aljának kis terméből is több vakkürtő indul felfelé. Lejtésviszonyai változók leggyakoribb a függőleges (akna) és a vízszintes (terem). Jellemző **szelvénytípus** a **szabálytalan, oldott**, egyes helyeken a lapító jellegű. Morfológiai nagyformái közül jellemzőek a **kürtők és aknák**, a lekerekített, oldott falfelületek, **gömbfülkeszerű elemek**. Kisebb léptékű morfológia elemek közül jellemző szórványosan a **gömbüst** és a **mennyezeti csatorna** megjelenése. Az alsó aknára jellemző a falak erős **korrodáltsága**, csipkézettsége.

Törmelékes üledékkitöltés

A barlang üledékkitöltésében domináns a **finomszemű törmelék** és a kiülepedett **agyag**, illetve a bepergett, begurult mészkőtörmelék és a plafonról levált **mészkőtömbök**. Jellemző üledékrétegsort bemutató feltárás található a barlang termének délkeleti végében, egy bontásban. A rétegsort nem volt módunk alaposan feltárni illetve mintát venni. A bontás alján agyag található, majd **finomszemű csillámos**, párhuzamosan rétegzett **homok** települ rá, mintegy 20 cm vastagságban. A homok jól osztályozott, kavicszemeket nem tartalmaz. Alapszíne sárgásbarna, közepén 2-3 cm-es vörösbarna sávval. A homok felett szintén agyag települ. A sorozat 1 méternél vastagabb. A bontás végétől 2 méterre összeálló cementált kitöltés található, benne rétegszerűen 6-8 cm vastag, középtől kétirányba felövő tús kalcitkiválással. A rétegek közé helyenként **vörösbagyag sávok** települnek (a vörösbagyag megjelenése pontosan olyan, mint a tapolca-várhegyi kőbánya Fecske-lyuk nevű barlangjában). Más jellegű vörösbagyagos üledék található a terem északnyugati végpontja előtti kanyarulat déli oldalában. Itt egy repedés alatt mintegy fél m²-nyi területen 3-6 mm átmérőjű száraz, kemény, gömbszerű vörösbagyag-gumók találhatók. Feltételezzük, hogy repedéskitöltő vörösbagyag feltöredezés/kipergés után talán víz által görgetve került áthalmozva erre a helyre. A terem egyik oldalkiszögelésében - szemben a lejárati akna torkolatával - **szeptáriásan** széttöredező, finomrétegzett **fekete agyag** látható. Az agyagos üledékek felszínén helyenként **kicsepegéses kutakkal** találkozunk. A járattalpon - főként a bejáratú szakaszon - gyakoriak a mészkőtörmelékdarabok. Beljebb cseppkőkéregdarabokkal, természetes módon kidőlt kisebb állócseppkövekkel találkozhatunk.

Ásvány- és kristálykiválások

A barlang jellemző kiválásai a **fennőtt kalcitkristályok**, melyeket a bejárati akna aljától kezdve a teremben és az alsó akna felső részén találunk. Az alsó akna lentebbi része kiválásmentes, korrodált, a bejárati aknában szintén mosott felületeket találunk. A barlangteremben a kalcitkristályok nehezen észlelhetők, mert szorosan, nagy felületen nőttek fel, végeik korrodáltak és az egész felületet 1-2 mm vastag mészkéreg vonja be. A korrodált kristályvégek "átütik" a kéregt és karéjosan ívelt, 3-6 cm-es csoportonként egymással szöget bezáró sávazottságként jelentkeznek, sokszor fel sem tűnnek a kéreg alatt. A terem délkeleti végében a bontás fölött észlelhető, hogy a kristályok három generációban nőttek fel először a falra, majd egymásra. A három kristályréteg vastagsága eléri vagy meghaladja a 10 cm-t. Ez a kiválás nem azonos típusú a fentebb említett, a törmelékes kitöltésbe/kitöltésre benőtt kristálytűs változattal. Szabadon álló fennőtt egygenerációs kristályok csoportja található az alsó akna felső kétharmadánál egy háromnegyedig zárt kis üregben. Itt 5 cm-esnél nagyobb, víztiszta, saját alakú romboéderes(?) kristályok csoportja található.

A **cseppkőkiválások** jellemzőek a barlangra, főként a teremre, de nem igazán gyakoriak. Több generációs cseppkövesedéssel lehet számolni. A kristályokat borító mészkéreg talán a legidősebb. Vastagabb cseppkőlefolysók, elaggott, korrodált cseppkőzászlók és zömök alacsony, fejlődésben megállt állócseppkövek, galléros cseppkövek, kiszáradt montmilch képviselnek egy következő periódust. Fiatal és ma is fejlődő, jellemző képződmények a terem tetején helyenként sűrű szalmacseppkövek, friss cseppkőlefolysók és egyes függőcseppkövek.

Igen érdekes képződménye a barlangnak egy 50x30 cm-es **cseppkőmedence** a lejárati szűkülettel szemközti fal közelében. Kis tál alakú medencébe lassan szivárgó víz folyik, mely vékony, cementtejeszerű, szürkés bevonatot rak. A medence aljában kristályvékony tűs/gömbös borsókó válik ki. A cementtej a medence aljának törmelékére és denevércsontokra is ráfolyik és azt cementálja.

Szerves kitöltés

A bejárati akna alját bepergett talaj, humusz, falevelek borítják, beljebb talajjal már nem találkozunk. A bejárati akna falának felső része mohával bevont.

Fosszilis (holocén/recens) állati maradványok a **denevércsontok**, **koponyák**, elvértve kisemlőscsont, melyekből azok fényképezése után a természetvédelmi felügyelő kérésére néhányat begyűjtöttünk. Egyéb maradványok a bent élő kitingpáncélú rovarok szárnymaradványai.

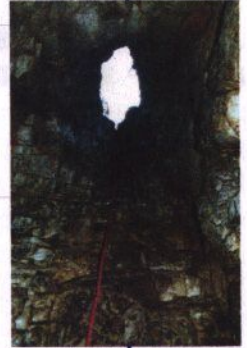
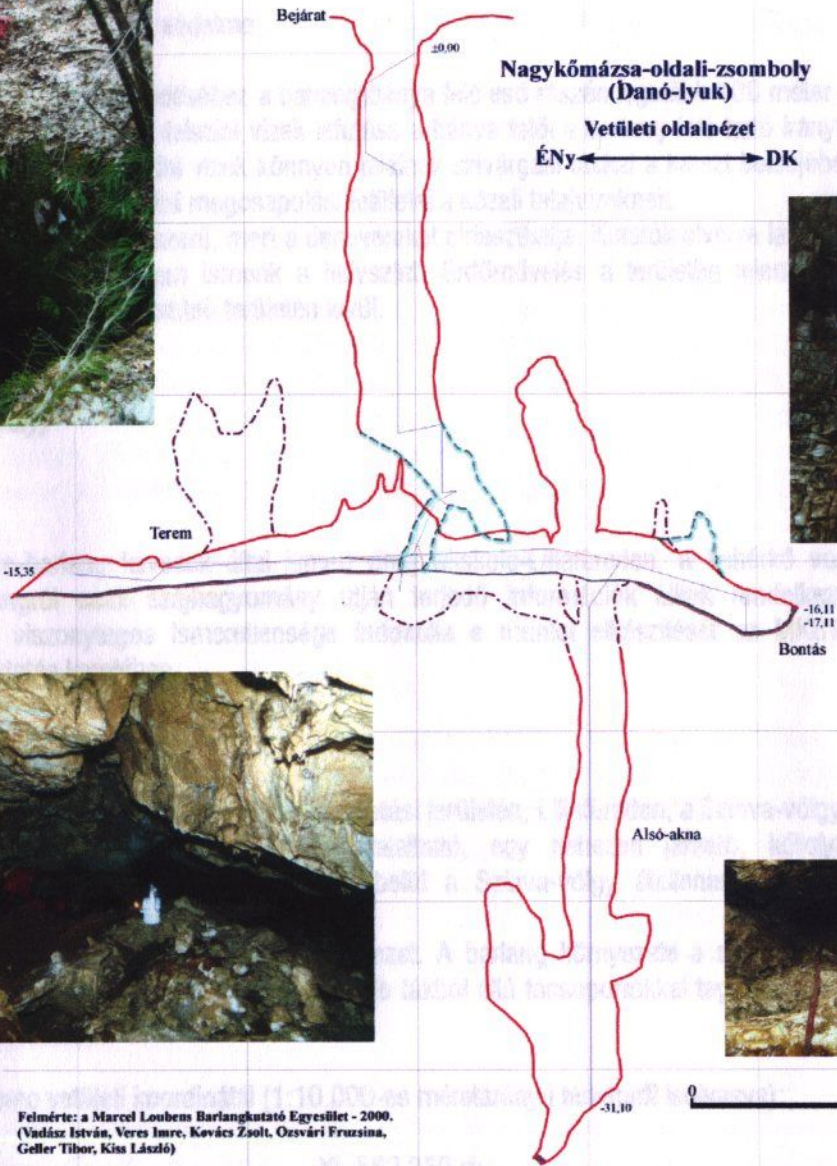
A barlang mai állatvilágát denevérek, rovarok, pókok alkotják. A barlangban él - Ferenczy Gergely (természetvédelmi felügyelő, BNP) közlése szerint- a **Duvalius gebhardtii** nevű endemikus vak futrinka, amely a világon csak a Bükkben, négy helyen él. Jellemző lakói a barlangnak a denevérek, amelyek főként a tavasszal, az utódok világrahozásának idejében keresik fel a barlangot 50-100 közötti létszámban. Faj szerint a Kereknyergű patkósorrú denevér él itt (Ferenczy G. közlése). A márciusi térképezéseink idején 2-5 példány telet a barlangban. A denevérolónia jelenlétét helyenként fél méter magas denevérguanó kupacok jelzik. A barlangban szórványosan kisebb hártvászszárnyúakat és pókokat észleltünk.

Ember jelenlétének eszközeit nem találtuk a barlangban.

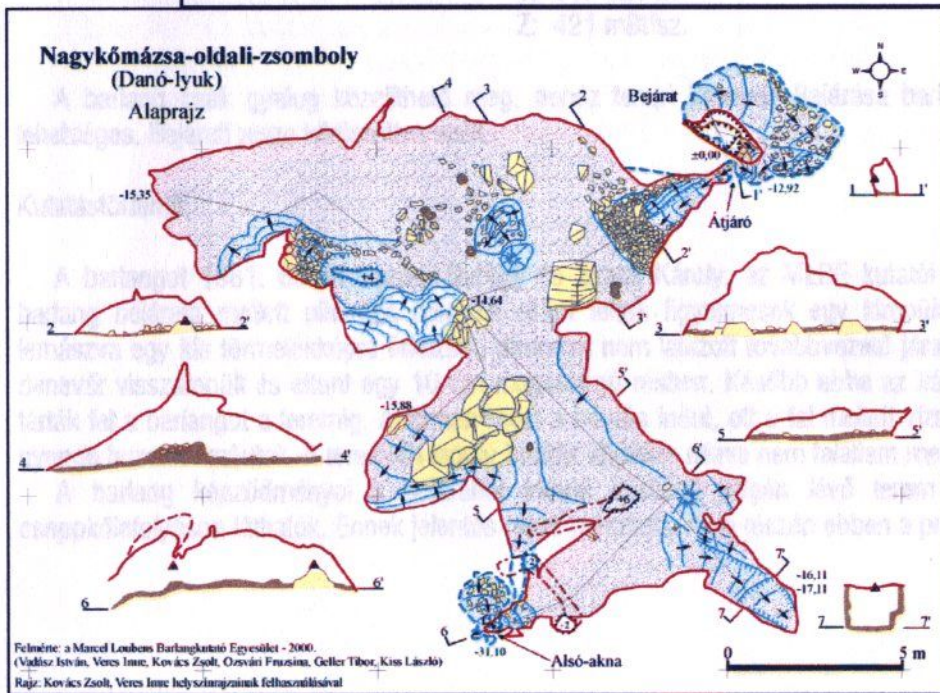
Hidrológia, klimatológia

A barlangban folyó vizek nincsenek. **Csepegő és szivárgó vizek** általánosak, helyenként a csepegés jelentős. A szivárgó vizek könnyen bejutnak a barlangba a függőlegesen töredezett mészkövön keresztül. Egy szivárgó vízer kis cseppkőmedencében levő tavacsokát táplál.

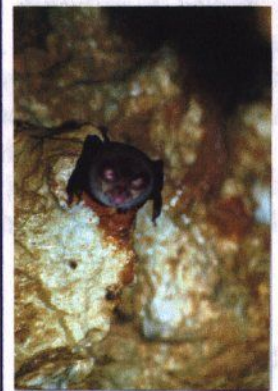
A barlangban hőmérsékletet nem mértünk. A barlang nyirkos, helyenként nedves, márciusban kifelé huzatolt. A huzat sebessége észrevehető, a barlang légtere viszonylag hamar tisztul.

Felmérte: a Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület - 2000.
(Vadász István, Veres Imre, Kovács Zsolt, Oszvári Fruzsina,
Geller Tibor, Kiss László)
Rajz: Kovács Zsolt

Felmérte: a Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület - 2000.
(Vadász István, Veres Imre, Kovács Zsolt, Oszvári Fruzsina,
Geller Tibor, Kiss László)
Rajz: Kovács Zsolt, Veres Imre helyszíneljáróinak felhasználásával

A barlang természeti értékeinek védelme

A barlang értékeinek megvédéséhez a barlang bánya felé eső részén legalább 100 méter széles védőpillér kialakítása lenne szükséges. A felszíni vizek lefutása a bánya felől a barlang felé tartó irányú. A meredek és sűrűn álló törések miatt a felszíni vizek könnyen találnak szivárgási utakat a karszt belsejébe. A közeli bánya nagy magasságú fejtési homlokai megcsapolási felületei a közeli talajvizeknek.

A barlang lezárása nem célszerű, mert a denevéreket elriaszthatja. Kutatók elvétve látogatják a zombolyt, turisták nem férnek hozzá, nem ismerik a helyszínt. Erdőművelés a területen jelenleg nincs - a bánya üzemterületén ill. fejtésre előkészített területén kívül.

2.2. A Nagymedve-barlang

(Bátori Károly)

Bevezetés

A Nagymedve-barlang kevesek által ismert üreg Miskolc-Lillafüreden, a Fehérkő vonulatának északi részén. A barlangról csak szájhagyomány útján terjedő információk álltak rendelkezésre. A barlang jellegzetességei, viszonylagos ismeretlensége indokolta e munka elkészítését az MKBT által szervezett kutatásvezetői oktatás keretében.

A helyszín

A Nagymedve-barlang Miskolc város közigazgatási területén, Lillafüreden, a Szinva-völgy keleti oldalában, a Fehérkő sziklavonulatától északi irányban található, egy nehezen járható, kőfolyásos völgyeszerű bemélyedésben. A sziklakibúvásos vályú körülbelül a Szinva-völgy átellenes oldalában fekvő István-barlanggal szemközt fut bele a völgytalpra.

A barlanghoz kitaposott turistaösvény nem vezet. A barlang környezete a sziklakibúvásos, kőfolyásos bemélyedés kis pihenője, 3-5 méterenként idősebb fákból álló facsoportokkal tagolva. A terep lejtése 25-30 fokos, nyugat felé.

A bejárat sztereo vetületi koordinátái (1:10.000-es méretarányú térképről leolvasva):

X: 569 260 m

Y: 617 425 m

Z: 421 mBtfsz.

A barlang csak gyalog közelíthető meg, nehéz terepi járással. Bejárása barlangász alapfelszereléssel lehetséges. Bejárati része kifejezetten szűk.

Kutatástörténet

A barlangot 1981. őszén Kozma György és Szalai Károly, az MLBE kutatói találták. Túrájuk során a barlang bejárata mellett pihentek meg és ekkor lettek figyelmesek egy kirepülő denevérré. A bejáraton lemászva egy kis törmelékkúpra érkeztek, ahonnan nem látszott továbbvezető járat. Miközben nézelődtek, a denevér visszarepült és eltűnt egy 10 cm magasságú résben. Később ebbe az irányba bontottak tovább és tárták fel a barlangot a teremig. Ahonnan most a bontás indul, ott a fal mellett vízmosás nyomokat láttak és gyenge huzatot észleltek. A teremből induló bontás végzőire nézve nem találtam megbízható információt.

A barlang képződményei a bejáratától induló kuszoda végén lévő terem jobb oldali falát alkotó cseppkőfolyáson láthatók. Ennek jelentős része mésztufa. Alsó részén ebben a puha tufában, a talaj fölött 1

méterrel helyezkednek el azok a párhuzamos rovátkák, melyeket medvekarom nyomoknak véltek. A barlang innen kapta a nevét.

A barlang geodéziai felmérése, térképezése

A geodéziai felmérést 2000. július 1-én kezdte el a Bátori Károly vezette csoport. 2000. július 12-én folytatódott és fejeződött be a poligonhálózat felvétele. A mérés túlnyomórészt állandósított mérési pontok (falba fúrt 5 mm-es átmérőjű, 3 cm-es rézcsavarok) elhelyezése után kompasz, lejtőmérő és acél mérőszalag használatával történt. A térképrajzolás külön fázisban, a bemért pontok koordinátáinak számítása után mérethelyes helyszínrajzi vázlatok készítésével folytatódott. Ennek során Bátori Károly alaprajzot, teljes vetületi oldalnézetet és keresztmetszvényeket vett fel. A tisztázati rajzok elkészítése - miként a koordinátaszámítás és a helyszínrajzi vázlatok készítése is hagyományos technikával, kézzel történt. A barlang felmért hossza 59,82 méter, becsült teljes hossza 60 méter. Bejárati kezdőpont alatti bemért mélysége -6,42 méter. A bejárati kezdőpont a környező terepszinttel azonos magasságban, a bejárat bal felső peremén van.

A Naggyedve-barlang szpeleológiai értékelése

Befoglaló kőzet, tektonika

A barlang világosszürke, fehéres, helyenként márványosan sávozott, mikrokristályos tiszta mészkőben alakult ki. Jelenleg a Fehérkői Mészkő Formációba sorolják, a kora középső-felső triász, ladini-(karni-nóri?). A kor bizonytalansága a szegényes ősmaradvány tartalomból adódik. A Fehérkő sávját északról a Szentistvánhegyi Metaandezit, délről a Vesszősi Pala határolja.

A barlang befoglaló kőzete töredezett, törésekkel, helyenként vetőkkel tagolt. Két-három jellegzetes törésirány uralkodik a barlang környezetében. Gyűrű formák nem ismerhetők fel. A barlang is egy ilyen törés mentén alakult ki, a járatirányok a kőzettörések irányára illeszkednek. Kisebb törések 20-40 cm-enként tagolják a blokkokat.

Genetika

A barlangjáratok kialakulásának kezdeti időpontjára pontos adattal nem rendelkezünk. Bizonyíthatóan őskarsztos kitöltést a barlangban nem észleltünk. A barlangüregesedés a befoglaló kőzethez képest posztgenetikus, a kialakulást erős tektonikai hatások befolyásolták.

Jellege szerint a barlang egy egykori forrásbarlang roncsa, amelynek mind a kifolyási része, mind a nyelő része lepusztult. Ilyen értelemben a Szinva-völgy forrásbarlang szintjeiben a legidősebbek közé tartozik. Hidegvizes eredetű az üregesedés, melegvizes jellegű formakincset nem észleltünk. Ma már inaktív a barlang, csak csepegő vizekkel találkozunk. A leszálló szivárgó vizek cseppkövesedést, lefolyásokat eredményeztek.

Morfológia

A barlang bejárata szilvamag alakú, keskeny, közepén kiszélesedő ferde hasadék, amelyen egy ember éppen átfér. A bejárati terem szabálytalan, gömbszerű, 2-3 m széles, 2 m magas kiszélesedés, melyből lapos, kissé háromszög szelvényű folyosó vezet a végpont felé. A végponti terem hasadék jellegű, szabálytalan oldásos formákkal, enyhén lekerekített kőzetbordákkal. A hasadék 5-10 m magas, ferde, törés menti. A hasadék tetejét elcseppkövesedett vakkürtő jelzi. A járatlapp lejtése többnyire vízszintes, vagy ehhez közelálló, kivéve a végponti teremből lefelé vezető bontási helyet.

Kisformák közül jellemzőek a helyenkénti korrodált falrészletek, néhol a mennyezeti csatorna megjelenése.

Törmelékes üledékkitöltés

A barlang üledékkitöltésére az agyag és a finomszemű törmelék jellemző, amelybe helyenként mészkőtörmelék keveredett. A bejárat szakasz járattalpi kitöltése finomszemű, agyagos, felülete kemény, a bejáratnál humuszos.

A végponti terem bontásából kikerült agyag nedves, pasztikus, apró törmelékdarabokkal. A törmelék döntően magmás, tufás eredetű, zöldes, a befoglaló mészkőösszetlet északról szegélyező vulkanitsáv lepusztulási terméke lehet.

Kifejezetten folyóvízi törmeléket nem találtunk a barlangban.

Kisebb cseppkőtörmelék, lefolyás- és kéregdarabok szórványosan fordulnak elő.

Ásvány- és kristálykiválások

Fennőtt ásvány vagy kristálykiválást nem észleltünk a barlangban.

Jellegzetes kiválások a cseppkövek, helyileg a végponti teremben. Leginkább a cseppkőlefolyások és ezekre felnövő állócseppkő kezdemények a jellemzők. A cseppkőlefolyás színe halványsárgástól világosbarnáig terjed. A lefolyás vastagsága helyenként eléri a fél métert is. Más cseppkőképződmény, kiválástípus nem volt észlelhető.

Szerves kitöltés

A bejárat rész alját bepergett talaj, humusz, falevelek borítják, beljebb talajjal már nem találkozunk. A bejárat termecske falának felső része mohával bevont.

Fosszilis (holocén/recens) állati maradványok nem voltak a barlangban. Egyéb maradványok a bent élő kitenpáncélú rovarok származékai.

A barlang mai állatvilágát denevérek, rovarok, pókok alkotják.

Ember jelenlétének eszközeit nem találtuk a barlangban.

Hidrológia, klimatológia

A barlangban folyó vizek nincsenek. A csepegő és szivárgó vizek általánosak, helyenként a csepegés jelentős. A szivárgó vizek könnyen bejutnak a barlangba a töredezett mészkövön keresztül.

A barlangban hőmérsékletet nem mértünk. A barlang enyhén nyirkos, helyenként nedves, nyáron kifelé huzatolt. A huzat sebessége észrevehető, a barlang légtere viszonylag hamar tisztul.

A barlang természeti értékeinek védelme

Mivel a barlang annyira nehezen járható és megközelíthető helyen van és bejárata is elég jellegtelen és szűk, a laikus nagyközönség nem veszélyezteti. A barlangban rongálásra esélyes képződmény kevés található. A barlang környékén ipari tevékenység nem folyik, vízgyűjtőjén létesítmény nincs. Erdészeti tevékenység a felszíni viszonyok miatt minimális.

A barlang veszélyeztetettsége alacsony, minimális.

2.3. Kiegészítés a Balekina-barlang természeti állapotfelvételi nyilvántartólapjához

(Kovács Zsolt)

Kiegészítés az adatlaphoz

Az adatlapban közölt információk a Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület közel egy évtizedes Balekina-barlangi kutatási tevékenységén alapulnak, az adatlap kitöltését sokszoros barlangi és külszíni, terepi megfigyelés előzte meg. Nem tudunk választ adni azonban egyes vízföldtani, klimatológiai, biológia kérdésekre, amelyek konkrét helyszíni mérést, laboratóriumi háttérrel igényelnek. Ezekre a tételekre további tudományos kutatásokat javasolunk.

A barlang felszíni környezete jelenlegi természeti állapotának értékelése

A barlang a Bükki Nemzeti Parkban, Miskolc város határában található. Bejárati töbre a nagyfennsíki Szárdóka-hegy meredek lejtésű északi oldalában, a Garadna-völgy újmassai Őskohóhoz levezető mellékvölgyének völgyfőjében 540 méter tengerszint feletti magasságban nyílik, közel a felhagyott Nyavalyás-tetői dolomítbánya legfelső szintjének DK-i pereméhez. A völgytalpa bemélyülő töbről a bányaterület felülről kerülő földúton közelíthető meg legkönnyebben. A bányától kelet felé indulva a földút lankásan lefelé tartva hamarosan bekanyarodik a völgybe, északról és keletről, a felső peremén kerülve a barlangbejáratot rejtő, egyedül álló töbröt. A feltöltődött inaktív víznyelőtöbrő a Szárdóka-hegy gerincét és déli oldalát alkotó andezites, tufás vulkáni eredetű kőzetek (Szentistvánhegyi Metaandezit) és a Nyavalyás-tető karsztosodott dolomitos-mészköves-dolomitbreccsás összetételének (Hámori Dolomit) határán alakult ki.

A barlang járatai fölött a felszín meredek morfológiájú, helyenként sziklakibúvásos, erdőirtásos, füves-cserjés terület, amelyet vékony barna erdei talaj borít. A barlangbejárat közeli dolomítbánya öt éve nem üzemel. A felső bányaudvarokról a gépészeti eszközöket, hulladékot elvitték, lényegi rekultiváció azonban nem történt. A legfelső bányaudvar közepe táján kis barlangüreg szakadt fel.

A barlangjáratok felszíni vetületének területén hulladék nincsen, nyáron dús aljnövényzet (csalán, egyszikűek) növi be. A terület beerdősödése folyamatban van.

Hosszú távon a barlang feletti területen az erdészeti tevékenység ésszerű keretek között tartásán kívül más beavatkozást nem tartunk lényegesnek.

A barlang jelenlegi természeti állapotának értékelése

A barlang jelenlegi állapota a megismerés idején tapasztaltaktól alig marad el. Néhány járótúvonalon a taposás jelent beavatkozást. Rongálást nem észleltünk, a cseppkőképződmények épek. A barlangi időszakos patak nem nyitott nyelőn jut a barlangba, felszíni szennyezése nem jellemző.

A barlang fejlődési fázisa, rövid genetikai áttekintés

A barlang többszörösen elágazó járatrendszere egy kb. 290/60° dőlésirányú törési felület mentén alakult ki. Három jól elkülöníthető kőzetcsoporthoz foglalja magába: világosszürke, dolomitos mészkő (Nyavalyási Mészkő), mészcementált dolomítkonglomerátum (Sebesvízi Konglomerátum) és fekete, márgalemezes mészkő. A kőzetrétegek meredeken észak-északkelet felé dőlnek.

A barlang folyosói a bejárati szakasz kivételével tágasak, gyakoriak az 5-10 méter széles, 10-15 méter magas járatok. Jól észlelhető a befoglaló törésfelület felső, több 10 m²-es szakaszokon meglévő, síkot közelítő lapja a járatok NyÉNy-i oldalán (Xilofon-ág, Palma-terem). Gyakoriak az omladékos szakaszok, a főtefelharapózás, főként a gyengébb állékonyságú, dolomítkonglomerátumban kialakult szakaszokon (34-es terem környéke). A járattalp lépcsőzetesen tart a mélyebb szakaszok felé, eróziós bevágódásokkal, csorgákkal tagolt, legnagyobb letörése közel 20 méter (Nagyakna). Az oldalfalak kipreparálódott rétegfeljegyzéssel

réteglemezekkel, örvényüstökkel tagoltak, szivárgó vizek által korrodáltak vagy cseppkőfolyásokkal borítottak.

A járatokban megtalálhatók a barlangot befoglaló kőzetek leomlott, legurult tömbjei, főként a dolomítkonglomerátum ill. a szürke mészkő 1-2 cm-estől több m³-es darabjaiig. Legnagyobb közülük a Nagyakna tetején keresztüldült, kb. 10x3x2 méteres kőhidat alkotó szürke mészkőtömb. A kívülről behordott kőzettörmelék döntő része vörös porfirít (metaandezit) és diabáztufa (metabazalt-tufa). A törmelékben vörös hidrokvarcít is előfordul. Gyakoriak az oldalfalakra kirakódott, odacementált kavicsos-homokos üledékfoszlányok, az egykori magasabb feltöltést tanúsítva. A finomabb szemcsésű kitöltést kevés homok és jelentős mennyiségű kőzetlisztes agyag adja.

A cseppkőképződmények aránytalanul oszlanak el a barlangban. Az álló-, függő-, szalmacseppkövek és helikiték főként a 34-es terem környékén találhatók, máshol a kérégek, bevonatok dominálnak. A legismertebb cseppkőcsoport a Pálma. Több m²-nyi felületet borítanak visszaoldott cseppkőfolyások a lejárati részben és a Nagyakna tetején, darabjaik a törmelékben is gyakoriak.

A barlang vízfolyást csak a csapadékosabb időszakokban vezet, de a csepegés állandóan jelentős. Az 1995. tavaszán Sásdi László által végzett vízfestés szerint a barlangi patak vize az újmassai Óskohó közelében, alsó-triász mészkő és a középső-triász dolomit határán, a Garadna-patakba torkolló kis forrásban lát napvilágot.

A jelenlegi mélyponti törmelékszifon átbontása esetén még jelentős járatrészek megismerésére van lehetőség.

A késői, jelenlegi fejlődési állapotot a beszivárgó vizek határozzák meg, melyek a repedezett kőzeten beszivárgva különböző típusú karbonátkiválásokat hoznak létre.

A barlangban lévő potenciális tudományos kutatási témák

- Barlangföldtani kutatások (genetikai viszonyok pontosítása):
sztratigráfia pontosítása, kőzettani vizsgálatok
kőzettörési felületek irányítottságának mérése, értékelése,
üledékföldtan - szemcseeloszlás és ásványos összetétel meghatározása,
morfológiai elemzések
- Hidrológia, hidrogeológia – vízhozam, vízminőség meghatározások (vízkémia, bakteriológia)
- Klímamérések - hőmérséklet, páratartalom, radon, CO₂
- Mikrobiológiai mérések

A barlangban elhelyezett műszaki létesítmények

A barlangba négy darab betonvasból hegesztett vaslétra van beépítve, kb. 30 méter összhosszban, a barlang feltárását közvetlenül követő időszak óta. Állapotuk elhanyagolt, néhány létrafok kitört, a járás veszélyes rajtuk. Cseréjük indokolt lenne. A létrák megszüntetését nem javasoljuk, mert a további kutatást nagyon megnehezítené hiányuk. Az alsó szinti aknák valamelyikébe szintén indokolt lehet egy fix létra beépítése a taposás miatti kőomlások elkerülése, a kutatás, bejárás könnyítése érdekében.

A barlang bejáratának lezárását Galán Mihály vállalkozó végezte a Bükki Nemzeti Park megbízásából 1997-ben. A bejárati akna betontámfallal lett megerősítve, a bejáratot vasajtó zárja le. A lezárás műszaki állapota megfelelő, az ajtó időnkénti karbantartása ajánlott.

A barlangról készült térkép értékelése

A barlang első térképét (alaprész, hosszmetset) az akkori Nehézipari Műszaki Egyetem Tudományos Diákköre Barlangkutató Csoportja készítette. A barlang főjáratait mérték fel 250 m hosszban, majd vázlatos térképen ábrázolták a járatokat. A térképeket geológiai információkkal is ellátták, ezek azonban nehezen értelmezhetőek az ábrázolási séma miatt.

A Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület 1993. augusztusáig 512 méter hosszban, 90 méter bejárat alatti mélységig mérte fel a barlangot állandósított mérési pontok elhelyezése után, függőkompassz, fokív és mérőszalag segítségével, a legnagyobb pontosság igényével. Három nehezen járható, a felszín felé tartó oldalág kimaradt a mérésből, ezekkel együtt a barlang ismert hossza meghaladja a 600 métert.

A mérési pontok koordinátáinak számítása, a térképváltozatok tisztázati rajzainak elkészítése Magyarországon újszerű módon, számítógép segítségével valósult meg. A bemért pontok koordinátáinak tervezőprogramba való beolvastatása után a járatok kontúrvonalai és részletpontjai gépre vitele digitalizáló eszközzel történt, Kovács Zsolt és Botos Zsolt mérethelyes helyszínrajzai alapján. A barlangról 1:200 méretarányú alaprajz és vetített oldalnézet áll rendelkezésre mind papír, mind digitális változatban. A barlangról készült alaprajz az első magyarországi digitális barlangtérkép.

A továbbiakban szükség lenne a rajzról lemaradt három mellékág felmérése és térképezése, a barlangot legnagyobb kiterjedése irányából mutató oldalnézetre, keresztzelvények rajzolására, három-dimenziós megjelenítésekre.

A barlang bejárása

Bár a barlang egyetlen nagy törési felület mentén alakult ki, a kezdeti korróziós és a későbbi eróziós periódusok, helyenkénti omlások, majd a cseppkövesedés igen változatos jellegű, termekkel, lépcsős aknasorokkal tagolt járatokat alakított ki. Bejárása igényes technikai feladat és igazi barlangászélmény, de a helyenkénti kitett mászások illetve törmelékes, omladékos zónákon való járás nem nélkülözi a veszélyeket sem. A teljes bejárásához az alapfelszerelésen kívül kötelekre, technikai eszközökre is szükség van. A túra időtartama a bejárási útvonaltól függően 4-6 órát vesz igénybe.

A lejárat betonozott kis akna, amely keskeny hasadékba vezet, majd lefelé kiszélesedik. Ennek alján agyagos, dugóhúzóként tekeredő szűkületen lecsúszva érünk az első akna tetejének párkányára. A leérkezéshez óvatosságra van szükség, mert a szűkületből kicsúszva be lehet esni az aknába. A lejtős párkányon két-három ember számára van hely, innen indul lefelé az első vaslétra, amely - akár a többi betonvasból hegesztett társa - nem igazán biztonságos. Az akna felső harmadától a járat fehér mészcement alapanyagú, szürke dolomitzemcséket tartalmazó konglomerátumban halad lefelé, a járat kiszélesedik, lépcsős erózióvájta bemélyedésekkel tagolt aknasorban folytatódik. Az aknák oldalfalait több helyen visszaoldott cseppkőkéreg borítja. Az első, második és harmadik aknán a létrákon lemászva a barlang legnagyobb termének, a Pálma-teremnek tetejébe érünk. Itt érdemes megnézni a dolomitzemcséte és a Pálma-termet magába foglaló fekete, lemezes mészkő határát, szépen mosott felületeit. A felülről beszivárgó vizek miatt itt már kisebb vízfolyásokkal, állandó csepegő vizekkel találkozunk.

A barlangtúra innen két irányba folytatható. A terembe torkolló letörés fölött, - kötélbiztosítás mellett - átlépünk a terembe vezető negyedik létra tetejéről a baloldali párkányra (ez egy betorkolló oldalkürtő alja), majd egy cseppkőlefolyáson haladva óvatosan felmászunk egy ferde, ellipszis alakú hasadék felé. A cseppköves, lefolyásos, 1-2 méter széles hasadék a barlang felső szintű, szép oldási formákkal jellemezhető termébe, a 34-es terembe vezet. Ez a terem központi helyet foglal el a barlangban két betorkolló kürtővel és három lefelé tartó járatval.

Ha a szokásos túraútvonalat követjük, s lemászunk a Pálma-terem felső oldalfalába rögzített negyedik vaslétrán, pár négyzetméteres lejtős párkányra érünk. Erről a párkányról szép látvány nyílik az egész teremre, letörésekkel tagolt, nagy sziklatömbökkel fedett aljzatára, erózióvájta, fekete oldalfalaira. A létrának háttal állva balra előttünk van a terem nagy letörése, jobbra pedig a teremtől ellentétesen, meredeken lejtő réteglap, amely egyben a terem aljába vezető lemeneti útvonal. A nedves, agyagos, aljában mély csorgóban vízfolyást vezető járaton leereszkedve a barlang legjellegzetesebb állócseppkő csoportjához, a Pálmához érünk. A Pálma alatt beékelődött szikladarabok között lebújva a terem alsó szakaszába érünk, majd innen lefelé pár méterre találjuk a barlang alsó szintjének patakos járatát, a végén az 1. sz. (törmelék-)szifonnal.

A Pálmához torkollik be az az oldalkürtő is, amelyen feljuthatunk a fentebb említett, másik útvonalon is elérhető 34-es terembe. Egy vízmosa letörésen 4-5 métert felmászva többmázsás sziklatömbökből összeállt omladékszögébe jutunk, jobb szélén 2 méter széles vízmosa vályú vezet fel a terembe. Az omladékon

keresztül is fel lehet jutni, de ezzel inkább ne próbálkozzunk. A kürtő aljától ez a szakasz is simára kimosott felületű dolomítkonglomerátumban alakult ki.

Felérve a 34-es terembe az eddig követett mély csorga továbbvezet egy felszín felé tartó kürtőbe, jobbra pedig az agyaglejtőn felmászva találjuk az átjárót a bejárati vaslétrás aknarendszer felé. A terem feljövetelel utunkkal szemközti fala szép cseppkőfolyással borított, 1-2 méteres állócseppkövek is kialakultak rajta. E fal mentén balra indulva néhány lépés után egy meredek törmeléklejtőre jutunk. Lefelé menve az út omladékzónába vezet, ezen a kövek között átbújálva egy 6-8 méter mély aknához érkezünk. Kötélereszkedés után agyagos vízmosásban, kőtömbök között átmászva érhetjük el a 2. szifonhoz vezető szintes járatot.

Ha a 34-es teremben a törmeléklejtőn felfelé indulunk, jobbra törmelékkal magasan feltöltött oldalkürtőbe, balra a Nagyakna tetejéhez jutunk. Az aknához mészkőtörmelékes lejtőn lehet lejutni, fokozott óvatossággal, különösen ha már ereszkednek is benne. Az akna igen impozáns, tetején óriási keresztüldőlő sziklatömbbel. Falát vörös agyagpala-közbetelepüléssel dolomítkonglomerátum alkotja, amely helyenként pereg. Leereszkedve, kanyargós vízmosáson keresztül érünk a szintes ágba.

A barlang alsó, vízszintes része 2-4 méter széles oldott ferde hasadék, alján eróziósan kimélyített vályúval, fala sok helyen cseppkőfolyással borított. Az időszakos patak a törmelékkal feltöltött szifonba vezet, amelyet eddig sikertelenül próbáltak kibontani. A szifon bejárata felett hosszan, de nehezen járható, elszűkülő tetejű vakkürtő indul felfelé. A 2. szifontól a kijárat felé a 34-es termen keresztül a már ismertetett útvonalakon juthatunk vissza.

2.4. Kiegészítés az Anna-barlang természeti állapotfelvételi nyilvántartólapjához

(Kovács Attila)

Kiegészítés az adatlaphoz

Az adatlap alapinformációi dr. Lénárt László évtizedes kutatási tevékenységén alapulnak, a jelenlegi információk többszörös barlangi és felszíni terepi bejárásból származnak. Nem sikerült azonban adatokat szerezni a Vízmű által (a közelmúltban?) sima falú betonfolyosóvá alakított szakasz kiépítésének részleteiről.

A barlang felszíni környezete jelenlegi természeti állapotának értékelése

A barlang bejáratai a Bükk Nemzeti Park területén, a közigazgatásilag Miskolchoz tartozó Lillafüreden, a Palota-szálló függőkertjének mésztufa sziklafalában nyílnak. A barlang felszíni területének számító park a város idegenforgalmi növekedést célzó törekvései miatt egyre rendezettebb, a függőkert mésztufából épített kőfalainak hibáit rendszeresen javítják, a barlang főbejárata közelében levő illemhely újbóli megnyitása és a rendszeres szemétszállítás miatt az egész park és a környékbeli üregek, pincék szennyezettsége is jelentősen csökkent.

A barlang jelenlegi természeti állapotának értékelése

A barlang belső részeinek szennyezettségi állapota is jelentősen javult az utóbbi időben. Ennek oka egyrészt az idegenforgalmi szemét gondosabb kezelése, valamint a jelenleg idegenforgalom alól kivont szakasz és a használaton kívüli Kiállítási táró közelmúltbeli általános takarítása. Ez alkalommal jelentős mennyiségű építési törmelék, ócska szerszám, villanykapcsoló- és lámparoncs, rozsdás kábel került eltávolításra.

A barlang bejárása során rongálást nem tapasztaltunk. A szemrevételezés során a mésztufa falakon a zöld felületek növekedését nem észleltük. Az 1989-ben felszerelt csökkentett fényerejű világítás hatására a lámpaflóra terjedése megállt.

A barlang fejlődési fázisa, rövid genetikai áttekintés

A barlang keletkezése nem szokványos. Az egykori patakmederben nőtt növények (főleg mohák), vízbe belógó fák ágai, levelei, gyökerei a víz CO_2 tartalmát részben elvonták, a víz a benne oldott kalciumkarbonát tartalmára nézve túltelítetté vált, és ez a növényekre kirakódott. Később az élő anyag kikorhadt, üregek, esetenként barlangtermek alakultak ki. A kisebb-nagyobb vízesések peremein átbukó víz CO_2 -t veszített (főleg, ha a peremeken mohapárnák is segítettek ebben), beboltozódással mésztufa üregek jöttek létre. Ezeket a fajta barlangképződéseket szingenetikusként nevezzük, ami annyit jelent, hogy a barlang egy időben alakul ki a befoglaló kőzetével, jelesül a mésztufával. (A továbbiakban a szokványos barlangi folyamatok is zajlanak. A kőzet felszínén át lejutó víz oldja a mésztufa mésztartalmát, majd egyes helyeken cseppkő formájában kirakja azt.)

A barlangban lévő potenciális tudományos kutatási témák

Az 1993-ban befejeződött évtizedes hőmérséklet-, csepegés- és radonméréseken kívül a Vízművek folyamatosan méri a források hozamát és vízminőségét, amire szükség is van, mivel a '90-es évek elején a Hámori-tó fenékkotrása kapcsán kiderült, hogy az Anna II. és III. források kapcsolatban vannak a tóval. Ezzel kapcsolatos szennyezettségük miatt e kettőt időnként ki is kell zárni Miskolc vízellátásából. Nincs információ azonban a(z idegenforgalmi) barlangi szakasz csepegő vizeinek minőségéről. Mivel a Lillafüredről lefolyó szennyvizek barlangba szivárgása potenciális veszélyeztető tényező, javasoljuk a vízkémiai, bakteriológiai vizsgálatok beindítását, akár a csepegés- és hőmérsékletmérések felújításával együtt.

Az egykor a Palota-szálló súlynyomásának tulajdonított repedések szubjektív megítélés alapján nem tágnak, nem szaporodnak és nem növekednek, ami vagy a beépített vasanyagnak, PUR-habnak illetve betonozásnak köszönhető, vagy azt jelzi, hogy az ezirányú aggodalmak túlzóak voltak. Megbízható adatokat csak egy újabb állékonysági vizsgálat szolgáltatathatna, célszerűen összekötve földtani-genetikai és kor vizsgálatokkal.

A barlangban elhelyezett műszaki létesítmények

Az idegenforgalmi szakaszba beépített műszaki létesítmények állapota általában jó, illetve megfelelő. A betonlépcsők hibátlanok, a járdák a folyamatos karbantartás eredményeképpen megfelelőek. Az elektromos világítás vezetékjei, kapcsolói, lámpái üzemképesek és biztonságosak. A jelenleg kivilágítatlan barlangszakaszból és a Kiállítási tóból a használhatatlan kábeleket, az egyéb elektromos szerelvények roncsait és az építési törmeléket eltávolították.

A barlangról készült térkép értékelése

A barlangról nyomtatásban többféle vázlatos szintű térkép jelent meg, és hasonlóan többféle térkép található a barlang idegenforgalom elől elzárt helyein, különböző "ottfeljuttat" tájékoztató táblákon.

Az információink szerinti eddigi legrészletesebb térkép a Láner Olivér vezette Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület 1977-es, idegenforgalmi részről készült felmérése alapján készült, amelyet a KVI BTO megbízásából Kárpát József egészített ki a Vízmű járatainak felméréseivel, 1984-ben. Ennek alaprajzi része megjelent a Barlangi idegenvezetői jegyzetben. Ez megfelelő részletességgel ábrázolja a beépített járdákat, betonlépcsőket, azonban további információ hiányában a térkép egészét nem értékeljük.

A barlang bejárása

Az adatlap kiegészítésként bejárési útmutatót is tartalmazott, amelyet dr. Lénárt László készített el. Az eredeti anyag a Környezetvédelmi Minisztérium Barlangtani Osztályán jelenleg szerkesztett könyv számára

íródott, amely a fokozottan védett barlangokról szól. A leírás megjelent a tavalyi Évkönyvünk mellékletében ezért itt most nem közöljük.

2.5. Kiegészítés a Létrási-Vizes-barlang természeti állapotfelvételi nyilvántartólapjához

(Kovács Zsolt)

A barlang felszíni környezete jelenlegi természeti állapotának értékelése

A barlang járatai fölött a felszín enyhén vagy meredeken lejtő, sziklakibúvásos, erdős terület, amelyet vékony barna erdei talaj borít. A területen az esetenkénti erdészeti tevékenységen kívül nem történik a barlangot veszélyeztető emberi tevékenység, mesterséges létesítmények nincsenek. Az elmúlt években a Létrási-patak I-es bejárat felé vezető medre nyugati oldalán tarvágást végeztek. Ekkor a területen a kialakuló areális erózió következtében a barlang vízgyűjtőjéről jelentős talajmennyiség mosódott a patakba, majd a barlang bejárat részébe. A kedvezőtlen jelenség elleni védekezésként a patakmederbe három talaj/törmelékfogó gátat építettünk, amelyek részben blokkolták a bemosódást. A barlang feletti felszínen az erdészeti tevékenység ésszerű keretek között tartása szükséges, a további tarvágásokat be kellene szüntetni.

A barlang teljes vízgyűjtő területe - a Fehérkői Mészkö sávja és a Vesszősi Pala területe jórészt erdővel, rétekkel borított, a területen nem ismerünk olyan műszaki létesítményt, tevékenységet, amely a barlangot közvetlenül veszélyeztetné.

A barlang jelenlegi természeti állapotának értékelése

A barlang természeti állapota a feltárás és barlangjárás következtében a felfedezések óta kismértékben megváltozott. A befolyó patakok szifonsora többségében át lett bontva (ezek nagyrésze azóta visszatöltődött), a felső szinti kerülőjáratok feltárása óta nem a szifonsoron keresztül kell a barlangot bejárni. A sűrűn járt részeken észrevehető a taposás. Cseppkőtördelés előfordult, főként abban az időben, amikor a barlang még nem volt tartósan lezárva. Főként a barlang belső termeiben (a Kőhidas-terem és környéke, ill. az Y-ág környéke) észrevehető a rongálás.

A természeti állapotot változtatta a létrával való kiépítés és a vasajtóval való lezárás. A klímaviszonyokat ez utóbbi érdeemben nem befolyásolja, egyes denevérfajok számára viszont elriasztó lehet a szűk röptetőnyílás.

A hetvenes években elterjedt szokás - különféle táblák elhelyezése a járatokban - megszűnt. A táblákat maradék nélkül eltávolítottuk, a telefondrótokat szintén. Takarítótúrák során a hulladék mennyisége minimálisra csökkent. El lett távolítva a védőkorlátként, létraként használt, majd elkorhadt faanyag is.

A barlang vízgyűjtőjén nincs komoly szennyezőforrás (esetlegesen favágáskor kerülhet a járatokba a gépek működéséhez szükséges anyag). Potenciális veszélyforrás lehet a jávorkúti műút közelsége, amely a barlang járatai fölött, víznyelők közelében halad. Potenciális szennyező lehet a létrási kutatóház használata során keletkező hulladék, szennyvíz.

A barlang jelenlegi állapota, védelme megfelelőnek tekinthető.

A barlang fejlődési fázisa, rövid genetikai áttekintés

A Létrási-Vizes-barlang aktív víznyelőbarlang, egyes alsó járatai időszakosan aktívak. A befolyó vizeken kívül jelentős a felszínről beszivárgó vizek csepegése, amely kisebb részben oldja a kőzetet, nagyobb jelentőségű a szivárgó vizekből lerakódó cseppkövesedés. A cseppkövek többféle típusa található a barlangban, így lefolyások, szalma-, álló-, függőcseppkövek és egyéb változatok, melyek többnyire fejlődő stádiumban vannak. Helyenként jelentős a behordott törmelékes üledékek transzportja.

A barlangjáratok jól karsztosodó Fehérkői Mészköben és a rosszabbul oldódó Vesszősi Pala átmeneti, márgás, palás rétegeiben alakultak ki. A járatalakulást nagymértékben befolyásolta a kőzetösszetétel tektonikus

preformációja. A járatok irányítottága a hegység fő szerkezeti irányait képezi le. A barlangban mind töréses, mind több fázisban gyúrt szerkezeti formaelemek tanulmányozhatók.

A járatrendszer kialakulása a hegység rész miocén fedőüledékeinek elvékonyodása, majd szinte teljes lepusztulása során kezdődhetett meg a pliocén kor végétől. A kezdeti korróziós járatfejlődést a befolyó vizek eróziós járatalkítása követte. A nemkarsztos vízgyűjtőről koncentráltan, víznyelőkön keresztül a barlangba folyó víz a hegység emelkedésével párhuzamban többszintes járatrendszert hozott létre. A markáns erózió a mészkő alatti palás rétegsorba is vágott járatokat.

A szállított törmelékes üledékek között a nemkarsztos vízgyűjtő és a miocén fedőüledék maradványait kavicsból és kőzettömbtől agyagig terjedő mérettartományban találunk. A szállított törmelék egy részét a patak lerakta, egyes helyeken 2 méter vastag üledékkitöltést is találhatunk.

Az aktív vízfolyásos szakaszokon ma is működik az erózió. A felsőbb járatrészekben a beszívargó vizekből kiváló cseppkövesedés domonál, a járatfejlődés itt érett, majd szenilis szakaszához érkezik.

A barlangban lévő potenciális tudományos kutatási témák

A barlang egyike a Bükk tudományosan legjobban kutatót karsztüregének. Dr. Lénárt László vezetésével több mint egy évtizeden keresztül folyamatosan, havi gyakorisággal történtek hőmérséklet-, csepegés-, radonészlelések, denevérszámlálás. A befoglaló kőzet és a kitöltő üledékek litológiája szintén vizsgálatok tárgya volt. Az eredményeket Lénárt László a Marcel Loubens csoport évkönyveiben, publikációkban, doktori disszertációjában foglalta össze. Az Y-ág üledékeinek rétegsorát Kovács Zsolt vizsgálta. Kezdeményezés történt a barlang élővilágának leírására is.

A megkezdett vizsgálatsorozat folytatásaként - a barlang részletes újratérképezésével párhuzamosan - a következő témák ajánlhatók:

- **Barlangföldtani kutatások:**

A befoglaló kőzetrétegsor litológiájának további pontosítása, finomítása. A szerkezeti formaelemek mikrotektonikai értelmezése (törések, gyúrt formák leírása) kőzettörési felületek irányítottágának mérése alapján.

Az üledékföldtani vizsgálatok folytatása - szemcseeloszlás és ásványos összetétel meghatározása, morfológia - a szinlők pontos bemérése, járatszelvények alakvizsgálata, összefüggés a tektonikával, litológiával.

- **Hidrologia-hidrogeológia:**

Vízminőség meghatározások (vízkémia, bakteriológia) folytatása, vízhozam mérések a bejáratoknál és a Tó környékén

- **Klíma mérések - hőmérséklet, páratartalom, CO₂**

- **Mikrobiológiai mérések**

A barlangban elhelyezett műszaki létesítmények

A barlang lezárása, a bejáratot biztosító műszaki létesítmények szemrevételezés alapján megfelelő állapotban vannak. A vaslétrák fixen rögzítettek, műszaki állapotuk kiváló. A barlang lezárását biztosító vasajtók időnkénti ellenőrzése szükséges.

A barlangról készült térkép értékelése

A barlangról több helyen publikált, közismert alaprajzot a Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület 60-as évek óta folyó térképezései és saját mérései, kiegészítései alapján Lénárt László rajzolta meg az 1970-es években. Az alaprajzot kiegészítette a befoglaló kőzet típusának, sztratigráfiai besorolásának jelölésével. Az alaprajz a járatkontúrokat tünteti fel, belső formaelemeket nem ábrázol. Mélységadatokat nem tüntet fel. Bár egészében a járatok lefutását helyesen ábrázolja, a mai igényeknek korlátozottan felel meg. Sajnos a

geodéziai mérési alapadatok jegyzőkönyve sincs meg. Az alaprajzon kívül vázlatos hosszmetset áll rendelkezésre, amely szintén Lénárt László munkája.

Pontosabb térképváltozatok készítésének igénye miatt a Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület 1997-ben elkezdte a barlang újrafelmérését és részletes térképezését. Eddig mintegy 1200 méternyi szakasz van újramérve. A mérési sokszögvonala sarokpontjait fémcsavarral állandósítottuk. A barlang I-es bejárata környékéről már az alaprajz helyszíni felvételeit is rajzoltuk. Az újrafelmérés során 1:100 méretarányú helyszíni rajzok alapján 1:200 méretarányú alaprajz, vetületi oldalnézet és keresztmetszvények készülnek. A munkát 2003-ra tervezzük befejezni.

A barlang bejárása

Béka-barlang

A barlang legújabb részletes bejárési útmutatóját 1999. végén készítette el dr. Lénárt László, a fokozottan védett barlangok témájában a Környezetvédelmi Minisztérium Barlangtani Osztályán szerkesztés alatt álló könyvhöz. Ezért az adatlaphoz csak vázlatos útmutatót mellékelünk.

A barlangba a természetes nyitott víznyelőn (I-II-III-as bejáratok) vagy a mesterségesen nyitott IV-es bejáraton keresztül juthatunk le. Ezekon kívül több igen szűk, ún. rókaújak is vezet a barlangba, de ezeket nem használjuk.

A klasszikus túraútvonal az I-es bejáratnál kezdődik. Innen a Hágcsós-terembe juthatunk le a lezáró vasajtó kinyitása után, vagy a Melegedő felé felmászva a Felső-labiron keresztül érhetünk ugyanide. A Hágcsós-teremből lefelé a Patakos-főágba mehetünk le az első eltömődött szifonig. Itt nyílnak a Középső- és Alsó-labirintusok is. A Hágcsós-teremből a terem végénél levő vaslétrán felmászva a Patyolat-ágba jutunk, innen a Rom-terem és Agyagfej-terem keresztül vezet az út a Dögszifonon át a Kapás-ágba.

A Kapás-ágból kimehetünk a IV-es bejárat felé, vagy továbbindulunk a barlang mélyebb részei - a Tó - felé. Ez utóbbi úton a először a Háromszög-terembe érünk. Ide több járat fut össze, a terem összeköti a különböző szintű járatokat. A terem aljába érkezik a Visszhang-terem felől érkező vízfolyás, amely tovább folyik a Kereszt-ágon át a Twist-terem és a Kuszoda felé. A beépített vaslétrán felmászva a barlang felső szintjére érünk. Itt kezdődik a Vértes-ág, amelyen elindulva a Vértes-terembe érünk. Itt lemászhatunk a Kuszodába, melyen egyik irányban a Twist-terembe, a másikban a Tó-felé indulhatunk.

A fenti szinten továbbindulva szűk járatrészen át érünk a Vértes-ág termeihez (Kőhidas-terem, Legnagyobb cseppkő-terme). A Vértes-ágba rövid oldalágak is csatlakoznak. Továbbhaladva a Tútláplált Micimackó kuckója nevű terembe érünk, amely szintén több szintet köt össze. A terem aljába fut be a Kuszoda időszakos patakmedre. A terem tetejébe felmászva egy oldalterem át a Tavi-felső-ágba juthatunk.

A teremből lefelé menve, a Kuszodából kijövő patak medrében - a Patakos -ágban - haladva érhetjük el a barlang jelenlegi mélypontját, a kb. 5 m² vízfelületű Tavat. A Tóhoz érkezik be a létrási Tavi-nyelőn befolyó patak vize a Búvár-ágon keresztül. A Búvár-ág szifonja igen ritkán szárad le, ezért ez a rész nem járható.

A Tótól visszaindulunk a bejáratok felé, vagy a Tó-felett átmászva a Tavi-felső-ágba mehetünk fel, amelyen végigmászva a Micimackó-teremhez juthatunk. Innen a már említett folyosókon közelítünk a bejáratok felé.

A barlang bejárásához barlangász alapfelszerelés szükséges. Néhány helyen, főleg tapasztalatlan látogatók esetén nagyobb mászásokhoz, létrákon közlekedéshez, kötélbiztosítás használata ajánlott. A klasszikus túraútvonal (I-es bejárat - Tó - Tavi-felső-ág - IV-es bejárat) 4-5 tapasztalt barlangással 5 óra alatt kényelmesen bejárható.

3. Csoportélet

3.1. Túrák itthon

3.1.1. Első élményem a Béke-barlangban

(Scheffer János)

Sokat hallottam és olvastam már a Béke-barlangról, de csak a mostani (2000. május 20.) szombati túrán volt rá először lehetőségem, hogy a valóságban is végigmászhattam. Két másik amatőr, ám egyre lelkesebb barlangásznövendék barátommal oda is értünk reggel nyolcra a találkozási ponthoz, ám egyelőre csak három ásisító embert láttunk az esőháznál¹ (Imi, Attila és Maci). Kiderült, hogy a többiek csak most indultak a jósvafői kempingből (akkor miért indultunk otthonról hajnali négykor?). Húsz perc múlva aztán megérkeztek az első szállingózók (Norbi), majd gyors ütemben a csapat többi része. Nemsokára elindultunk a Béke-barlang bejárata felé. Kb. másfél kilométert megtéve egy gyönyörű erdei ösvényen, megláttuk a barlang bejáratát körbevevő fakerítést. 9.20-ra sikerült mindenkinek felvenni a cuccokat, így elindulhattunk lefelé. (Nekem is nemrég sikerült beszereznem egy vadonatúj overallt és műnyúlt, így kíváncsian vártam, hogy tényleg melegen tart-e a hideg vízben.)

Mi Misivel mentünk elől és a betonjárdánál bevártuk a többieket. Itt Attila készített néhány csoportképet (remélem én is kapok belőle). A sok lefelé vivő betonlépcső és a barlang első részén kialakított, a gyönyörű mésztufa-gátakat védő betonjárda egy kicsit a Baradla látogatható szakaszát idézte, de ez a kép gyorsan elillant, amikor először szaladt be a gumicsizmába a hideg víz. Először még mindenki igyekezett kerülő utakat találni a sziklafalon, de így is egyre többször éreztünk vízbetörést a csizmánkba. Többen bukácsoltunk a víz alatt megbúvó mésztufagátakon és köveken. Nemsokára elértük az első agyagcsúszdát. A közepén volt a legmélyebb az agyagdagonya. Ott körülbelül a combig-derékig ért a sár. Néztük, hogy hogyan esnek bele sorba a gyanútlan túrázók. - "Sebaj, elég víz van még előttünk, majd ott lejön..." - vigasztaltak a tapasztaltabbak. Első jótanács azoknak, akik először mennek a Béke-barlangba: mégiscsak kellett volna gumikesztyűt vinni, mert akárhová nyúltunk mindenhol agyagosak lettünk, így állandósult a "sziklát fog - kezét mos" mozdulatsor. Közben több kisebb csapatra szakadt szét a kezdeti 16 fő. Nekem sikerült a négyfős élbolyban haladnom Imre és Maci vezetésével egy másik kezdő "kollégával". Elég gyorsan haladtunk, így nem sokat tudtunk nézelődni. Viszont amikor megálltunk és fel ill. szétnéztünk lenyűgöző cseppkőképződményekről verődött vissza a zseblámpa fénye.

A 150-edik topológiai ponttól kezdve egyre gyakrabban ért a víz a derekunkig. (Tényleg jó találmány a műnyúl). Második jótanács azoknak, akik először mennek a Béke-barlangba: célszerű az elsők között menni, mert a felkavaródó iszap miatt a hátul kullogók nem látják meg időben a víz alatt kiálló sziklákat és mésztufagátakat! A hatalmas csobbanások és merülések időnként nagy derűtségeket okoztak. A Nagy-omlásig, ami kb. a barlang vége előtt egyharmaddal van, a legmélyebb víz mellig-nyakig-fejbűbig ért (attól függően, hogy ki hová lépett) Az omlásnál a patak eltűnt egy szűk járaton és nekünk egy létra jelezte, hogy inkább felfelé visz tovább az út. Érezhetően lelassult a tempó a szűk hasadékokon való mászás (és gyakori útkeresések) miatt. A jósvafői szakasz vége felé megváltozott a barlang arculata. Újra elértünk egy hatalmas agyagdombot, ami visszafelé alaposan megrézfált. Ezen a ponton az ember a szó szoros értelmében foggal-körömmel próbált előrejutni és fennmaradni, mert itt az overall és a gumicsizma iszonyúan csúszik. Nem kis kínlódások után, 12.30 körül végre elértük a jósvafői végpontot, ahol a vasrácsok mögött megpillantottuk a szanatórium ágyait. (mit nem adtunk volna, ha valaki kinyitja ott az ajtót és kienged, de hiába kiabáltunk ...)

Furcsa érzés az, amikor már elég fáradtnak érzi magát az ember, de újra meg kell tennie az utat visszafelé, ahelyett, hogy szépen kísérelje az ajtón és visszamenne a felszínen. Imre vigasztalt, hogy visszafelé gyorsabb lesz a tempó, mert nem fogunk annyit törődni a vízzel. Később ezzel kezdtem egyetérteni. Visszafelé a nagy agyagdomb tetején bárhogy kapaszkodtam, egyszer csak megindultam lefelé. Egyre

¹Esőház = Szent Ferenc kápolna a műút mellett (a szerkesztő megjegyzése)

gyorsuló tempóban szánkáztam a lejtőn, majd egy 25 méteres röppálya végén beleálltam az agyagba. (Szerencsém volt, hogy nem szikla állt ott.) Néhány perc múlva, visszafelé menet találkoztunk Misivel, Attilával és a másik két amatőr barátommal. Megnyugtattuk őket, hogy innen már csak két és fél óra a végpont. A többiek már rég visszafordultak. Valahogy visszafelé a mászás is simábban ment az omlásos szakaszon és a víz se tűnt olyan hidegnek utána. Az viszont tény, hogy egyre nehezebben emelgettük a lábunkat a súlyos műnyúl és a vízzel telt csizmák miatt. Visszafelé már csak akkor mentünk elkerülő úton a sziklákon, amikor vízben nem lehetett továbbmenni. Egyre gyakrabban lestük a falakon a topográfiai pontokat. Az egyik mésztufagát előtt, a mellig érő vízben megpróbáltam felkapaszkodni a gát tetejére, de a víz alatt egy alattomos szikla felfogta a lendületet és arccal a vízbe csobbantam. (Még a fülembe is jutott víz!) Szerencsére a lámpám és az elemeim nem áztak be. A mögöttünk jövő csoportnak nem volt ilyen szerencséje.

A túra végén megkönnyebbülten pillantottuk meg a betonjárdát, ám a legnehezebb szakasz ezután következett. Hat emelet magasságba kellett felgyalogolnunk a lépcsőkön. Amikor felértünk a felszínre, barátságos napsütés fogadott, ami igencsak jót tett az elgémberedett tagjainknak. Fél óra múlva kiért a másik csoport is EGYETLEN működő lámpával, ugyanis mindkét ismerősöm lámpája felmondta a szolgálatot és Misi egyetlen lámpájával bukdácsolták végig a fél távot. Utolsó jótanács: érdemes több fényforrást (tartalék égők, több elem, külön zseblámpa) hozni, vagy el kell menni egy olyan műtetre ahol sötétben is látó szemet ültetnek be az embernek).

Ezeket a sorokat másnap írom, amikor már nem érzem a fáradtságot (csak némi izomlázat), így összességében ismét jó és szép élményekkel gyarapodtunk szombaton. Már most gondolkozom azon, hogy mikor tudnék ismét eljutni a Béke-barlangba.

3.2. Túrák külföldön

3.2.1. WOJCIESZÓW - "Złoty Karabinek"

(Kovács Attila)

Otwarte Zawody Alpinizmu Podziemnego Polski Zachodniej "Złoty Karabinek"

Hajnali háromkor indultunk el Karesz apró autójával Lillafüredről. Felvettük Sárít, aztán Gergőt, és miután valamennyiünk cuccát begyömöszöltük a kocsiba, 1/2 4-kor elhagytuk Miskolcot.

A cél a "Złoty Karabinek" elnevezésű verseny volt a lengyelországi Wojcieszówban, Jelenia Góra közelében, Zagantól 150 km-nyire. Ebben a kis bányászvárosban (-faluban?) van a versenyt rendező zagani Bobry barlangász csoport háza. Karesz már járt itt 1996-ban télen, abban az évben vették meg az öreg épületet.

Most azonban nyár volt a javából, azért is indultunk hajnalban, hogy megússzuk a meleget, de nem igazán sikerült: délutánra jóval 30 fok fölé melegedett az idő.

Az út nem volt túl érdekes, csak a Körmöcbánya (Kremnica) környéki útszakasz volt szebb, meg a Túrócszentmárton (Martin) és Zsolna (Zilina) közötti két fantasztikus vár(rom).

Du. 1/2 4-kor érkeztünk meg Wojcieszówba. Néhány fiatal barlangász legyeskedett unaloműzőképpen egy barlangászlány körül a 200 éves (kicsit rozzant, de nagy) házuk árnyékában, úgyhogy nem is húztuk(-ták) sokáig az időt, megkaptuk a szobánkat, aztán elvittek megmutatni a "tavukat". A ház feletti hegyből már nem sok maradt, körbe-körbe "harapdálta" a kőbánya, és az egyik nagy bányagödörben, egy friss meddőhányó tövében, kb. 200x50 méteres nagy tóban gyűlt össze a csapadékvíz. Felette a felhagyott sziklafalakban barlang is van - ígérték: megmutatják. De leginkább a vízre vágytunk most - mint a sok helybéli is, akik már odalent lubickoltak.

A szobánk mennyezete nem túl magas: nem tudnék lábujjhegyre állni. Ezért inkább kint töltjük az időt, a völgyben hosszan elnyúló település főutcájára nyíló ház előkertjében. Estére sokan érkeznek. (Egy Aza nevű berni-pásztor kutya is, "akivel" nem lehet összebarátkozni. Az esti buliban le is hámozta valakiről a pólóját, úgyhogy a hátralevő pár napot pórázon töltötte a ház mögötti kamránál.) Vacsora, sör, vodka a program estére, no meg Dziusek diáról kivetített Altamira és más barlangi rajzainak falra rajzolása filctollal. Ebben "Karcsi" az "artiszt". Aztán alvás.

Az alacsony mennyezet meg a felső-ág kombinációja olyan, mint egy koporsó, úgyhogy reggel lekötöttem az üres, különálló ágyra. Este még azt hittük, hogy foglalt, de nincs velünk a szobában más, csak egy idősebb szakállas lengyel, aki végigaludta az egész ötnapos rendezvényt. Nappal rövid időre fel szokott kelni enni, meg pár sört legurítani ...

Délelőtt barlang: az első a Nowa (Új). A tó fölött egy felhagyott bányaszint kis sziklafala tövében nyílik. (Itt mindegyik barlang ugyanannak a hegynek valamelyik bányájában volt - a Nad Potokiem kivételével.) A Szelek-barlangját idéző huzatban bújunk be az alacsony nyíláson. Sokkal tágabbak beljebb sem lettek a járatok, inkább csak a magasságuk nőtt, keskeny folyosóvá alakulva. A szűkebb részeken mindenhol süvített a huzat. Az Ördög-terem tágulatában csinálók egy fotót a társaságról. A túravezetőnk Buha, és velünk van egy elsőbarlangos lengyel lány, Ola, és egy fiatal lengyel fiú. Az Ördög-terem után bujkálunk még egy kicsit a szűkületekben, vízbe is fekszünk egy helyen (de csak egy félreértés miatt) ... és ennyi volt a barlang.

Következett a Pajecza-(Pókocska-)barlang egyel magasabb szinten. Ez csak egy kisebb terem (5-6 m), meg le lehetett mászni egy ferde repedés oldott falú omladékába. (Később a térképén láttam, hogy "kéménye" is van.) Állítólag hatalmas fekete pókokról nevezetes ... amiket én láttam, mind nagyon nyeszlett volt. Aztán fürdés a bányatóban.

Délután tengés-lengés. Voltunk kocsmában (bocs.: diszkó!), itt találkoztunk Irekkel, aki a zaganiak helyi "beépített" embere. Bár mostanában épült fel valami komolyabb sérülésből, de leginkább ő dolgozik a házban: lépcsőt épít, falaz, fest, javítgat. Vele nyomatjuk nagy pohár, hideg, habzó sörök mellett a "Vengri, polski dva bratanki"-t ... immár huszadszor.

Nem tudom a mieink hol vannak, amikor hirtelen adódó fuvarral Henryk kivisz hármunkat egy másik hegy másik felhagyott kőbányájába. Itt Tomek és Martin kötélpályát szerel, mi pedig kivágunk pár kisebb fát, bokrot a bányaudvaron. Kell a hely a holnapi versenynek.

Este ismét barlang: Zamowek (Tél) a neve, a hegy túloldalán, egy lerobbantott fal aljában nyílt meg. Elég szép, de nagyon össze van törve, nem túl biztonságos. Ez üzemelő bányában van, "lábujjhegyen" lopakodunk oda. Az egyik lengyel az erdőben felszedett jókora furkóval készül az őrkutyák ellen(!?). Hazaindulás előtt rajtam és Dziuseken kívül mindenki megnézi a Nad Potokiem víznyelő szűk, lapos, kicsi járatait. Már aki befért ...

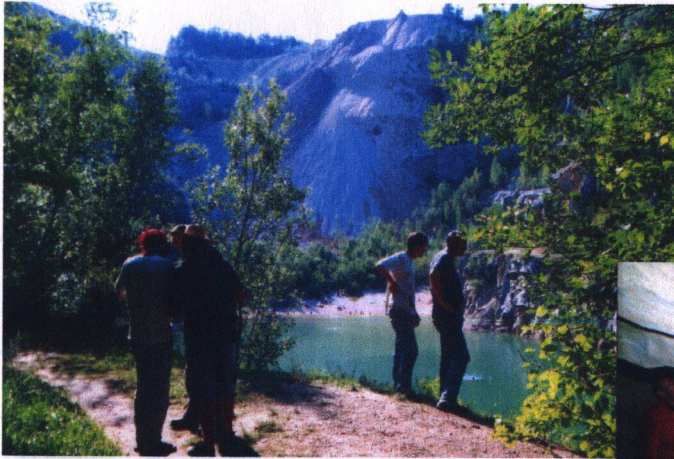
Reggel korán indulnánk barlangba, mert (gyalog) messze van. 1 óra az út, 2 óra a barlang (kicsit szűk, kúszni, mászni kell), 1 óra vissza. Emiatt eredetileg 5-kor keltünk volna. Később 9-re halasztjuk az indulást, de (hál' Istennek) esik. Zuhog. Kis szünet, aztán megint. Így aztán elvagyunk a ház mellett egy nagy ernyő alatt. A lengyelek valahol máshol ütik el az időt, nekünk meg egybefolyt a reggeli az ebéddel.

Délben nem tudjuk tovább halogatni az indulást, az eső alábbhagyott, már csak néha szemel - azonban kiderült, hogy kocsival is mehetünk. A tegnapi útvonalat követjük jórészt, de most ismét felhagyott bányaudvarra megyünk be gyalog, miután overálba öltöztünk a kocsinál. Kicsit azért most is esik. A bánya törmeléke között itt porfirít-darabok is vannak. Felmászunk a bányafal esőtől csúszós szikláin az első szintre. Jobbra is bekukkantunk ... balra is ... aztán Buha kereső körútra indul. Kicsivel később meg is találja a következő (sziklagyepes, kosboros, beerdősült) magasabb bányaszint egyik hátsó sarkában. Ez a Botka-barlang. A sziklafalban, kb. 4 m magasan, szikladarabokkal bekerített kis teraszról nyílik. Járatai szűkek, kanyargósak ... hamar feladom, visszafordulok, kimegyek. A többiek küzdenek bent tovább. Kint megint rákezd az eső. Behúzódom a sziklafal tövéhez, de még átöltözni sem sikerül, máris meghallom a hangjukat, araszolnak kifelé. Sárít is megfogta egy szűkület, vissza kellett mennie a körjáraton, csak úgy tudott kijönni.

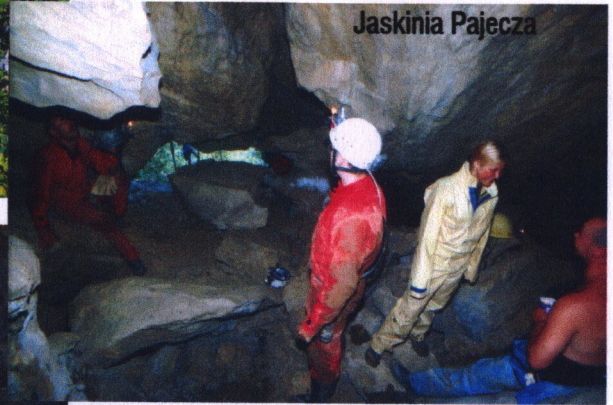
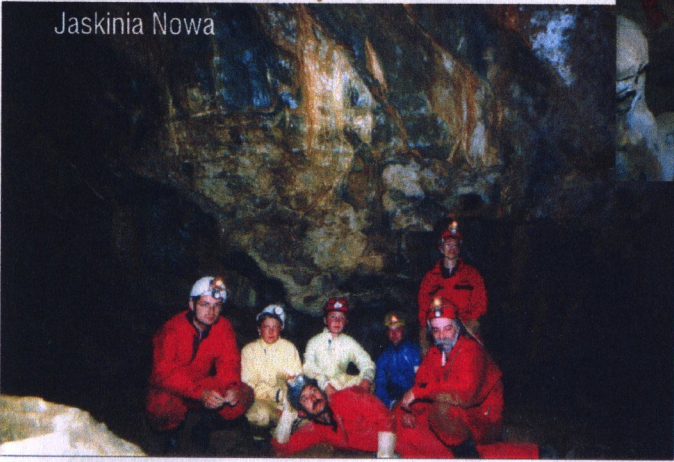
Wojcieszów

Wojcieszów

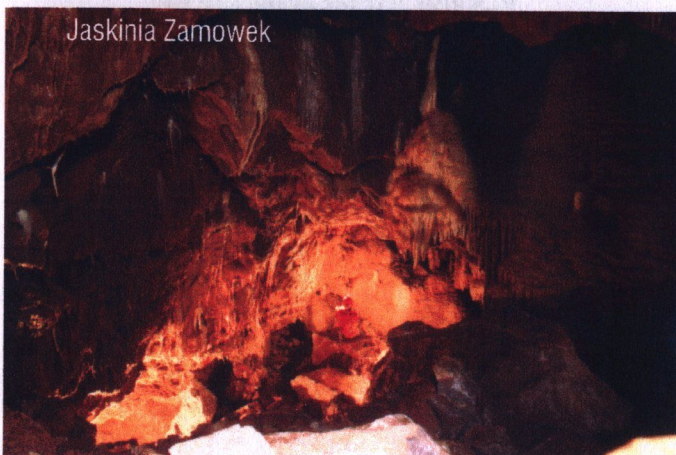
Jaskinia Nowa

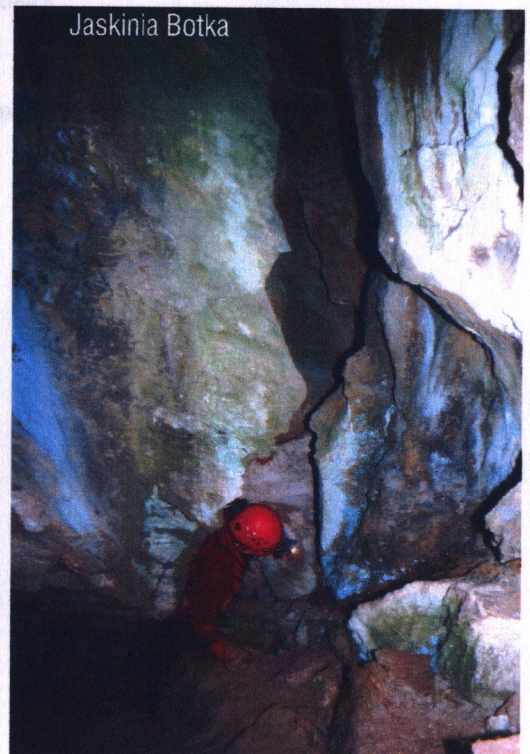
Jaskinia Pajecza

Jaskinia Zamowek

Jaskinia Zamowek

Jaskinia Botka

WOJCIESZÓW 2000

PROGRAM

Manewry Ratownictwa Jaskiniowego Otwarte Zawody Alpinizmu Podziemnego Polski Zachodniej "Złoty Karabinek"

21.06.2000

Przyjmowanie gości – Wojcieszów, ul. Chrobrego 45

22.06.2000

Manewry Ratownictwa Jaskiniowego

23.06.2000

Zwiedzanie okolicznych jaskiń

Zwiedzanie wystawy fotograficznej "Ginaący świat jaskiń Wojcieszowa"

Biblioteka Miejska

Projekcja filmu "Jaskinie okolic Wojcieszowa" – Biblioteka Miejska

24.06.2000

Otwarte Zawody Alpinizmu Podziemnego Polski Zachodniej "Złoty Karabinek",
Ognisko, wręczenie nagród

25.06.2000

Zwiedzanie Wojcieszowa i okolic

Zakończenie

W ramach uczestnictwa zapewniamy:

- bezpłatny nocleg (Baza Badawcza Klubu – ul. Chrobrego 45, Wojcieszów) prosimy zabrać własne śpiwory
- możliwość gotowania własnych posiłków w kuchni bazy
- jaskiniowe wyjścia i wspinaczki skałkowe

Do programu dołączamy plan dojazdu do Bazy Jaskiniowej.

Prosimy o potwierdzenie przyjazdu i ilości osób

Kontakt, tel. 0048 68 3776978

E-mail: zyzole@zsb.zary.pl

E-mail: dyro@goha.zsthzg.zgora.pl

WOJCIESZOW 2000

PROGRAMME

Open Competition of an Underground Climbing of Western Poland
"Złoty Karabinek" ("Golden Carbine")

21.06.2000

Receiving the guests – Wojcieszów, Chrobrego 45 Street

22.06.2000

Cave Rescue Manoeuvres

23.06.2000

Seightseeing the surrounding caves

Seightseeing the photographic exhibition "Dieing out World of Caves of Wojcieszow"

Public Library

Projection of a film "The Caves of the Neighbourhood of Wojcieszow" – Public Library

24.06.2000

Open Competition of an Underground Climbing of Western Poland "Złoty Karabinek"
Fire-place, presenting the prizes

25.06.2000

Visiting Wojcieszow and neighbourhood

The end

Within the confines of the participation we assure:

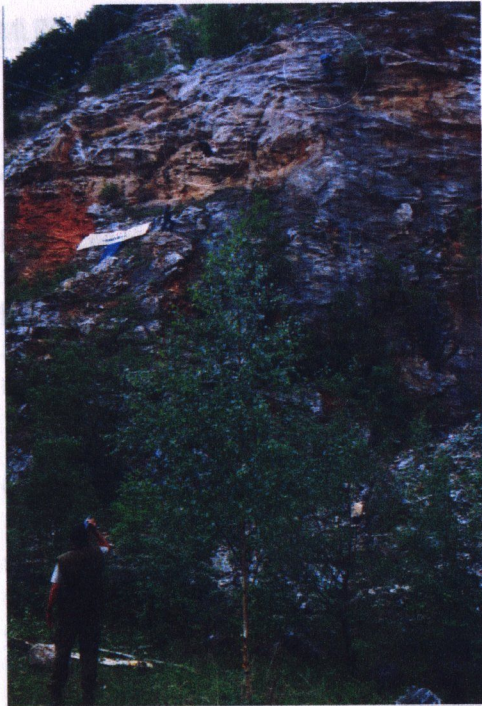
- free night's lodging (Research Base of the Club – Chrobrego 45 Street, Wojcieszowo), we ask to take your own sleeping-bags
- possibility of cooking own meals in a base's kitchen
- cave departures and rock climbing

To the programme we enclose a map of the drive to cave base.

Please, confirm you arrival and number of persons.

Contact: tel. 0048 68 3776978

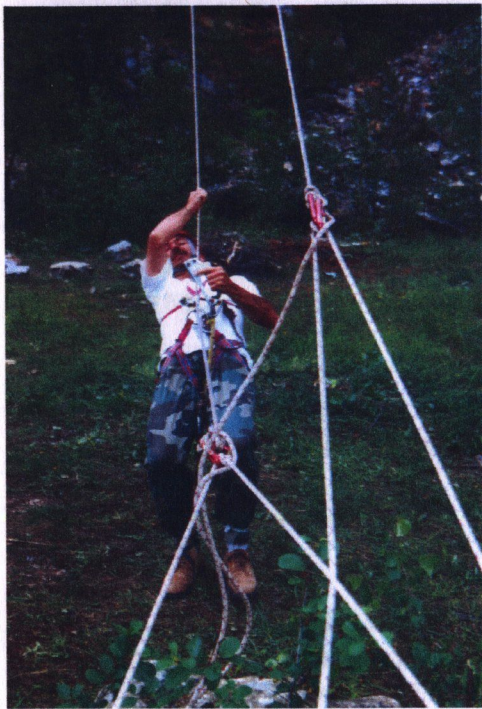
E-mail: zyzole@zsb.zary.pl
dyro@zsthzg@zgora.pl

ZŁOTY KARABINEK '2000 WOJCIESZÓW

BOBRY ŻAGAŃ

Visszafelé menet beugrunk az épülő versenypályát megnézni: két kötélhíd, "pókháló" a falon, műszükület autógumikból és PUR-habból, nagy sátrak és (Henryk keze alatt) serénykedő fiatalok.

Délután (fotó-)kiállítás és barlangos-film nézés a város könyvtárában: az (egyik) főszereplő a Zamowek-barlang és Halina (talán ő a zagani csoport "igazi" vezetője).

Hazafelé kocsmázunk Dziusekkel és Bogdánnal, estére sűrűsödik a hangulat: a lengyelek kolbászt és hurkát sütnek, elővesszük az otthonról hozott Unicumot, borunk is van, mélyülnek a barátságok ... A fiatalok a házban palacsintát sütnek a forralt boruk mellé. Internet- és postacímeket cserélünk, lengyel barlangos újságot és barlangos könyvet kapunk.

A verseny napja. Nagyon sokan lettünk, a házban minden talpalatnyi helyen aludt valaki. Úgy látszik, nem tudjuk megúszni a versenyt. Karesz és Gergő be is nevez, rajtszámot "tetoválnak" a karjukra, aztán várunk. 12. és 13. indulók, fél óra a pályaidő, 15 percenként indítanak egy-egy versenyzőt. Az idő vegyes, napos-felhős, a bányaudvaron nyüzsög a nép. Dziusek ide-oda mászkál, mindenhol tart magának egy-egy sört, mindenkire van egy-egy szava, igazi elnök típus, népszerűnek is tűnik. Igyekszem sokat fotózni. A gyomrom már régen elharangozta a delet, mire a mieink sorra kerülnek. Gergő a harmadik hely, amikor befut, Karesz idejét pedig hitetlenkedve/örömmel/csodálkozva mutatja Halina még az utolsó szakasz előtt: eddig 4 perccel jobb mindenkinél! Az utána induló lengyel srác eddig nagyon bízhatott az elsőségében, mert igen ideges lett, amikor megtudta. Nagy lendülettel startolt, de hiába hajtott, már nem volt esélye.

Az eredményhirdetésre késő délután került sor, addig pár zenekar is fellépett, ezt később elmosta az eső. Karesz besöpörte a díjakat: egy kő és egy fém I. és II. helyezést bizonyító emléklapon kívül nyert egy hátizsákot, egy hálózsákot és egy akkumulátoros BOSH fúrógépet. Gergő eredménye a verseny végére már csak az 5. helyre volt jó, de pár apróságot (könyvet, ... ezt-azt) ő is kapott. Sok díjazott volt. (Természetesen a női első helyezett is díjazott volt, bár ő egyben az utolsó is volt ... vagyishogy az egyetlen női versenyző volt.)

A nap végére egy metál-banda maradt. Nem voltak rosszak, de maguk jobban élvezték a saját zenéjüket, mint általában a közönség. Ezzel mi is így voltunk ... úgyhogy lassan hazaszivárogtunk.

A reggel már csak a pakolásé. Korán van, sokan alszanak még, de Henryktől és Halinától személyesen is el tudunk búcsúzni. Ugyanazon az úton megyünk haza, csaknem egyvégtében, mindössze Szlovákiában állunk meg egy sörre, Gergő kívánságára.

3.2.2. Alpok - Mont Blanc (Kovács Attila)

Július 14. 18:30. Indulunk Lillafüredről. Misi úgy kihúzza az udvarunkról, hogy inteni sincs időm Klárinak. Hárman vagyunk Nándival a Nissanban, van bőven helyem. Kicsit fáj a fejem, émelyeg a gyomrom, nem érzem túl jól magam. Előttünk a Ford Tranzitban a többiek. Matyi vezet, húzunk Budapest felé. A GPS szerint Chamonix még 1080 km.

1/29-kor állunk a gyöngyösi kórház előtt ... Lacira várunk, aki belázasodott és a visszér gyulladása várható kimenetele felől kér tanácsokat az ügyeleten. 1/211-kor indulunk tovább. Laci lázas, de kapott gyógyszert ... majd meglátjuk.

Pesten mi vezetjük a "konvojt". Nagyot kavarunk a Lágymányosi híd kapcsán.

1/22-kor Matyit leváltja Gino a volánnál. Kb. ekkortól esik. Néha zuhog. 1/23-kor tankolunk és pihenünk fél órát Rábfafüzes előtt egy kútnál. Nálunk is leváltja Nándi Misit, aki már alig látott.

Hajnal 4-kor pedig már ki is dobtak Ausztriából: a bérelt kisbusz papírai 3-személyes(!) teherautóról szóltak ... Mi már ártmentünk a Nissannal, de visszafordultunk. Szombathelynél próbálkozunk ismét 1/4 körül ... sikertelenül. Aztán 6-kor átjutunk Kőszegnél.

Esik, időnként nagyon. Gyönyörű vidék. Még szebb eső után. Minden parkoló tele "piknikelőkkel". 8 körül az egyiknél megállunk. Ettől kezdve változó napos-felhős, hűvös időnk van. A Graz-Salzburg autópályán

szárguldunk Spittalig, onnan Lienz érintésével a fizető (21 DM) Felbentauern alagúton át a Glockner és a Venediger közötti Mittelsillbe, majd onnan Krimmlbe.

Krimml gyönyörű hely, a két nagy vízesése nélkül is az lenne, de rossz az idő, odafönt még rosszabbnak látszik, a parkolás 50 Sch, az 1500-as hágóra az út 90 Sch (és nem tudjuk milyen parkolási, szállás és túralehetőségeket találunk ott), a Grossvenediger csúcsa pedig, ahová edzőtúrára készülünk, 16 km-re és 2,5 km-el magasabban van.

Rövid tanakodás után, amiben Chamonix is felmerül, úgy döntünk: irány a Glockner-ház, vissza a fizető (alag?)úton. Alszunk egyet, holnap pedig túrázunk.

Kaprunnál először rossz alagút felé fordulunk, át is megyünk mind az 5,4 (ingyenes) kilométerén, aztán vissza, és Brucknál találjuk meg Grossglockner-strasset. 50 DM autónként. Délután 6 után fele annyi. 1/2 van, várunk. Közben szakad az eső. Különben gyönyörű helyen vannak a fizető kapuk. 1100 m magasságban. Vadaspark, meg ami kell ... aki meg tudja fizetni.

Az út kicsit kemény volt - az autóknak. Egyébként fantasztikus - nekünk. A sok friss hó nem sok jót jelentett. Mentünk kb. 15-20 km-t, feldöcögöttünk pár hegyre és megkerültünk néhányat mire elértünk az FJH-hoz, azaz a Franz Josef Haus nevű hatalmas parkolóházhoz. (Egyébként Ferenc Jóskát restaurálják: ott áll egy fém keretben az alsó szinten.) Matyi vezetett be a házba, több szinten át kanyargott rutinosan (tavaly voltak itt) egy meghitt sarokba. Ezen a szinten van egy MELEG mosdó, ez nagyon kellett most. A ház a Pasterze-gleccser és a Grossglockner látványára épült - ez utóbbiból most semmi sem látszott. Többször megindult a hóesés, erős szél fúj. Ettünk, ittunk, lefeküdtünk aludni.

"Látni az ég kékjét!" - ébresztette Matyi a társaságot július 16-án reggel. Ezzel megelőzte a "No camping!"-el szigorú szemetesembert ... aki később is visszajött, ellenőrizni(!?) az útjegyünket.

Egyébként gleccsertúrára készültünk, halvány Johannisberg reménnyel. Mindenki szedelőzködött, csak Misi aggasztotta kissé, hogy nem volt hágóvasa.

Lementünk a gleccserre a kiépített úton. (Kocaturistáknak számtalan műtárgy szolgálja a teljes kényelmet itt.) Hágóvas felvétel és indulás után rövidesen 7 főre csökkent a létszám: Nándi, Gino, Matyi, Tibi, Ebo, én ... és Misi, még mindig hágóvas nélkül, mert a fennmaradókból sem volt rávaló.

A Johannisberg cél hamarosan egy (a Glocknerhez képest jelentéktelenül apró) sziklaszirtre módosult: ez volt a Klein Oberwald. Az idő megjavult, fantasztikus környezetben gyalogoltunk fölfelé a gleccseren. A Pasterze nem mozog gyorsan (általólag évi 30 méter), nincsenek nagy hasadécai, mégis belecsúsztam egybe combig. (Később Nándi is hasonlóan járt.) Napoldotta csipkés felszíne jól felsértette a kezem. A Klein Oberwald felé át kellett vágnunk egy oldal-moréna sávon. Eddig jött velünk Misi. A kötőrmelék alatt jég volt, hatalmas hosszanti hasadékokkal. Végül a jég miatt voltunk kénytelenek visszafordulni is, a másik gleccser jege miatt, amelyik a Glockner csúcsa alól indulva a Pasterze oldal-jégfolyását alkotja. A friss hó alatt sejteni lehetett jókora hasadékait, amiken az áthaladást már nem vállaltuk, és 2600 m körüli magasságból visszafordultunk. Még felfelé menet találtam egy muzeális korú jégcsákányt - lefelé Tibi az alsó részét is megtalálta. Valószínűleg a hegy magasabb részeiről eshetett le ide.

Kora délután volt még, ezért Matyi javaslatára átmentünk a gleccser másik oldalára jeget mászni. Itt már össze kellett kötni magunkat. Haza is így mentünk, mert a gleccser bal oldala itt sokkal hasadékosabb. A sok gyönyörű idő után hazafelé menet már sűrűn hullott a hó.

A parkolóházhoz visszavezető út (lépcső!) 200 méter szintjét igen nehezen vettem. Fönt megittam az első sörömet a sponzori-készletből (Borsodi!), és kiültem a teraszra napozni, szárítkozni. Sajnos ismét sötét felhők jöttek és feltámadt a szél. A Nap nélküli időszakokban igen fáztam. Matyi, Gino és Tibi Glockner-túrát tervez hajnali indulással.

Estig a fázásom csak fokozódott, maga a hatalmas beton parkolóház is hideg, rideg, barátságatlan, a többiek is leginkább a WC-ben melegedtek.

Nagyon rosszul aludtam. Rosszul éreztem magam, de nem tudtam mi a baj, csak hajnalban jöttem rá, hogy a leégett arcom fáj. (Tegnap "természetesen" nem vittünk napkrémet a túrára!) A többiek is hasonló "fehér napszemüvegben" ébredtek. Matyiék NEM indultak el hajnalban a Glocknerre, erős szél fúj, hó is esett,

a szemetesember is nyűglődött ... úgyhogy elindultunk Chamonix-ba. (Én még maradtam volna. Túrázni, mormota-, kecske-"vadászatra", ... bármire.)

Útközben megjavult az idő, a hóhatár alatt már ragyogott a Nap, meg is álltunk még fent a hegyen egy parkolóban enni, inni, tisztálkodni. Sokáig élveztük itt a hihetetlen meleget, pedig alig 1000 méterrel voltunk lejjebb, mint a parkolóházban. Az "egynapos" félárú útjegyünkkel semmi gond nem volt, kifelé menet senki nem ellenőrizte.

○ Laci beteg, nem tudjuk mi lesz vele.

○ Megyünk. "Átszáguldunk" Dél-Tirolon (Olaszország): annyi a település, hogy alig haladunk. A svájci határon megfognak pár percre, aztán szűk utcájú kisvárosok során haladunk. Az egyiknek (Stadt du Gurns) az "egyautónyi" városkapuján vezet át az országút. 2500-as hágók sora után a Furka-hágóhoz már sötétedésre érkezünk. (Itt találja meg Nándi a Swetter-kazettáját: innen ezt hallgatjuk.) A Furka-hágótól már sötétben száguldunk a Rhone-völgyében, majd Martigny, Forclaz-hágó és a francia határ jön, ahol hiába néztük: a bekapcsolt számítógépeken kívül más határőrt nem láttunk.

○ Chamonix-ba már éjjel 1 után érkezünk, a mászóiskolánál rövid szütyögés után eltesszük magunkat másnapra.

○ Július 18. Végre jól aludtam. Kicsit harmatos minden(em), de 1/27-kor ébredtem először, szétnéztem, senkit sem láttam, kicsit még szundikáltam. Kutyasétáltatók ébresztettek ismét. A többiek már főzőcskéztek a kocsik közelében. Rövidesen ideért a Nap. Később elindultunk várost nézni. Jó drága minden. A bank különösen. Váltás fejében minimum 35 frankot (1500,-Ft) leemelnek.

○ Délután millióan másznak a mászóiskolában, ennek harmada 6 év alatti. Mi is odahúzódnak, mászogatónk. Jön egy 50 év körüli szélütött francia, magában beszél, gesztikulál, támolyog, mint egy részeg ... aztán elindul a sziklán, és biztosítás nélkül kimássza a 30-as falat, plusz fölötte a "dudvás" részt. Közben is beszél, mutogat, hadonászik. Aztán lejön a létrán, rácsodálkozik a kötéllel "bénázókra", dekázik egyet a sisakjával ... és eltámolyog.

○ Mi meg "elvagyunk", élvezzük a meleget. Holnap megyünk a Mont Blanc-ra. Állítólag péntekig marad a jó idő.

○ Reggel Matyi hazatelefonált. Meg kellett nyugtatni az otthoniakat, mert reggel azt hallottuk, hogy tegnap eltűntek magyarok a hegyen. Ők nem hallottak semmit.

○ Lacinak van két szép röntgen-portréja 600 frankért (kb. 25.000,-Ft), de legalább tudjuk, hogy veseköve van. Misi összekoldulta a túrafelszerelését: holnap indulhatunk.

○ Délután szétnéztem a mellettünk levő kis tó körül (ennek a partján aludtam): ház(kastély)rom, a pincéjében csónakkikötővel, műbarlangroncs műcseppkövel, sziklafal tövében bő forrás, erdei tornapálya ... kicsit Majális-parkos, piknikelős az egész hangulat itt. Gyanús a dolog, aztán eszembe jut az Internetről letöltött írás: "Az Alpok napján ne akard legyőzni az ünnepeket!". És valóban: ők július 18-19-én voltak odafönt. Ezért van hát itt "Majális".

○ Reggelre üres a parkoló. Csak mi vagyunk (meg persze: "Megjöttek Madárék!").

○ Július 21. Két dolog történt időközben: 1. megjártuk a hegyet, 2. a lentieket kidobták a mászóiskola parkolójából. Ráadásul nem is a vadkempingezőket kempingbe terelő biciklis ellenőr dobta ki, hanem a szemetes és a budipucoló közös akcióban. Így aztán este nemcsak vártak ránk a kamion-terminálnál, hanem már ott is "laktunk".

○ A hegyi túránk kicsit extrémre sikerült. Tegnapelőtt (19-én) Les Houches faluból 56 frankért fellibegőztünk a fogaskerekű Bellevue állomásához (1800 m), ahol a második vonatra fel is fértünk, és 47 frankért 2500 méterre mentünk vele. A végállomáson maradt az utasok fele, a kirándulók, a másik fele pedig, a sok drága felszerelésben túrázó, vastagon bekrémezett képű és szájú francia és német elindult a hegyre. Köztük mi is, hogy elérjük az aznapi célt, a Tete Rousse menedékházat 3200 méteren. Azt tudtuk, hogy a fentebbi Gouter házban nincs hely, és itt (a magyarok által csak Tettyének becézett házban) is megaludtunk volna az asztal alatt 95 frankért, de hogy ez is ennyire tele lesz, nem gondoltuk. Már a ház körül is minden hely lakott volt, úgyhogy mire mi Misivel ketten felértünk, addigra a mieink "beköltöztek" egy kis mélyedésbe a ház fölött,

ahol a meredek sziklafalat kerítésként határoló lapos sziklákon pár emléktábla és kereszt hirdette néhány elhunyt hegymászó emlékét.

Vegetes - napos/felhős - időnk volt fölfelé, és felhőben értünk fel is. Még jó, hogy egy kis tisztulásnál észrevettük a kicsit jobbra levő Tettyét, és nem mentünk tovább a már messziről jól látszó (és még 600 méterrel magasabban levő) Gouter ház felé. A felhő miatt eleinte nem sokat láttunk a környezetünkből, de nemsokára megláthattuk a gleccsert indító Bionassay meredek, szikla- és jégomlásos, fantasztikus oldalát. Omlott is, két nagyobb vegetes jég/kő-folyás is indult délután, az egyik a Gouter házhoz vezető ösvényen zúdult keresztül. Éjszaka aztán egy hatalmas jégomlás volt, ezt leginkább csak hallottuk, meg a hatalmas hó(por)felhőjét láttuk.

9 körül, még világosban feküdtünk le aludni, hogy 1-kor kelve legyen esélyünk a csúcsra feljutni, és még aznap Chamonix-ba visszatérni. Szép este volt, általában egy, néha két vaknap is ragyogott az égen az igazi mellett. Alattunk mindent elfedett a felhőtenger. Nem tudtam aludni, a szivacs alá terített izofólia ellenére hideg volt a fekhely. Éjfélkor felvettem az addig párnaként használt polár pulóvert - így aludtam egy órát. 1-kor felkeltünk, jó hideg volt, ami hálósákon kívül volt minden megfagyott. Ettünk, havat olvasztottunk, és 1/23-kor elindultunk a hólejtőn felfelé. A vége jó meredek lett. Ekkor már felkelt a Hold, Misi lámpája pedig lemerült. A Grand Couloir meredek omlásos szakaszától Gino visszafordult. A beépített drótkötelet nem lehetett elérni, Misivel biztosítottuk egymást ... már amennyire tudtuk, mert közben (zömmel német csapatok) úgy vonultak át rajtunk, mintha ott sem lettünk volna. Mi meg ott álltunk, bénáztunk és veszekedtünk a legkritikusabb szakaszon.

Végül átjutottunk. Egy kis kitett, sziklamászós szakasz következett, végig beépített drótkötéllal, aztán gyaloglás, mászás, havon, sziklán, egyre meredekebben. A vége nagyon meredek, de ez is drótköteles szakasz. Itt már csak megszokásból akasztgattam a kantárt, de nem kellett volna, mert annyira nem veszélyes, és nagyon lassítja a haladást. Az utolsó 100 méter szintet egy óra alatt tettük meg.

7 körül értünk fel. Matyi és Nándi bent aludt, ülögetett a házban. Madár, Zwackkal éppen indult, Ebo, Tibivel már el is ment a csúcs felé. Mi is ülögettünk kicsit, eszegettük Nándi dióját, Ebo szárított ananászát és valaki mazsoláját, aludtunk is egy keveset, bámultuk a sürgés-forgást a házban és a ház körül. Túravezetők és vezetettek jöttek-mentek, reggeliztek. (Chamonix-ban láttuk: vezetett túra = 3600 frank!)

10 körül mi is elindultunk a csúcs felé. Azazhogy lemenni akartunk, de ahhoz előbb 500 méter szintet felfelé meg kellett tenni, mert ott találkozik a Gouter ház felől menő normál út, a Bossons-gleccser felől jövő másikkal. Ez elég nehéz szakasznak bizonyult. Felhőtlen napsütésben elhaladtunk a ház fölött a gerincen bivakolók sátrai mellett, és miközben özönlettek velünk szemben a hajnalban indulók csúcsojtárt fáradt hadai, mi fújtatva lépdeltünk felfelé a néhol nagyon is meredek hólejtőn. Misi le is maradt, sőt nagyon lemaradt, kb. 45 perccel utánunk ért fel a 4304 méter magas lapos tetőre. Itt és a nyeregben találkoztunk a többiekkel. Innen már látszik a Vallot ház és a 4807 méter magas főcsúcs. Madárékat is számítva Ebo volt az egyetlen, aki járt ott fent. Talán lesz egy fotója is róla.

Misi igen rossz állapotban volt. Nem ivott útközben, hogy emiatt ne maradjon le még jobban, és nagyon kiszáradt. Alig tudott beszélni. A lejövést a gleccseren (az esetleges hasadék-ugrálást) nem vállalta, fent akart bivakolni. Mivel hegyibetegség nyomait nem láttuk rajta, és kis pihenés után viszonylag jól rendbejött, valamint mindenki le akart jönni, otthagytuk. A 4200-as nyeregben állt két sátor, a közelükbe szándékozott letelepedni. Kajája, gázfőzője volt, hagytunk ott neki gyógyszert, kanálgépet, (de NEM HAGYTUK OTT a lámpát és az izofóliát!), lehoztam a kötelet, amit eddig cipelt (a gleccseren kellett volna, de a Tettye felé fog lejönni, ahol nem kell) és megkapta Matyi telefonját, "utolsó hívás"-ként beállítva Nándi számát, hogy a PIN-kód után csak egy gombot kelljen nyomni a telefonáláshoz. Abban maradtunk, hogy reggel 8-9 között MINDENKÉPPEN telefonál. (Most dél van. Eddig semmi.)

Aztán pár száz métert mentünk lefelé és én is "meghaltam". Amikor kötélre vettük magunkat (én Eboval voltam párban), már öt lépesenként meg kellett állnom lihegni. A lábam összecusklott, a meredekebb részeken nem tudtam menni. Lefelé! Azt hittem ez csak egyszerű fáradtság, és folyamatosan kerestem a bivakhelyet, ahol megálllok majd, de 3000 méter (a Grands Mulets ház) alatt javult a dolog, a gleccser után pedig, a romháznál 2500 méteren, teljesen elmúlt. A gleccseren sem kellett ugrálni, elég zárt volt most (a

helyiek szerint is). Ahhoz azért elég fáradt voltam, hogy fényképezek. (Később derült ki, hogy a többiek is elég rosszul voltak. A pár perces pihenők alatt szinte mindenkinek voltak rövid (fél)álmai, hallucinációi.)

A romháztól még 1500-1600 méter szintet kellett lemenni a bokros, erdős gerincen a kamion-terminálig. Én előreindultam, de másfél óra múlva, amikor Matyi, Tibi, Ebo és Nándi utolért, még csak alig több, mint a felén voltam túl. A hátra levő szintet az ő tempójukat felvéve, fogcsikorgatva, ½ óra alatt már együtt tettük meg. Kinek térde, kinek lába (vízhólyag) sínylette meg a száguldást.

Lent Bogitól kaptam egy kisüveg sört (2,5 dl), Laci és Timi főzött nekem egy nagy adag levest (kb. 8 dl), ittam fél liter Plussszos vizet, de úgy ki voltam száradva, hogy egy negyed háztartási kekszet nem bírtam megenni. Csak forgattam a száraz törmeléket a számban ... aztán vízzel lenyeltem, mint valami tablettát.

A péntek délelőtt pakolással, sajtó izmok, leégett arcok és kirepedezett szájak ápolásával, "vízpótlással" (sör!) és Misire várással telt. Volt kis városnézés (=bevásárlás, Matyi ügyesen válogatott ajándékot), elmentem a gleccser "piramidonjait" megnézni, de két szép gleccserpatak-szakasz után, a tegnapi rosszlelkű úthoz hasonló ösvényen feladtam, visszafordultam. Kb. harmad magasságig juthattam. Zsu szerint nem is lett volna érdemes felmenni. Annyira nem érdekes (most?).

Estefelé viszont Laci és Timi elvezetett a gleccser legalsó nyúlványához, ahol ők már jártak pár napja. Tibi is jött. Persze átmásztunk az ösvény végső kilátópontjának "Danger"-es fakorlátján, hiszen a jég még párszáz méterre volt. Késő délután volt, a gleccserpatak is áradt már, a jég pedig mindenhol olvadt, csöpögött, folyt, ... nagyon látványos volt. Kicsit tartottam egy jéglavinától miközben másztunk fölfelé a néhol legömbölyített, néhol lemezesen szétfagyott, meredek, de könnyen mászható sziklás gleccserágyon, időnként kisebb-nagyobb vízfolyásokon, omló hordalékon átkelve, de végül megúsztuk. (Matyiéknek másnap nem volt ilyen szerencsésük.)

Már sötétedett, mire visszaértünk. A többiek közben felköltöztek a felső parkolóba, és vidáman szórözgettek. Mi is "beszálltunk". Madár jóvoltából később "borozgatás" is lett ... úgy kb. ½3-ig.

Misiről még mindig nem tudunk semmit. A telefonja ki van kapcsolva. A menedékházak (Anikó hívogatja a szobajöhetőket) enyhén szólva: nem szívélyesek.

Július 22. A késői fekvést késői kelés követte. Dél lett, mire a társaság "magára talált". Matyiék a gleccserhez indultak jeget mászni, Madárék a mászóiskolához sziklát mászni. Nándi a Nissannal vízért és Misit keresni indult, és meg is találta Misi üzenetét egy kő alatt a mászóiskolánál, majd találkozott is vele: a műúton gyalogolt a felvonóállomás felé. 1 óra körül értek fel a parkolóhoz. Tegnap este lekéste az utolsó fogaskerekűt, azért nem ért le. A telefon le volt merülve a sok bekapcsolástól, a PIN-kód próbálgatási lehetőség is kimerült, a PUK-kódot várta. Pedig nem felejtette el a számot Misi, csak azt, hogy melyik gombbal kell bevinni. Nem volt nagyon fáradt, kajája is volt még egy kicsi. A csúcsra kb. 100 m híján nem tudott feljutni a hideg és a szél miatt (műnyúlban próbált feljutni!).

Közben visszajöttek a jégmászásból is: miközben a sziklás részen öltöztek, egy jégomlás indult meg fentről. Elmenekültek, de azért összeszedtek pár helikopter alkatrészt. Volt itt egy baleset régebben, tegnap mi is találtunk ezt-azt a roncsból.

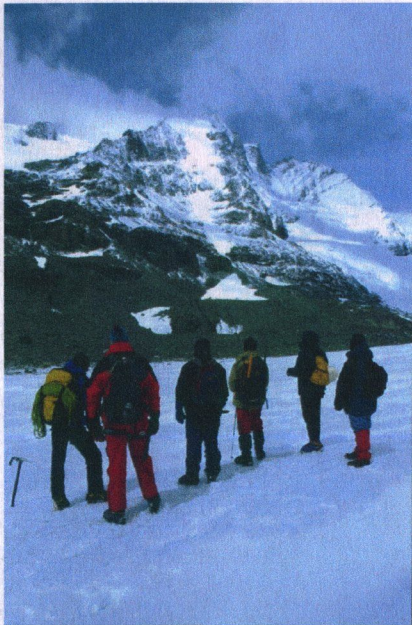
Laza a program, felhősödik az idő, holnap indulunk tovább (haza!).

A felettünk emelkedő fenyves oldal tele van (fekete-)áfonyával.

Július 23. Rosszul aludtam. Időváltás volt, éjjel kettőkor az eső is elkezdett esni. Nándi sátrat vert, a többség bevonult az autókba (én is). A Nissan enyhén hátrahajtott első ülésén aludtam (ettől kezdve, a körülményekhez képest elég jól).

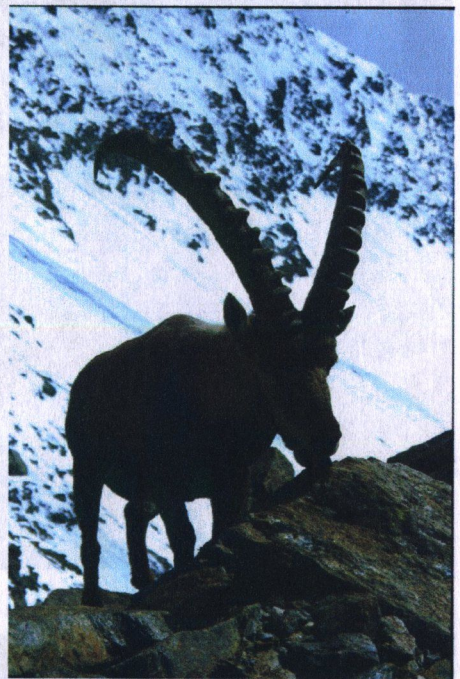
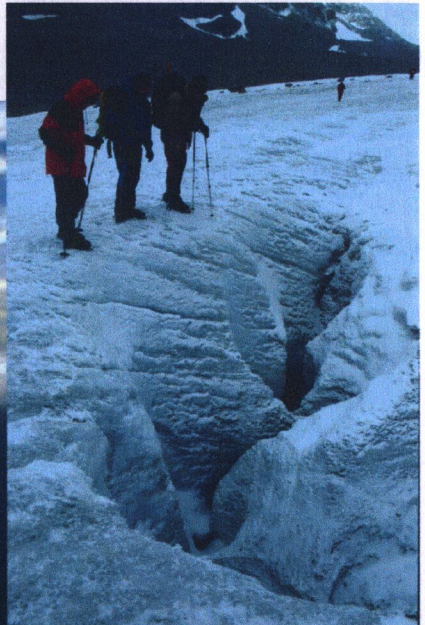
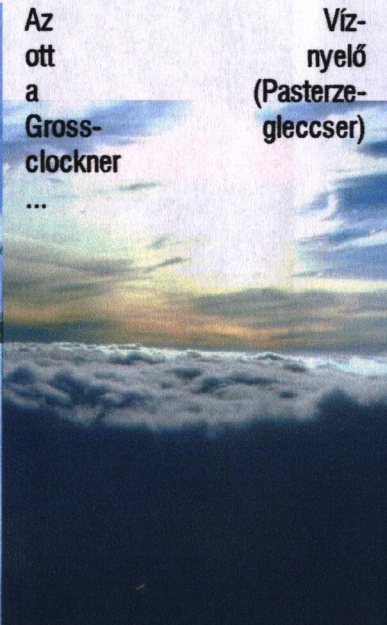
Nyuszika ébresztett ½8-kor. ½9-kor elbúcsúztunk Madáréktól, most Milánó környékén száguldunk a Garda-tó felé.

A tó partja egyetlen közös üdülőtelep. Egyébként nagyon látványos, sziklás, alagút alagutat ér. Északabbra a völgy sziklafalai még nagyobbak lesznek (a jobb oldalon). A bal oldal távolabb van, kisebbek a falak, de "pipáló", legalább 2000-es csúcsok sora látszik. Hamar megtaláljuk Pietramuratát a sziklafalával, üzemi parkolójával, de a vacsorát követő szütyögést, sziklamászás-latolgatást meg kell szakítanunk többszöri tűzoltással, majd távozzunk. A mellettünk levő faluszéli rézsűre kiöntött fűrészpor és más növényi hulladék

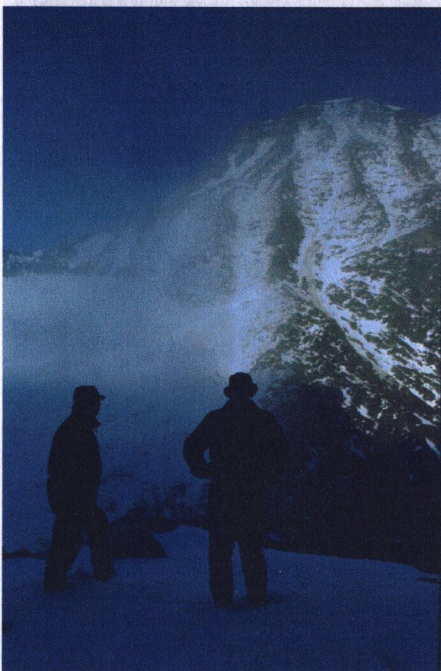

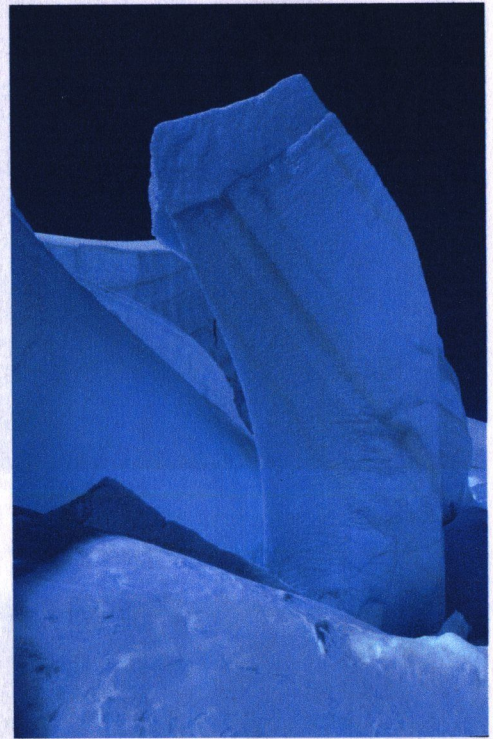
Az ott a Gross-clockner ...

Víznyelő (Pasterze-gleccser)

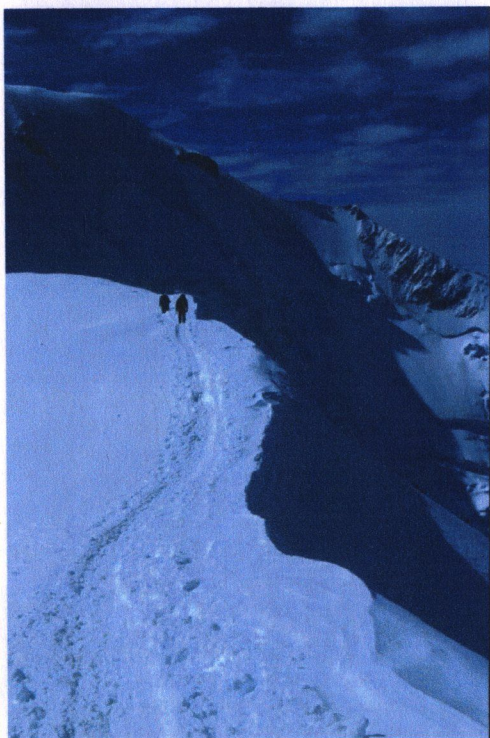

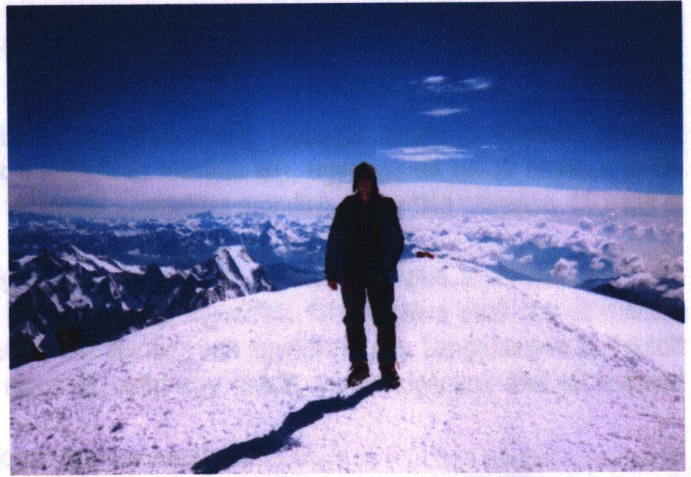
Mont Blanc 2000

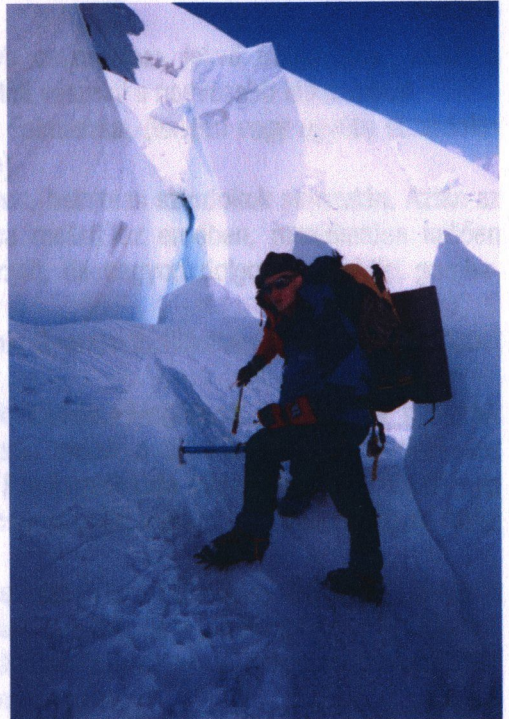

Mont Blanc 2000

Mont
Blanc
2000

ugyanis már akkor is parázslott, amikor odaérkeztünk, utána pedig többször lángra is lobbant. Mindezt változatos füst kísérte, amire persze felfigyeltek a helyiek (a tűzoltók is!), úgyhogy ott kellett hagyjuk jó kis fedett tanyánkat, mivel természetesen ártatlanul tágranyílt szemekkel mondtuk, hogy "No camping. Mi csak itt vacsoráztunk ...".

Meg is áztunk az éjjel megint. Egy darabig türtem az esőt, de amikor rámlapult az elázott hálósák, feladtam és bevonultam az autóba. Reggel a bozótvágo gép ébresztett. Szerencsére csak a főút mentén dolgozott, hozzánk nem jött be végtagot amputálni. Az alvóhelyünk egyébként egy hangulatosan kialakított autós pihenő padokkal, asztalokkal. Csak víz nincs itt, azért egy másik, vándorcigányok által jól belakott (autóval közeli) parkolóba kell járnunk.

Ébreddeztünk, reggeliztetünk: ide érzem, hogy Misi szalonnát pirít.

Még be sem fejezzük az evést, megint rákezdi az eső. Menekülünk vissza a kocsikba. Tartósnak ígérkezik ez az időjárás.

Jobb híján bementünk Rivába. Ez a Garda-tó legészakibb csücskében fekvő üdülőváros. Jártuk a városkát, hol esett, hol nem, de a sok kirakat-tető alatt jól át lehetett vészelní a nedvesebb időszakokat.

Délben a társaság úgy döntött, hogy menjünk Szlovéniába. Falmászás, (tengeri vagy egyéb) strandolás kihúzza. A cél Lokev (Vilenica-barlang) vagy Laze (Speleo Camp).

Trento felé megyünk, kb. 60 kilométernyi gyönyörű, látványos, hatalmas szurdokok sorozatán. Aztán az autópályán Triesztig száguldunk, majd letelepszünk a Vilenica mellett az erdőben, remélhetően kellően elrejtőzve a rendőrök elől. Meg akartuk nézni a márvány bányát, de nagyon dolgoztak ... Misi gombahegyeket főzött vacsorára.

Rendőr nem volt, eső igen ... miután már kb. félórja aludtunk. Gyorsan felállítottam a sátram ... de többet nem esett.

Délelőtt keressük a Golokratnát. Nem találjuk. Megyünk tovább. Megállunk pár percre a Risnik beszakadásánál, aztán Divaca után jobb helyett balra fordulunk, emiatt a Skociáni-barlang környékének megnézése kiesik, keressük a Rakov Skocjant. Nem találjuk. Predjama? Oda minek menjünk? Késő volt, meleg volt: mentünk Lazeba, a kempingbe. Itt következett az út csúcspontja: zuhanyozás meleg vízben! Aztán a fiatalabbja kocsmázni ment, azt idősebbje barlangászni.

A jelzett barlangos turistaútra mentünk, a Stota jamát meg is találtuk (mint szoktuk), Nándi le is mászott pólóban, rövidnadrágban, fejlámpával, aztán Laci és Timi is utána evickélt, de a többi barlangot (Skednena, Najdena, Vranja, ...) nem találtuk meg. Meguntuk a gyaloglást és lementünk a poljéra a víznyelőknél. Jakovicén, a dombon álló, pár házból álló kis falun keresztül mentünk haza.

Még Lokevben vettünk söröket, a fiatalok itt Lazeban bort, Misi, Nándi és én Lokevben összedobtunk egy liter finom házipálinkára, Timi révén egy üveg Unicum is előkerült = nagy buli volt az este. Volt ott két idősebb cseh barlangász is, ők is beszálltak. Ismertek pár bükki barlangot, ők a Diabázba mennének, mi a Morva-karsztra. Lehet valami belőle ...

Reggel a csehek elhúztak Postojnára, mi pedig haza. (Rakov Skocjan is kihúzza: későn indulunk, a bulit nehezen heveri ki a társaság.) Iszonyú a hőség. Délután 4 körül érünk Magyarországra Rédicsnél. Pihenünk egyet, aztán Matyi javaslatára Nagykanizsa, Kaposvár, Dombóvár, Szekszárd útvonalon Bajára megyünk. Itt eszünk egy Bölény-tálat, aztán a Sugovica partján bújunk hálósákba.

Reggelre a csapat fele "elfelejtette" a megbeszélte korán kelést. Mi, akik nem, itt dekkolunk a gáton az Oázis kocsmá előtt, és várjuk, mindenki felkeljen és induljunk. Ebo már fürdött is egyet a Sugovicában, de visszabújt a (közös) hálósák(juk)ba. Végül csak elindulunk, (szegény) Kareszt is meglátogatjuk a fagyizójában, majd miután mindenki kicsodálkozta magát a lengyelországi nyerevényein (lásd: Wojcieszów 2000), ismét sikerül elindulni.

Az útra a Bükkben, a Hereg-réten tesszük fel a koronát: itt csinálunk egy összerésztvevős csoportképet. Eztán Tibit és Lacit letesszük Bükkzentkeresztben, Lillafüreden mi is kipakolunk, majd Matyi szétszórja a népet Miskolcon ...

3.2.3. Horvátország - Mamet-szakadék (Örkényi Levente)

Húsvét előtt csütörtökön, egy szép tavaszi napon csendben pakolgattam a cuccaimat. A papám megkérdezte, hogy hová megyek. Erre válaszoltam, hogy barlangászni. Nem sokkal később a mamám tette fel ugyanezt a kérdést. A válaszom természetesen ugyanaz volt, de Ő kíváncsibb és megkérdezte, hogy hol akarok barlangba menni.

- Háááát ... Horvátországban - válaszoltam.
- Hoorvááátooor szááágbaaan????

Másnap délután indultunk a nagy útra. Természetesen a legideálisabb időben, mert reggel nem lenne olyan meleg, de edzeni kell, mert ott lenn délen még melegebb lesz. Fruzsi, Imi és Tibi már beköltöztek az autóba. Már akkor úgy tűnt, hogy csak a csomagok fognak utazni, mert mi nem férünk be. Némi rendezgetés után már mindenkinek jutott két talpalatnyi és egy félfenéknyi hely, ahol éppen akkor nem volt semmi.

A pestiek által szervezett utak átka az, hogy semmi sem úgy történik, ahogy azt megbeszéltük. Bár késve indultunk, de ők még csak akkor szedelőzködtek. Így magunk külön mentünk tovább. Az M7-en természetesen dugó, ahogy az illik, de estére elértük a határt.

A határ túloldalán először semmi meglepőt nem találtunk, de Zágráb után, az út szélén furcsa kis piros zászlócskákra és sárga halálfejes táblákra lettünk figyelmesek. Talán nem véletlenül. Az út kezdett egyre izgalmasabbá válni. Vad serpentineken kanyarogtunk, szétlőtt házak mellett száguldottunk a meglepően jó úton. Közeledve végcélunk felé ugyancsak nagy hegyre kellett felkaptatnunk, ahol az indiánkönyvekből jól ismert Nyomkeresőt is megszegyenítően fűrkésztük a kihalt pásztorfaluba vezető utat, amit elég könnyen megtaláltunk. Lekanyarodva a földútra, vízmosságokat és sziklákat kerülgetve megpillantottunk egy magyar rendszámú autót. Kissé elcsigázva, fáradtan, de megérkeztünk. Hozzákezdünk a sátorveréshez. Cucc ki, sátor előszed, ponyva széttereget, sátorcövek lever - mondom lever, de csak hajlik a kis rohadék. Na, ekkor jöttünk rá, hogy itt nem alszunk sátorban, hacsak nem rakunk be nittet a sátorcövek helyére, mert azt legalább be lehet fűmni a mézsköbe. Így szépen összehajtogattuk a sátrat, leterítettük a Polifoamot, előszedtük a hálósákokat. Még lefekvés előtt könnyítettem magamon. Kerestem egy alkalmas helyet. Elmentem egy *kőbaba* mellett és közben szétnéztem az erős Holdfényben. Holnap nem mindennapi látványban lesz részünk. Beleugrottam a csillagos ég alatt leterített hálósákomba és a fantáziám beindult. Dél, mediterrán, meleg, kopár sziklás fennsík: pókok, skorpiók, kígyók stb. stb. Noé bárkájának rusnyábbik fele mind ideköltözött. Hálósákom száját szorosabbra húztam, mert talán így nem tudnak bemászni. Közben mellettem Tibi már rég az igazak álmát aludta. Ránéztem az órára, három órát mutatott.

Hajnaltól madárscicsérgésre ébredtem. Azt hittem, hogy megboldogultam és a paradicsomban vagyok. Némi gondolkodás után reggeli kábulatomban rájöttem, hogy nem lehetek a Paradicsomban, mert először is én biztosan nem oda kerülnek, másrészt pokoli meleg van. Lassan visszatértem földi mivoltomhoz és megláttam a bokrokon ugránczó madárkákat és a fekete hálósákomat perzselő Napot. Még mindenki aludt, csak a madarak nem. Fenemód jól érezték magukat. Sikerült valamennyire szétnézni. Hát az nem volt semmi! A látvány annyira lenyűgözött, hogy kénytelen voltam visszaaludni, ami nem is esett annyira nehezemre három óra alvás után.

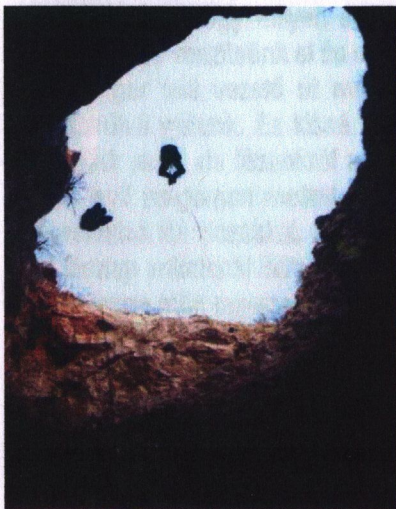
Nem sokkal később autózúgásra ébredtem. Valami őrült horvát akkor jött LE a hegyről, mi pedig az úton aludtunk, így fel kellett kelni és lemászni az út szélére. Közben megjött néhány autónyi pesti is. A Nap miatt már nem lehetett többet aludni, így elkezdődött a húsvéti kaland második napja.

Továbbmentünk a *kőbabákkal* szegélyezett földúton. Vajon ki lehetett az az őrült, aki ennyi kőbabát ideépített, kivágta és feldarabolta a villanyoszlopokat és leszaggatta a vezetékeket. Valamiért a háborút juttatta az eszembe. Elértük a falut. Pontosabban azt a néhány házat, ahol egykor pásztorok laktak, de most lakatlan az egész. Egész sokan gyűltünk itt össze. Mind magyarok, és ez így van jól!

Innen indultunk a barlanghoz. A kanyargó serpentine nemsokára egy angolul beszélő horvát nővel találkoztunk, aki óva intett minket attól, hogy tovább menjünk, mert a környék el van aknásítva. A baj csak az volt, hogy mi voltunk az utolsó, tehát hol vannak a többiek? Némi útbaigazítás során megtudhattuk, hogy hol is vannak azok az átkozott aknák. Ekkor kezdtük megérteni, hogy miért vannak a kőbabák, halálfejes táblák,

Mamet- szakadék (Horvátország)

piros zászlók. Elindultunk egy sziklás, meredek hegyoldalon. Másfél óra alatt elértük a Mamet-szakadék óriási bejáratát. Ekkor már elkezdődött a barlang beszerelése. Az áztatott köteleket hat útvonalon engedték a tátongó mélységbe.

A beszerelés végét a környék egyetlen árnyat adó fája alatt vártuk. Miután jóllaktunk, egy kis szieszta mellett döntöttünk. Fruzsí kivételével mindenki árnyékban próbált regenerálódni, mert a tűző Nap addigra már rendesen megperzselt, ahol lehetett. Kis idő elteltével egy csengő női hang tudatta a közelben tartózkodókkal, hogy ott éppen most ment el egy sikló. De jó neki! A siklóról kiderült, hogy sokkal inkább hasonlít egy kifejlett viperára. Természetesen ez mindenkit feltűzelt és néhány fénykép erejéig sikerült kigyócskánkat előpiskálni rejtekéből. A konfliktus senkinek nem okozott fájdalmas élményt, de okulásnak mindenképp jó volt: jó lesz vigyázni!

Estére a barlang beszerelése elkészült, így Imre és Tibi belevetették magukat a mélység birodalmába. Addig mi Fruzsival a sátrakat állítottuk fel és megmakacsoltuk magunkat, hogy mi ma nem megyünk le. Legfeljebb holnap reggel. Én talán szerettem volna megúszni a dolgot, de azért mégis ezért jöttünk ide. Gondoltam, alszom még rá egyet. Csakhamar megjöttek a többiek és rábeszéltek minket a nagy akcióra.

A barlang a maga nemes egyszerűségében és gigantikus méreteiben testesül meg. A bejárat átmérője 50-60 m, a harangakna mélysége 180-200 m., ami a bejárat oldalainak különböző magassága miatt változó (elhanyagolható húsz méterecskével :-). A mészkőben keletkezett aknában cseppkő nem található, de az akna aljában (talán nyugati irányban) van egy kisebb cseppkőves terem. Az akna alját felszínről behullott humuszos talaj és kőtömbök töltik ki, amelyet a bejárat alatt vastag hóréteg fed. Az akna alján a télen behulló, (márciusig biztosan) el nem olvadó hó hatására fagypont körüli a hőmérséklet, a felszínen tomboló kánikula ellenére. A barlang felső kb. 80 méteres szakaszát a beszerelés során több (4-5) tagra osztották, majd az akna tágul, így itt a kötelek eltávolodnak a faltól, ezért egy tagban 100 méter kötelet kell beszerelni. A beszállás kicsit pszichés, de onnan már minden megy - lefelé. Az átszerelések után elég hamar elértem a százás tag nittjét. Itt a nittben ülve meg kellett küzdenem a kötél súlyával. Az elindulás talán itt volt a legizgalmasabb, mert a nagy kötél súly miatt egy centit sem mozdultam lefelé. Némi csel bevetésével elindulhattam a nagy útra. Az ereszkedőcsiga csakhamar kellemetlenül megégette a kezemet és hallottam a kötélben sístergő víz hangját. A műnyúl izzasztó melege innen kezdve kezdett kellemessé válni, majd miután elértem, kis idő múlva az is kevésnek bizonyult. Az akna alján tett felfedezőút és néhány fénykép elkészítése után meguntam a barlang mélyének homályát, és indultam kifelé. Ekkor kezdődött a keserves harc a nagy gé ellen. Az első beszállás során a felettem levő száz méter kötél gumi módjára nyúlt, rángatásával agresszívan inzultálva a férfiember legnemesebb szervét (is). Amint sikerült elrugaszkodni a talajtól, elkezdődött a háromnegyedórás harc a felszín eléréseért.

Sikerült. Mindenki megcsinálta. Büszkén, kellemes fáradtsággal a lábunkban mentünk vissza a sátrunkhoz és vacsora után (fülig) beleestünk hálósákunkba (ennyire már régen szerettem a hálósákomat).

Másnap valahogy senki sem akart felkelni. Hatkor Imre még ugyanúgy horkolt, Tibi ugyanúgy szuszogott, mint este. Talán csak Fruzsí volt csendben éjszaka. Nekem meg ugyanolyan koszos volt a kezem, mint amikor lefeküdtem. (Ez csak azért, hogy magamról is írjak valamit). Az idillnek ám korán vége lett, mert a Nap sugarai hamar kikergettek minket a sátorból.

Indulás előtt még egyszer körbejártuk a barlangot, néztük a reggel leszállókat. Kicsit irigyeltük Őket, mert mi már tudtuk, hogy milyen érzés megcsinálni. Élményeinket jó mélyen becsomagoltuk a hátizsákjainkba, hogy egyet se veszítsünk el és elindultunk visszafelé.

A tenger felé vezető út mellett találtunk egy elhagyott bányát, ahol az értelmetlen háborús pusztítás szemtanúivá váltunk. Ez kissé lehangolt, de vigasztalásul megcélzottuk az Adriát, bár a hús habokban nem merültünk meg, de lábunkról azért lemostuk a háromnapos izzadságot. Végigautóztunk Obrovac és Fiume között levő tengerpart mellett futó autópályán, majd az alagutakkal és viaduktokkal tűzdelt Zágrábi autópályán megcélzottuk kis Hazánkat. Sötétedésre értük el az országhatárt és éjszaka értünk Miskolcra.

Másnap mindenki fáradtan ült a megterített húsvéti asztal mellé és eljátszozott a gondolattal, hogy milyen lenne még egyszer. Még egyszer???

Nem szeretnék túzásokba esni az aknákkal kapcsolatban. Semmi biztosat nem tudunk a kőbabákról, nem tudjuk mit jelentenek a piros zászlók és nem tudjuk mi áll a halálfejes táblán. Bár nem tanultam horvátul, de némi szótárazgatás után szerintem a fényképen levő sárga (nem halálfejes) táblára valami ilyesmi van írva: "Szemét lerakása tilos" (-) De azért talán jobb az ördögöt a falra festeni. Azért néhány éve ott még lóttek ...

3.2.4. Szlovák túra

(Vadász István)

Ha az ember olyan helyre vágyik, ahol nem találkozik gyakran más turistákkal, és ahol az emberi tevékenység nyomai sem szembetűnők, mindenképpen érdemes ellátogatni Szlovákia kevésbé ismert vagy ismeretlen tájaira. Ettől a gondolattól vezérelve és kihasználva a május elseje adta hosszú hétvégét (április 29. - május 1.) elterveztem ezt a gyalogtúrát, amely a Szlovák turistaparadicsom déli részétől indul, és a Volovi (régiben Rozsnyói-)hegységen keresztül a Szádélő-völgyet érintve Tomanádaskán ér véget.

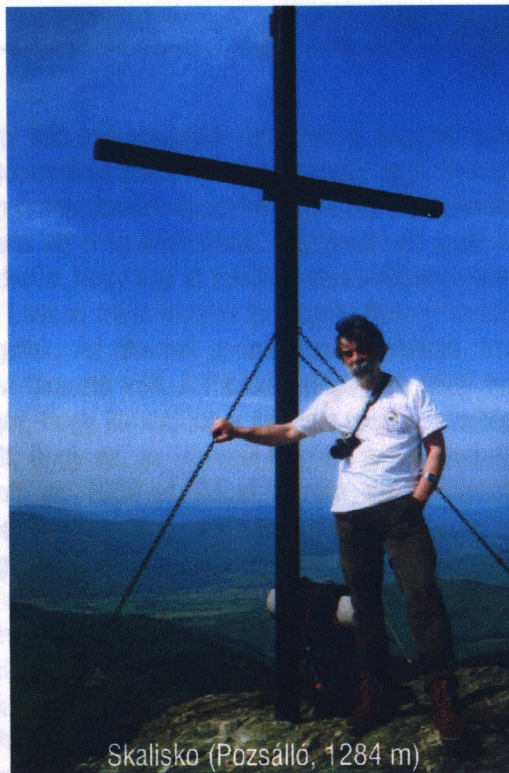
Útitársnak - rövid rábeszélés után - Kovács Attila szegődött mellém. Túránk a Gölnic-völgyében lévő kis telepről Rakovecből indult, ahová egy fél napos vonatkozás után érkeztünk meg. Mivel már jócskán délután volt, azonnal nekivágtunk utunknak - egyelőre még jelzés nélküli úton. A Rakovectől északra induló völgyön keresztül indultunk el, melynek tetején a térkép szerint az egész Szlovákiát átszelő piros jelzés (az ún. Hősök útja) halad. Egy-két kisebb hétvégi ház és egy a térkép által nem jelzett forrás mellett elértük a piros jelzés útvonalát, azonban magát a jelzést nem találtuk meg. A térkép szerinti haladási irányban tovább indulva bíztunk abban, hogy előbb-utóbb rátalálunk a jelzésre, azonban ez nem így történt. Egy ideig a hegyoldalban haladó széles dózerúton kényelmesen gyalogolhattunk. Négy-öt kilométer után letértünk az útról és egy hegyi patak mentén próbáltunk feljutni a Babiná (Bábaszék-)hegy gerincére, melyen utunk keresztül vitt. Nem kis megkönnyebbülés volt rátalálni a nyeregben haladó sárga jelzésre, mely azt jelentette, hogy eddig - a jelzés hiányának ellenére - még nem tévedtünk el. (Néha egy-egy pirosas pötty a fákon sejtetni vélte a jó haladási irányt, azonban ezekről később kiderült, hogy erdészeti jelzések.) A nyeregben lévő, áfonyával teli réten egy rövid étkezést iktattunk be, majd elindultunk a Súl'ová nyereg felé. Mivel a piros turistajelzés továbbra sem került elő, így nem maradt más hátra, mint ismét a térkép szintvonalaira támaszkodva továbbmenni. Szerencsénkre a nyereg nem volt messze, így egyórás tévelygés után sikerült megtalálni. A nyeregben lévő erdészház környéke, az itt található rét ideális táborhelyet kínál, ráadásul mellette a közelben, a dózerút mentén egy kisebb forrást is lehet találni, melyet a térkép nem jelölt. Mivel sötétedésig még volt időnk és nem akartunk az itt áthaladó műút mellett maradni, úgy döntöttünk, hogy továbbmegyünk. Nagy örömünkre a Súl'ovától előkerült a piros jelzés is, mely a hágótól utunk végéig most már folyamatosan végigkísért. Éjszakára a Peklisko hegy oldalában, egy fenyves foltban vertünk tábort. A nap végén nem volt szükségünk altatóra, nyugalmunkat csak a távolból hallható mennydörgés és egy pár csepp eső zavarta.

Másnap reggel korán ébredtünk és egy rövid reggeli után hét órakor már útra is keltünk. Menet közben néha ráláttunk az Alacsony-Tátra havas gerincére, bizony ott az éjszaka havazott. Szerencsénkre minket elkerült. Utunk a Certova hol'a-ig jórészt szintben halad, majd egy meredek lejtő után többnyire felfelé tartottunk. Dél körül már elértük a túránk legmagasabb hegyét az 1284 méteres Volovec-et (Ökör-hegy). Erről a Rozsnyó felett emelkedő hegyről kapta a hegység a nevét (Volovské vrchy). A hegy nevezetessége a csúcstól nem messze emelkedő kb. 10 méter magas sziklacsúcs, a Skalisko (magyarul Pozsálló), melyről páratlan kilátás nyílik minden irányba. Itt találkoztunk először turistákkal. Utunkat meg kellett szakítanunk, mivel vízkészleteink igen erősen fogyóban voltak. Hátizsákjainkat elrejtve lementünk a csúcstól mintegy öt percnyire található régi turistaházhoz. Elődjét még az 1890-es évek elején alapították az Andrassy grófok. A ház mellé egy csövön keresztül bővizű forrás vezettek le. (A házban teát és esetleg szállást is lehet kapni, 50 koronáért naponta.) Egy kis mosdás és felfrissülés után visszaindultunk (visszafelé 10 perc a csúcs), majd nekivágtunk utunk hátralévő részének. Hamarosan elhagytuk a Tri chotáre (Hármashatár-)hegyet, majd a Ramzová csúcs közelében a ránk törő zivatar miatt kényszerpihenőt tartottunk. Az eső végét nem vártuk meg, továbbindultunk. Rövid időn belül kiderült, hogy jól tettük, mivel a közeli Krivé nyeregben már el is állt. Itt kereszteztük a kék jelzést, melyen az egyik irányban Rozsnyót, a másik irányban pedig a hegység legmagasabb csúcsát az 1322 méteres Zlatý stól-t (Aranyasztal) lehet elérni. Utunk fenyőerdőkben, áfonyás

Szlovákia

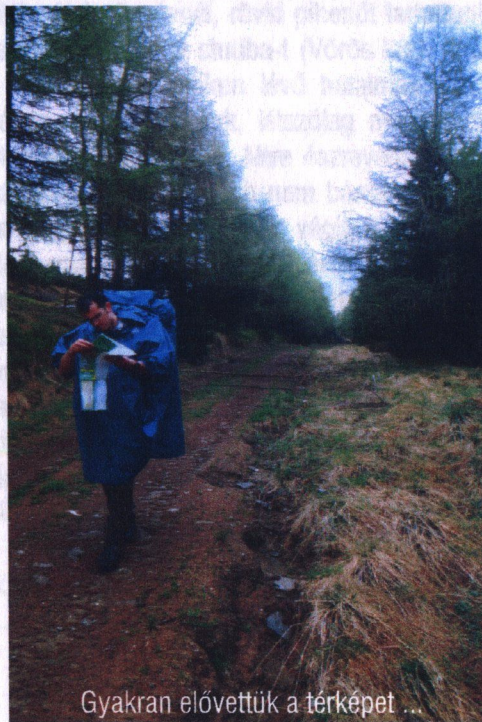
Rakovec

Skalisko (Pozsálló, 1284 m)

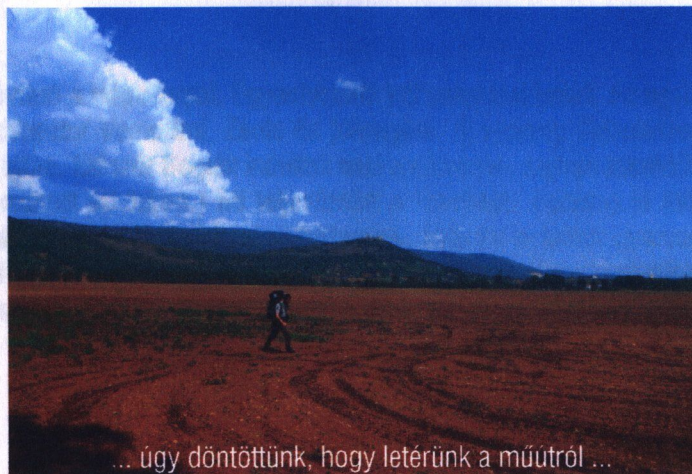
Szadelfői-völgy

Gyakran elővettük a térképet ...

Pipitka (Pipityke, 1224 m)

... úgy döntöttünk, hogy letérünk a műútról ...

réteken vitt tovább, melyekről jó rálátás nyílik a Hekerová hegy felé eső részekre. Az Uhornai hágónál már nyoma sem volt a zivatarnak, itt minden száraz volt. A hágó melletti réten ismét tartottunk egy rövidke pihenőt, elhatároztuk, hogy mivel napnyugtáig még van három óránk, tovább megyünk egészen az Osadník nevezetű csúcsig. A pihenőnk alatt egy magyar rendszámú autó állt meg mellettünk. Egy fiatal pár szállt ki belőle, és izgatottan keresgéltek valamit a réten. Hamarosan kiderült, hogy egy itt felejtett napszemüveg miatt jöttek vissza Krasznahorkáról. Fáradásaikat siker koronázta. Lassan mi is tovább indultunk. Bizony az idő egyre nehezebben telt, és méterek is egyre nehezebben fogytak. Az útvonal gerinctúrához méltóan, hol meredeken felfelé, hol lefelé tartott, ami a nap végére már igen fárasztó volt. A Pipitkán (Pipityke, 1224 m) ismét rövid pihenőt tartottunk. Már arra sem vettük a fáradságot, hogy kimenjünk a csúcsra, pedig a térkép szerint kítűnő kilátás nyílik róla. Pihenő közben eszembe jutott, hogy ez, az Uhornai hágótól az Osadník-ig tartó gerincvonulat bekerült a magyar történelembe. Itt volt az 1938-as Bécsi döntés során kijelölt Magyarország és Szlovákia közös határa. (Csak a teljesség kedvéért jegyzem meg, hogy a Volovec pedig "a megnagyobbodott csonkahaza tetőző orma", vagyis a legmagasabb csúcса volt.) Utunkat tovább folytatva néha az volt érzésem, hogy a térkép csak körülbelül jelöli az útvonalat. A kisebb kanyarok, rövid kitérések jelölésével nem vesződik. Már majdnem beesteledett, mikor megérkeztünk az Osadník (1186 m) csúcsára. Meglehetősen fáradtan vertünk tábor, és mire megvacsoráztunk már ránk is sötétedett.

Korán keltünk, hét órakor már ismét úton voltunk. A "Hősök útja" piros jelzéséről letérve, a zöld jelzésen a Borkai-fennsíkon keresztül indultunk a Szádelői-völgy felé. A Hajdúchov vrch-ről (Hajdú-hegy) lefelé jól követhető volt a jelzés, azonban a hegy lábánál, egy réten csak némi keresgélés után sikerült megtalálni helyes utat. Kis idő múlva, egy, a térkép által nem jelölt vadászháznál és forrásnál, rövid pihenőt tartottunk egy reggeli erejéig. Ezután hamarosan elértük a Borkai-fennsík szélét, a Cervená studba-t (Vörös kút), ahol találtunk egy házat és egy forrást, amit szintén nem jelöl a térkép. A fennsíkon lévő hatalmas réten megnéztünk egy bekerített víznyelőt. Barlangot sejtettünk a végén, de csalódtunk, látszólag meg sincs bontva. Széles erdei úton haladtunk tovább, melyről a jelzés hirtelen lekanyarodik. Mire észrevettük, már messze elhagytuk a letérést, ezért egy másik úton próbáltunk rá visszatalálni. Később nem bántam meg a kitérőt, mert keresés közben egy sziklaletörést találtam, ahonnan nagyszerű kilátás nyílik végig a Szádelői-völgyre. Szerencsére gyorsan megtaláltuk a jelzett ösvényt, melyen egyre meredekebben aláereszkedve egy fél óra múlva már a Szádelői háznál voltunk. Az itt található büfé teljes kapacitással üzemelt. Rengeteg ember, kiránduló jött ki május elsején. Mivel dél körül járt az idő, mi is időt szakítottunk egy kis pihenőre és egy sörre, ami a nagy melegben igazán jól esett. Utunk innen már ismerős volt, hiszen a Szádelői-völgyben nem egyszer megfordultunk már. Szádelő falunál végleg elhagytuk a hegyeket, és innen már műúton mentünk tovább Szádudvarnok felé. Ettől a gyaloglástól hamar megfájdult a talpunk, ezért úgy döntöttünk, hogy letérünk a műútról, és a szántáson keresztül toronyiránt megyünk a határátkelőhöz. Rövidebb, és a lábunk is jobban viseli. Három órakor már a határátkelőhelyen voltunk. Kiderült, hogy érdemes volt rövidíteni. Éppen elértük a Hídvégárdói buszt, amihez Tomanádaskán Miskolc felé vonat csatlakozás van. Fél hét felé megérkeztünk Miskolcra, befejezve ezzel a hosszú hétvégén tett kirándulásunkat.

3.3. Versenyek

3.3.1. Hágó kupa - "Fair-play díj"

(Böszörményi Péter)

Egy áprilisi hétvégén rendezték meg Sebesvízen a Hágó kupát. Egyesületünk két csapattal indult. Az egyik csapatot Bogi, Pikó, Szabi alkotta, a másik csapatot Veres Imi, Zsola és jómagam. A verseny Sebesvízen kezdődött, egy kötélpályán kellett végigmenni időre. Először Bogiék indultak neki a pályának, sajnos szintidőn kívül sikerült teljesíteniük. (Bogi egy kicsit lemaradt útközben.) Mi teljesítettük a feladatot, aránylag jó időt mentünk. A második feladatsort a Létrási-Vizes-barlangban kellett végrehajtanunk. Először le kellett gyorsan jutnunk a patakos ág végéig, ott mindenki megkóstolt valami joghurt féleséget és rögtön visszasiettünk a patakos ág elejébe. Itt megkérdezték: vajon mi lehetett az a joghurtféleség amit lent ittunk? A csapatunkból

talán Imi vagy Zsola találta ki. A következő feladat: húzórendszert kellett építeni két embernek, a harmadikat felhúzni kb. 2-3 m magasságba, ott egy üvegből kortyolni, vissza leengedni, mindezt persze időre. Imi meg Zsola csinálták a húzórendszert és engem húztak fel, Imiek nagyon gyorsan meg tudták csinálni, itt nagyon jó időt értünk el. Nekem utólag ki kellett találni, mi is volt az üvegben. Ez sikerült, nem fogott ki rajtam: vizezett tokaji szamorodni volt. A következő pontnál a feladat nem volt túlságosan nehéz, csomózni kellett. Kaptunk egy kb. 2 m-es kötélgyűrűt, ezen kellett minél több csomót kötni. Itt aránylag jó helyen végeztünk. A Sóhajok hídjánál folytatódott a verseny, itt kaptunk egy hosszú kötélgyűrűt, az egyik vége Imrére a másik Zsolára volt kötve és így kellett nekik egy csomót rávarázsolni a kötélgyűrűre, ami sikerült is. Ezután következett egy gyorsasági feladat. Én meg Imi egymással szembe álltunk, a beülőink egy karabinerrel össze voltak csatolva, és erre feküdt rá Zsola. Így kellett volna megtennünk kb. 6-7 m-t. Sajnálatos módon az útnak a felénél én megsérültem, kiugrott a helyéről a térdkalácsom és 5-6 másodperc múlva ugrott vissza a helyére. Iszonyatosan nagy fájdalmam volt, nekem itt véget ért a verseny. Imi és Zsola, meg pár pesti srác kisegítettek a barlangból, és valaki bevitt Létrasra, ahol a fájdalmam kissé csökkent. Zsoláké befjezték a versenyt: visszamentek a barlangba, végigcsináltak minden feladatot és elég jó idővel végeztek. Este volt Sebesvízen az eredményhirdetés, Létrasról mindenki átvonult. Engem Boti vitt át kocsival, mert a járás még mindig nehézkes volt. Ami az eredményeket illeti, Szabiék talán az utolsók között végeztek. A mi csapatunk sem volt benne az első háromban, de mivel Imiek - miután engem kihoztak a barlangból - még visszamentek és befjezték a versenyt, fair-play díjként kaptak egy üveg UNICUM-ot. Másnap reggel ez meg is látszott rajtuk ...

3.4. Tanfolyam

3.4.1. Alapfokú barlangász tanfolyam

(Scheffer János)

Október 8. Hát igen, a rekkenő hőség elmúltával és egy héttel a Lakatos-kupa után az Egyesület vezetősége elérkezettnek látta az időt arra, hogy egy célzott és intenzív alaptanfolyamot indítson az új tagjelöltek számára. Csoportokba szerveződünk, kiosztották az egyesület kötéltechnikai szereléseit, felkerült a kötélen is a fá(k)ra a patak fölé, aztán hajrá. Keresz kb. féltucat csomóval nyitott ... Aztán elkezdődtek az első mászások. Voltak azért nehéz pillanatok. Fekete csíkok a tenyéren (mert egy szélesebb belógásba való beereszkedés persze elsőre megrézfalta a tanfolyamosokat), vagy a poignée feltolása teljesen a csomóig, vagy a Keresz által kiöltölt ereszkedés stop-csigával egy ferdén lejtő ám feszes kötélén ... Szinte minden héten volt valamilyen trükkös kötélpálya (még olyan is, ami barlangban csak szélsőséges esetekben fordulhat elő vagy egyáltalán nem). Később kipróbáltuk a pruszikolást és a dülferezés szépségeit is.

Csütörtökönként folyt az elméleti oktatás. Például: mit kell (kellene) tenni akkor, ha egy combi artériás sérülésből sugárban ömlik a vér; a miskolci barlangkutatás története az őskortól napjainkig; magyar karsztvidékek különösen a Sopron környéki karsztrög; vagy hogy mikor is volt az utolsó eljegesedés. Térképezés, fotózás, biológia, stb.

Egy-két villanatot a tanfolyam gyakorlati részéből:

Október 14. Vizes-barlang. Az első "barlangos" gyakorlat (hol máshol is lehetne). A Micimackó-teremben fel kellett mászni a lyukig úgy, hogy közben egy társ biztosított. Omlott is a fal, fogás se volt olyan igazi, de azért felküzdöttük magunkat. A másik oldalon le kellett travizni a kürtön, aztán futólépésben kifelé a barlangból.

Október 28. Speizi-barlang. A délelőtti felszíni kötéltechnika után eljött az óra: a Speizi-barlang szörnyű mélységeibe indultunk, először kipróbálni az egyre mélyülő kötéltechnikai tudásunkat. Leküzdöttük magunkat az első "bejárati aknán", a ferde hasadékban rákapcsolódtunk a bevezető szára és egy tágnak egyáltalán

mondható helyen beszereltük a stop-csigát, majd eljött a pillanat ... Megnyomtuk a kart és 15 méter után landoltunk az akna alján. "Pfú, ez megvolt" - könnyebbültünk meg. Kareszék csoportja végigment a barlang végpontjáig, Zsola úgy döntött, hogy most a kötelezés az első, így indultunk is kifelé. Az egyből kiderült, hogy barlangban azért másképp néz ki a kötéltechnika ... (Például nem szabad sokáig nézni a crollt, mert elég lehet felettünk a kötél!) Ide-oda verődtünk a kötélen közel eső falakon, miközben másztunk vagy ereszkedtünk. Összességében azért jól ment a kötélen való közlekedés, aminek néhányan olyanannyira megőrültek, hogy a bejárati akna tetején kantár-akasztás nélkül pihentek meg és vigyorogva vakargatták a kobakjukat tíz centire a leeséstől ...

November 11. Bányász-barlang. A Lusta-völgy egy eldugott töbrének oldalában, egy bokor mögött található. Zsola szerelte be a barlangot. Kb. 90 méteres mélység, két akna. Ez már komoly kihívás volt (akkoriban). Az első akna közepén levő szűkületen "átcsusszantunk", majd következett a 45 méteres akna. Ereszkedtünk, ereszkedtünk de csak nem akart vége lenni. Aztán sorban érkeztek a többiek és kezdtük betölteni azt a néhány négyzetmétert, ami az akna alján volt. Zsola megkérte Gyurmát és engem, hogy szereljük ki a barlangot visszafelé. Ez azért volt érdekes, mert mi értünk le először és így kb. másfél órát vártunk, míg mindenki leért, majd újra kiért. Milyen jó lett volna egy vesemelegítő akkor! Még soha nem szereltünk ki barlangot, így ez a művelet eltartott egy darabig. Lényeg a lényeg, sötét volt már és fagyott, mire az utolsó is elhagyta a barlangot.

December 2. Fekete-barlang. Szokás szerint PQ szerelte be a barlangot, persze Karesz szemei előtt. A Nagy-akna előtt ugyan újra kellett szedni a kötelet, de azért elég jól ment az ereszkedés-mászás mindenkinek. Sokkal gyorsabbak voltunk, mint a vizsgán. Persze ekkor még száraz volt a barlang ...

Január 27. István-lápa. Az egész egyesület részt vett ezen a megmozduláson. Lefelé valahogy az aknarendszer nem akart elfogyni. Különösen érdekes volt a Csiga nevű szűk szakasz, de azért az aknarendszer technikailag egyszerűbb volt, mint például a Szepesi. Leérve mindenkit bámulatba ejtett a termék hatalmas mérete. Elsőre izgalmas volt az Indián-híd is, amin úgy kellett átaraszolni, mint a cirkuszban a kötéláncos. Lemásztunk egy jó hosszú hágcson a patakhoz, majd elértünk a kettes szifonig, amin lmiék csoportja átmászott, mi pedig megkerültük (legalábbis odafelé). A hármas szifonon könnyebb volt áthaladni. Többen megnézték a négyes szifont is, de valahogy vizesnek tűnt ... Visszafelé mindenki átmászott a kettes szifonon, ami termettől függően nem is volt olyan egyszerű feladat. Mire kiértünk a barlangból, már sötét volt.

Oktatás volt még a Szepesiben, a Lánerben és Alsóhegyen az Almási-zsombolyban.

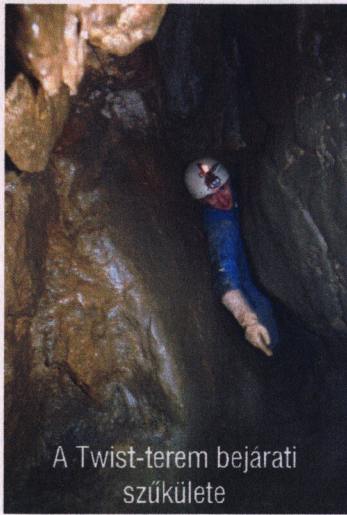
Február 3. Gyakorlati vizsga. A vizsga napjára "elméletileg" mindenki készen állt, hogy számot adjon gyakorlati tudásáról. A szokásosnál pergőbb reggeli szedelőzködés közben minden tanfolyamos megkötötte még egyszer a fontosabb csomókat és lehetséges vizsgakérdésekre válaszolgatott magában (rosszabb esetben a társának szegezte azokat ...). Aztán hamar eljött a számadás órája. Németh Tamás egymás után kérte az elkészítendő csomótípusokat és Kareszsal együtt árgus szemekkel figyelte a kezdetben reszkető kezű barlangászokat. Egy-két jellemző felvillanás a csomózási részből: Hogy is van ez? Pedig annyit gyakoroltam ... A másik kézzel pedig tök' jól ment ... Reggel még nem oldódott ki ... Azonban a kezdeti vizsgadrukk után egyre határozottabban kötögettük a csomókat. Bulin, dupla halász, visszafűzött perec, stb. ... mit kössünk meg Tamás? "Hát ez mindenkinek megy, gyerünk barlangba!" - konstatálta elégedetten Németh Tamás. Jó bemelegítés volt a 30-40 cm-es szűz havon elmenni a Fekete-barlangig, ahol kétszer is ellenőriztünk mindent, hogy jól be van-e csavarva, vagy meg van-e húzva. Közben Tamás küzdött a zárral, de mire Kareszék odaértek, megnyílt az út lefelé. PQ szerelte be a barlangot, amellyel megalapozta az 5-ös eredményt Tamás előtt. A bejáratnál Karesz röntgen szemével figyelte, hogy az első aknába való beszállás kinél hány hibaponttal is történik. A következő feladat az első akna aljától való további lemászás volt pruszik-biztosítással. A Nagy-akna alján már komoly mennyiségű csepegő víz fogadott bennünket. Itt számot adott néhány tanfolyamos a barlangi állóképességéből is, mire kívárra az összes utána érkezőt (nem mindenkinek

sikerült ugyanis barlangi átlagsebességgel lejutni...). Aztán neki a Ramszesz-terem felé vezető vizes szűkületnek Orsival (aki valójában Tamás beépített embere volt és árgus szemekkel figyelte minden mozdulatunkat) és máris vonultunk az Ember-terem felé lazán rendezett libasorban. Az eltérő traverzási sebességek (!) miatt többet ültünk a hasadéokban, mint amennyit előre haladtunk. Közben Orsi fejét tömtük barlangásztudásunk gyöngyszemeivel (itt biztos fel tudnék mászni) ... Aztán egyszer csak megérkeztünk az Ember-terembe, ahonnan vissza is fordultunk, amikor Kareszék csoportja megérkezett. A kijutás is hasonló sebességgel történt. A felmászások közben az időt inkább a Ramszesz-teremben töltöttük, ahol nem volt olyan nedves a klíma, mint a Dejóitt-teremben. Szép lassan, egyik a másik után, felértünk a Nagy-aknán, majd a következő aknán is, amelynek tetején a következő vizsgafeladat várt ránk: magunkra kellett kötni egy vállas bulin-t és az előttünk levőnek kellett társbiztosítani az első akna aljáig történő felmászáskor. Nekem Orsit kellett biztosítanom, de akárhogy próbált leesni, nem sikerült neki (pedig többször is próbálta) ... Innen hamar eljött a pillanat, amikor a barlang kellemes 6-7 fokos levegőjéből újra kiértünk a -5 fokba. A házba visszaérve már úgy állt rajtunk a vizes (akkorra már fagyott) overál, mint a kályhacső. Este aztán jött a kiértékelés ...

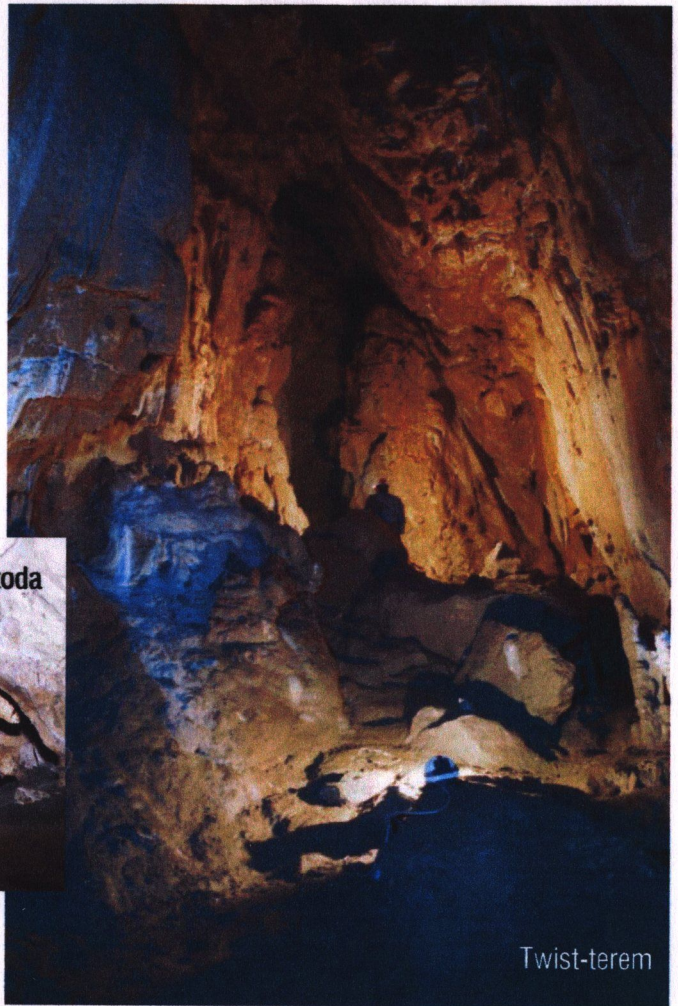
Február 9. Az elméleti vizsga. A Tudomány és Technika Házában péntek este öt óra (helyett fél hatkor) kezdődött az elméleti része a vizsgának. Boti állította össze a mintegy hat oldalnyi kérdést a "Barlangászat alapjai" c. könyvből. Matyi és Viktor voltak a "felügyelők", míg a troglófil tanfolyamosok keresték a válaszokat a szingenetikus és posztgenetikus barlangok alapeseteire, a barlangi térképezés trükkös ábrázolásmódjaira, vagy éppen a barlangi balesetkor szükséges tennivalókra. Kémiai képletek röpködtek a levegőben, mintha mindenkinek harminc éves tapasztalata lett volna a témában.

Szumma szummárum: jó volt a tanfolyam és többen is érdeklődtünk már a következő fokozat, a "technikai" rész felől, ami valószínűleg 2001. szeptembertől indul. Addig is szerintem nem szabadna nagyon szétszéledni, hanem barlangokba kéne menni profi "kollégákkal" és mélyíteni a tudásunkat-gyakorlatunkat. Ne felejtjük el, hogy ezzel a tanfolyammal csak az alapokat kaptuk meg.

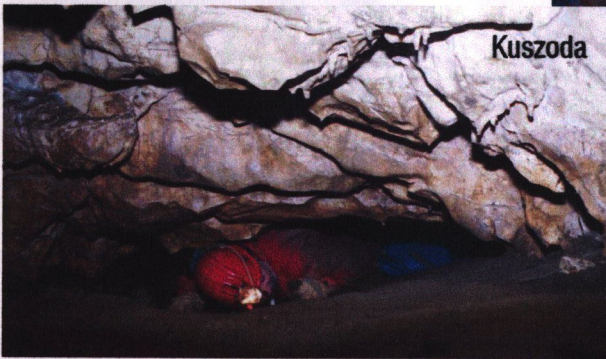
Létrási-
Vizes-
barlang

A Twist-terem bejáratí szűkülete

Twist-terem

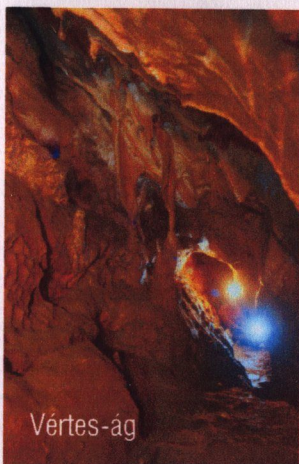
Kuszoda

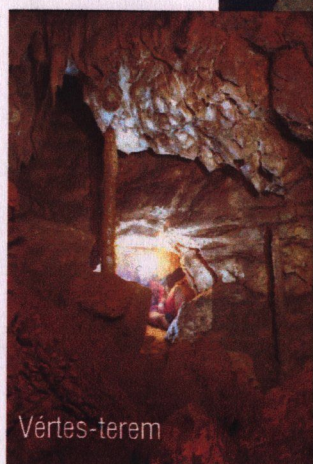
Vértes-ág

Patakos-ág

Vértes-ág

Vértes-terem